

ფასი კერძო პირთათვის 10.000 მან.
სახელმწ. დაწესებულებათათვის 7000 მ.

პროლეტარებო შეეკლბ ქვეუნიხსა, შეერთდით!

ქვეუნიხსა
ბიზუნიქოთიქსა

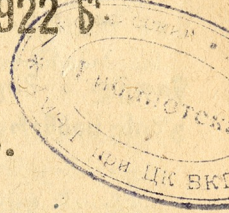
ფელიწალი
მეორე

მთაბე

შაბათი, იანვ. 28.

1922 წ.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატისა.

№ 26

ყოველ კვირულ იტვირთება.

№ 26

მიიღება ხელის მოწერა

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ყოველ კვირულურ ჟურნალ

„მთაბე“-ზე

1922 წლის პირველ იანვრიდან ჟურნალი თვიურად ჩლირება მარტიულ, სახელმწიფო და პროდესიონალურ დაწესებულებათათვის თვეში 28,000 მანეთი, (ცალკე ნომერი 7,000 მ.), კერძო პირთათვის თვეში 40,000 მან. (ცალკე ნომერი 10,000 მან.).

ჟურნალში მოსათავსებლად მიიღება განცხადებანი, როგორც სახელმწიფო და საზოგადოებრივ დაწესებულებათათვის, აგრედვე კერძო პირთათვის.

უველს გოკალსკე ვალდეკულნი „მთაბე“-ში გოკალსკუს განსხადება კერძოების დ მამსპიხაბელ მოწმობის დაპარგვის შესახებ.

1922 წლის განსჯელობაში გურნაოს იდეოლოგიურ განყოფილებაში დაიბეჭდება ს. ს. ს. რ. მთავრობის ყველა დეკრეტი, ბრძანება და დადგენილება, შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ბრძანებები, ციკკულიარები და დადგენილებანი და აგრედვე ყველა უწყებათა ბრძანებანი და დადგენილებანი, ზოგადი საქანონმდებლო და სადამშენებლო ხასიათისა.

განსაკუთრებული ყურადღება ექნება მიქცეული ჟურნალის არა იდეოლოგიურ განყოფილებას, სადაც პერიოდულად მოთავსდება განმარტებანი მთავრობის დეკრეტებისა, სადისკუსიო და ზოგადი ხასიათის წერილები საბჭოთა აღმშენებლობის შესახებ, ანგარიშები შინაგან საქმეთა კომისარიატის და მის ქვედებარე ორგანოების მოღვაწეობის შესახებ, მიმოხილვა ადგილობრივი, რუსეთის და უცხოეთის ცხოვრებისა, შეკითხვები ადვილებიდან და საერთო ინფორმაცია. ჟურნალში მონაწილეობას მიიღებენ საბჭოთა აღმშენებლობის მკოდნე თანამშრომელნი.

ჩედაქცია ღიაა დილის 8 ს. მ საათამდე კვირა-უქმეების გარდა.

ჩედაქციის მისამართი

შინ. საქ. სახ. კომისარიატის ბინა: ევანგულოვის ქ. № 1. (ყოფ. — კადეტთა კორპუსის შენობა) ტელეფონი № 6-90.

საქართველოს
კავალარეატი

რედაქციის ბრძანებები

დადგენილება № 116

საქართ. სოც. საბჭ. რევ. კომიტეტისა

წითელ არმიელთა დამხმარე კომიტეტში რკინის გზის სამმართველოს წარმომადგენლის დანიშვნის შესახებ.

წითელ არმიელთა დამხმარე კომიტეტის მოწყობის შესახებ საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის მიერ ამა 1921 წლის ნოემბრის 22 თარიღითა და 105 №-ით გამოცემული დადგენილების დამატებად — საქართველოს რევოლუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. წითელარმიელთა დამხმარე კომიტეტის შედგენილებაში დაინიშნოს აგრეთვე რკინისგზის სამმართველოს ერთი წარმომადგენელი.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. რევოლ.

კომიტ. თავმჯდ. მოადგილე ს. ქავთარაძე.

რევკომის მდივანი ალ. სალარიძე.

1921 წ. დეკემბრის 22.

ტფილისი — სასახლე.

დადგენილება № 117

საქ. სოც. საბ. რესპ. რევოლუციონური კომიტეტისა

საქართველოს წითელ არმიის სამხედრო მოსამსახურეთა მიერ ჩადენილ დანაშაულთა ქვემდებარეობის შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლუციონური ტრიბუნალების რეორგანიზაციამდე, დაექვემდებაროს საქართველოს უზენაეს რევოლუციონურ ტრიბუნალს. საქმეები საქართველოს წითელ არმიის სამხედრო მოსამსახურეთა, რომელთაც ბრალდებათ:

ა) კონტრრევოლუციური მოქმედება, როგორც არის მაგალითად: შეთქმულება, აჯანყება, ტერორისტული აქტი, დარბევა, ჯაშუშობა, სახელმწიფოებრივი ლოლატი, აგრეთვე სხვა რამ, რაც საქართველოს საბჭოთა წყობილებისათვის აშკარა საფრთხეს წარმოადგენს;

ბ) მოქმედება, რომელიც საბჭოთა ხელისუფლებას აშკარად ნდობას უკარგავს;

გ) თანამდებობითი მძიმე დანაშაული, როგორც არის მაგალითად: საბოტაჟი, მჭკრთამეობა, სამსახურებრივი სიყალბის ჩადენა, მითვისება და გაფლანგვა, აგრეთვე ხელისუფლების გადამეტება ან უმოქმედობა, რასაც შეიძლება მოჰყვეს განსაკუთრებულად მავნე შედეგი;

დ) მსხვილი სპეკულიაცია;

ე) დეზერტირობა, აგრეთვე დეზერტირობისათვის ხელის შეწყობა და მათი წაქეზება თუ დაფარვა, რაშდენადაც სადეზერტირო კომისიების დასკვნით ეს საქმეები მათ კომპეტენციას აღემატება; და

ვ) საომარ ბრძანებათა აუსრულებლობა და სხვა სპეციალური სამხედრო დანაშაული.

2. ყველა დანარჩენი საქმე საქართველოს წითელ არმიის სამხედრო მოსამსახურეთა შესახებ ექვემდებარება საქართველოს სახალხო სასამართლოს.

3. თუ დანაშაული საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის ტერიტორიაზეა ჩადენილი, როგორც საქართველოში მცხოვრებ მოქალაქეთა, აგრეთვე საქართველოს საბჭოთა არმიის სამხედრო მოსამსახურეთა მიერ არა საქართველოს საბჭოთა არმიის სამხედრო მოსამსახურეთა თანამონაწილეობით, — საქმე, როგორც პირველთა — ისევე მეორეთა შესახებ განუყოფლივ განიხილება საქართველოს უზენაეს რევოლუციონური ტრიბუნალის ან სახალხო სასამართლოს მიერ ქვემდებარეობისამებრ.

4. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქ. სოც. საბჭ. რესპუბ. რევ. კომიტეტის თავმჯდ. მოადგილე ს. ქავთარაძე.

იუსტიციის სახ. კომისრის მოადგილე ბროდსკი.

რევკომ. კომიტ. მდივანი ალ. სალარიძე.

1921 წ. დეკემბრის 25.

ტფილისი — სასახლე.

კომუნისტებისა

დადგენილება № 118

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. რევ. კომიტეტისა

საცხოვრებელი მინიმუმის გადიდების შესახებ პროგრესიული საშემოსავლო ხარკისათვის.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის 1921 წლ. ივლისის 26 თარიღისა და 61 №-ის დეკრეტის მე-II ნაწილის მე-2 და მე-9 მუხ. (მუხ. 44 საშემოსავლოს ხარკის (ნალოგ) დებულებისა) შესასცვლელად, — საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტი ადგენს:

1. ყველა წყაროს შემოსავალი, რომლის რაოდენობა არ აღემატება ცხრა მილიონ (9.000.000) მანეთს, განთავისუფლებულ იქნეს საშემოსავლო ხარკის დაბეგვრისაგან. თუ აღნიშნულ შემოსავალი შემოსენებულ თანხას აღემატება, იგი უნდა დაიბეგროს 61 №-ის დეკრეტით დამტკიცებულ ნუსხის მიხედვით.

2. სახელმწიფო საშემოსავლო ხარკის დებულების 45 მუხ. წესით გადასახადის შემცირების უფლება შეეცეს მხოლოდ იმ გადამხდელს, რომლის ხარკ-დასადები წლიური შემოსავალი არ აღემატება ოცდა თექვსმეტ მილიონ (36.000.000) მანეთს; ხოლო 46 მუხ. თანახმად, ესევე უფლება მიეცეს იმ გადამხდელს, რომლის ხარკ-დასადები წლიური შემოსავალი არ აღემატება ორმოცდა თოთხმეტ მილიონ (54.000.000) მანეთს.

3. ამ დადგენილების მოქმედება გავრცელებულ იქნეს 1921 საგადასახადო წლის გადასახადზედაც.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. რევ. კომიტ.

თავმჯდ. მოადგილე ს. ქავთარაძე.

ფინანსთა სახალხო კომისარი ალ. სვანიძე.

რევ. კომიტეტის მდივანი ალ. სალარიძე.

1921 წ. დეკემბრის 26.

ტფილისი — სასახლე.

დადგენილება № 119

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. რევ. კომიტეტისა.

1. გაწვეულ იქნეს ნამდვილ სამხედრო სამსახურში საქართველოს სოც. საბ. რესპუბლიკის მოქალაქენი, დაბადებულნი 1900 წელში და საკომანდო შედგენილობის უმცროსი პირი (ყოფილი პოდპრაპორჩიკები, ზემდეგნი, ვახმისტრები, ნაცვა-

ლნი, და ფეიერვიკერები) დაბადებულნი 1897, 1898 და 1899 წლებში.

2. 1900 წელში დაბადებულთაგან გაწვეულ უნდა იქნენ ჯარში რესპუბლიკის ყველა მოქალაქენი უკლებლივ, გარდა მასწავლებელთა და მოსწავლეთა, თანახმად საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლუციონური კომიტეტის 1921 წლ. № 40 დეკრეტისა, და აგრეთვე მაჰმადის სარწმუნოების მოქალაქეთა და სექტანტებისა.

3. პირველ მუხლში მოხსენებულ საკომანდო შედგენილობის უმცროს პირთაგან, რომელნიც დაბადებულნი არიან 1897, 1898, და 1899 წლებში, შეიძლება განთავისუფლებულ იქნენ ჯარში გაწვევისაგან მაზრების სამხედრო კომისარიატების მიმღებ კომისიების განკარგულებით, მხოლოდ რკინისგზის, საზღვაო ტრანსპორტისა და ფოსტა-ტელეგრაფის უწყების უმაღლესი კვალიფიკაციის ტექნიკური მომუშავენი, რომელთა მაგიერობის გაწევა შეუძლებელია.

შენიშვნა: თვითველ ცალკე შემთხვევაში სახალხო კომისარებს, მათი პირადი პასუხისმგებლობით, უფლება ეძლევათ აღძრან შუამდგომლობა სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარიატთან არსებულ ვადის გადამღებ ცენტრალური კომისიის წინაშე — სპეცის განთავისუფლებას შესახებ, რომელნიც არ ეკუთვნიან ამ მუხლში მოხსენებულ კატეგორიას.

4. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა ტელეგრაფით, ხოლო თვით ვადა და წესი გაწვევისა განისაზღვრება სამხედრო და საზღვაო სახალხო კომისარის განკარგულებით.

საქ. სოც. საბჭ. რესპ. რევ. კომიტ.

თავმჯდ. მოადგილე ს. ქავთარაძე.

სამხედრო საზღვაო საქმეთა

სახ. კომისარის მოადგილე აღნიშვილი.

რევ. კომიტეტის მდივანი ალ. სალარიძე.

1921 წ. დეკემბრის 28.

ტფილისი — სასახლე.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი.

ს ი რ კ უ ლ ი ა რ ი

ხანელმძღვანელოთ ადგილობრივ რევკომებს.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატში დაგროვილია სხვა და სხვა წყაროებიდან სარწმუნო

ცნობები იმის შესახებ, რომ სახალხო სასამართლოს და სახალხო გამომძიებელთ ადგილობრივი რეგკომები ვერ უწყვიენ სათანადო დახმარებას, მაგ. თავის დროზე არ აწვდიან სამსახურის გამო გამგზავრებისათვის საჭირო ცხენებს. წარმოუდგენელია მწყობრი სახელმწიფოებრივი თუ საზოგადოებრივი მოღვაწეობა იმ პირობებში, როდისაც სხვა და სხვა მისი ორგანოები არ მოქმედებენ შეთანხმებულად და ხელს არ უწყობენ ერთმანეთს საზოგადო და სახალდეზულო ტვირთის შესრულებას. სოლ უმწეოა მოსამართლე ან გამომძიებელი, თუ მას არ ექნება სწრაფი ხელის შესწობა ისეთი ორგანოსაგან, როგორც რეგკომია, აღჭურვილი ამ შემთხვევისათვის ყოველგვარი საშუალებით.

ამისათვის ვაძლევ მაზრის რეგკომებს კატეგორიული წინადადებას, რომ თვით ისინი და მათი ხელქვეით მდგრანი სათემო რეგკომები მუდამ მზათ იყვნენ გაუწიონ რეალური დახმარება სახალხო მოსამართლეთ და გამომძიებელთ მათ კანონიერ მოთხოვნებში, რომელიც გამოწვეული იქნება სამსახურის ასრულების გამო; ამ ცირკულიარისადმი ადგილობრივ რეგკომთა მიერ უყურადღებობა გამოიწვევს შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის მხრივ სწრაფ რეპრესიას.

შინაგან საქმეთა სახალხო
კომისარი ბ. კვირკელია.

სირკულიარულად

ყველა ქალაქებისა და მაზრების რეგკომებს.

საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებით წითელ ჯარისაგან რევიზიციით დაზარალებულ მოქალაქეთა დახმარე კომისიამ შესწყვიტა თხოვნების მიღება და ზარალის ანაზღაურება შეიღი ნოემბრიდან.

ამასთან ერთად ხსინებულ კომისიას წინადადება მიეცა: შეიღ ნოემბრამდე შემოსული თხოვნები საჩქაროდ განიხილოს და დააკმაყოფილოს იგი, რას შემდგომაც კომისიის მოქმედება უნდა შესწყდეს.

ვატყობინებ რა ამას, წინადადებას ვაძლევ ყველა ქალაქებისა და მაზრების რეგკომებს გამოაცხადონ საჯაროდ რომ შეიღი ნოემბრიდან მიღებული თხოვნები აღარ განიხილება კომისიაში, ამასთანავე კომისიის მიერ რეგკომებში გამოსაძიებლად გადმოგზავნილი თხოვნები ორი კვირის განმავლობაში დღიდან გამოცხადებისა დაამთავრონ და დაუბრუნონ კომისიას.

ის რეგკომი, რომელიც ამ ვადაში არ დაუბრუნებს კომისიას გამოგზავნილ თხოვნებს, პასუხის გებაში იქნება მიცემული.

შინაგან საქმეთა სახალხო
კომისარი ბ. კვირკელია.
კომისიის თავმჯდომარე სვ. ყიფიანი.

სირკულიარულად

ყველა სამაზრო რეგკომებს

როგორც მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატი გვაცნობებს თავის მომართვით ა.წ. იანვრის 5 თარიღით I №-ით რეგკომები იხილავენ და განაჩენი გამოაქვთ ისეთ საქმეებზე, რომელთა განხილვაც არაერთარ შემთხვევაში მათ კომენტარების არ შეადგენს. ასეთი საქმეებია ადგილობრივ რეგკომების მიერ კერძო პირთა სამოქალაქო ხასიათის დავაში ჩარევა და სხვა.

ასეთი მდგომარეობა კი ქნის დაწესებულებების ფუნქციათა აღრევას და ანარქია შეაქვს სახელმწიფოს მმართველობაში. ყოველივე ამის გამო წინადადებას ვაძლევთ არ მიიღოთ წარმობაში კერძო ხასიათის დავის განხილვა, ხოლო მიღებული საქმეები ვადასცეთ სათანადო სახალხო სასამართლოს.

სახალხო კომისარის მოადგ. ნ. სოკოლოვსკი.

საქმეთა მმართველი ვ. ხახანაშვილი.

საერთო განყ. გამგე ა. ჩიქოვანი.

12 იანვ. 1922 წ.

სირკულიარი

ყველა მაზრის რეგკომებს.

როგორც რეკომის გზის სამმართველო გვაცნობებს, სამაზრო და თემის რეგკომები არაერთარ დახმარებას არ უწყვიენ რეკომის გზის თანამშრომლებს, რომ სამუშაოდ დაბრუნებულ იქნან ის მუშები, რომელთაც თავის ნებით შატოვეს მუშაობა. რეგკომების ასეთმა დამოკიდებულებამ გავლენა იქონია მუშაობაზე და ამავე დროს გამრავლდა შრომის დეზერტირთა რიცხვი. ასეთი მდგომარეობა კი აფერხებს საქმის ნორმალურ მსვლელობას და საშუალებას სძობს წარმოებულ იქნას სასწრაფო და აუცილებელი სამუშაო. ვაცნობებთ რა ამას წინადადებას ვაძლევთ ყოველგვარი დახმარება აღმოუჩინოთ რეკომის გზის თანამშრომლებს შრომის დეზერტირთა სამუშაოზე დასაბრუნებლად, წინააღმდეგ შემთხვევაში თვით თქვენ წინააღმდეგ იქნება მიღებული სათანადო ზომები.

შინ. საქმ. სახ. კომისარის მოადგ. ნ. სოკოლოვსკი.

საქმეთა მმართველი ვ. ხახანაშვილი.

10 იანვ. 1922 წ.

მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახ. კომისარიატი

წესები

ბ. ს. ს. რ. დაწესებულებათა და წარმოებათა სამეურნეო-საფინანსო და სამრეწველო მოქმედებების წინასწარ და ფაქტიურ რევიზიის წარმოების შესახებ.

საერთო დებულებანი.

მუხ. 1. მუშათა და გლეხთა ინსპექციის წინასწარს და ფაქტიურს რევიზიას, ქვემოთ აღნიშნულ საფუძვლებზე, ექვემდებარება საბჭოთა დაწესებულებებისა და წარმოებათა განკარგულებაში არებული ფულის და ნივთიერ განძეულობის მოძრაობა, მათი კანონიერების, სისწოლის, ყაირათიანობის, მიზანშეწონილობის და დაცულობის მხრივ.

მუხ. 2. წინასწარს და ფაქტიურს რევიზიას აწარმოებს როგორც მუშათა და გლეხთა ინსპექციის ცენტრალური, ისე მისი ადგილობრივი დაწესებულებანი.

წინასწარი რევიზია.

მუხ. 3. საბჭოთა დაწესებულებანი და წარმოებანი უდგენენ მუშათა და გლეხთა ინსპექციას წინასწარ სარევიზიოდ და დასასკველად:

ა) ყოველ თანხის პროექტებს, რომლებიც კი ეხება შტატებს, ხარჯთაღრიცხვებს, ფასებს და შეფასებებს;

ბ) ანაგებთა და სამუშაოთა სატენხიკო, სამეურნეო—საოპერაციო პროექტებს; აგრეთვე, პირობათა შეკვრამდე, დამზადებების და შეკვეთების, კონდიციების და ხელშეკრულების პროექტებს, თუ თანხა ამ პუნქტში განზოახულ ხარჯებისა, საერთო ღირებულობით ერთ მილიონს მანეთს აღემატება.

შენიშვნა: ერთის და იმავე ოპერაციის რამოდენიმედ დანაწლება აღკრძალულია; ამის აუსრულებლობისათვის დამნაშავეთ, როგორც თანამდებობის ბოროტმოქმედებისათვის, სასამართლოს წინაშე პასუხისგებაში აძლევენ მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დაწესებულებანი იმ წესით, რომელიც ნაჩვენებია 27 აპრილის 30 №-ის დეკრეტში ინსპექციის შესახებ.

მუხ. 4. წინასწარ რევიზიის დანიშნულების შესასრულებლად მუშათა და გლეხთა ინსპექციას უფლება აქვს მთავლინოს თავისი წარმომადგენლები საბჭოთა დაწესებულებების და წარმოებათა

სხდომებზე და კომისიებში მონაწილეობას მისაღებად.

მუხ. 5. საბჭოთა ყველა დაწესებულებანი და წარმოებანი მუშათა და გლეხთა ინსპექციის, თანახმად მისი მოთხოვნისა, 3 დღის ვადაში უზავნიან ცნობებს ყოველგვარ გამოწერილ ასიგნებასა, ჩეკებსა და მოძრაობაზე, როგორც იმ საქმეთა შესახებ, რომლებიც წინასწარ რევიზიის ქვეშ ტარდება (მუხ. 3), ისე ყველა იმ საქმეთა შესახებაც, რომლებითაც ხაზინა ისტუმებს ხარჯებ.

მუხ. 6. მესამე მუხლში აღნიშნულ საგნებზე მუშათა და გლეხთა ინსპექცია თავის დასკვნას იძლევა 3 დღის ვადაში, დღიდან მის მიერ შეკითხვის მიღებისა.

მუხ. 7. თუ მუშათა და გლეხთა ინსპექციას არ მოეპოვება საჭირო ცნობები დასკვნის მისაცემად, იგი მოითხოვს ამ ცნობებს 3 დღის ვადაში დღიდან შეკითხვის მიღებისა; ხოლო, თუ ვინცობაა მას ეს ცნობები არ მოუვიდა აღნიშნულ ვადაზე, იგი უკანვე უბრუნებს განმკარგებელ სამართველოებს მიღებულ მიმოწერას დასკვნის მიუცემლად და თან აცნობებს მათ რომ ინსპექციას არ მოეპოვება სათანადო ცნობები დასკვნის მისაღებად.

მუხ. 8. განმკარგებელ სამართველოებს შეუძლიანთ, სათანადო თანამდებობის პირთა პირად პასუხისმგებლობით, განახორციელონ თავისი განზრახვინი, თუნდაც მათ არაპროდეთ მიღებული დასკვნა მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დაწესებულებათაგან (მუხ. 7), ანუ თუ გინდ ინსპექცია არ იყოს თანახმა ამ პროექტებისა.

მუხ. 9. ისეთი განკარგულების გაცემის დროს, რომელიც არ ეთანხმება მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დასკვნას ან თუ ეს დასკვნა ჯერ მიღებული არ არის ინსპექციისაგან, განმკარგებელი სამართველო აცნობებს აგრედვე ინსპექციასაც.

მუხ. 10. იმ შემთხვევაში, როდესაც ან სათანადო ცნობების უქალობის გამო არ არის მიღებული ინსპექციის დასკვნა, ან და გაიცა ისეთი განკარგულება, რომელიც არ ეთანხმება ინსპექციის დაწესებულების დასკვნას, სარევიზიო დასკვნის მიცემა ამ საქმეზე ხდება შემდგომის რევიზიის წესით.

მუშათა და გლეხთა ინსპექციის წარმომადგენელთა მივლინების შესახებ განმკარგებელ სამართველოთა კომისიებასა და სხდომებზე მონაწილეობის მისაღებად.

მუხ. 11. მუშათა და გლეხთა ინსპექციის წარმომადგენელი, მივლინებული, განმკარგებელ სამართველოთა კომისიებსა და სხდომებზე დასასწრებლად, მონაწილეობენ ამ კომისიებსა და სხდომებზე სათაობირო ხმის უფლებით.

მუხ. 12. ინსპექციის წარმომადგენელთა მიერ სხდომებზე წარდგენილნი განცხადებანი უნდა შეტანილ იქმნას, მათი მოთხოვნის შემდეგ, სხდომის ჟურნალსა თუ ოქმში.

მუხ. 13. განმკარგულებელ სამმართველოების სხდომათა შემოწმებული ჟურნალები ანუ ოქმები ეგზავნებათ ინსპექციის წარმომადგენელთ, მათი მოთხოვნის შემდეგ, არა უგვიანეს 5 დღისა სხდომის დღიდან.

მუხ. 14. ინსპექციის წარმომადგენელთა დასკვნა განმკარგულებელ სამმართველოთა დადგენილების სისრულეში მოყვანას ვერ შეაჩერებს, გარდა შემდეგ შემთხვევებისა: ა) ინსპექციის წარმომადგენლის განცხადებისა გამო, რომ ამა თუ იმ საკითხის გადაწყვეტა საჭიროა გადაიდოს, მხოლოდ არა უგვიანეს 2 დღისა, — ან განსახილველ საკითხის სირთულის მიზეზით, ან და ინსპექციის უმაღლეს ინსტანციისადმი მოხსენების წარსადგენად; ბ) ინსპექციის წარმომადგენლის კატეგორიულ პროტესტისა გამო, დადგენილების უკანონობაზე მითითებით.

მუხ. 15. თუ განმკარგულებელი სამმართველო თანახმა არაა იმ დადგენილების შეცვლისა, რომლის გამო პროტესტი განაცხადა მუშათა და გლეხთა ინსპექციამ, საქმე გადაეცემა სახალხო სათანადო კომისარებს საბოლოო გადასაწყვეტად ს. ს. ს. რევოლუციონურ კომიტეტში.

მუხ. 16. მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დაწესებულებებს ანუ მათ წარმომადგენლებს დროით უნდა ეცნობოს დრო და ადგილი სხდომებისა და აგრეთვე ის საკითხებიც, რომელთა შესახებაც მსჯელობა იქნება ამ სხდომებზე. ინსპექციის წარმომადგენლის მიუსვლელობა არ შეიძლება სხდომის გადადების საბაზად ჩაითვალოს.

მუხ. 17. თუ ინსპექციის წარმომადგენელთა ვერ შესძლო დროზე მსვლა კომისიებსა და სხდომებზე მონაწილეობის მისაღებად ან შეუტყობინებლობისა ან და დროზე შეუტყობინებლობისა გამო, ინსპექციის დაწესებულებათ უფლება ეძლევათ სადაოდ გამოაცხადონ განხილულ საკითხზე გამოტანილი დადგენილება.

ფაქტიური რევიზია.

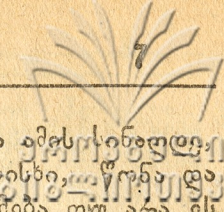
მუხ. 18. ფაქტიურ რევიზიის წარმოების დროს მუშათა და გლეხთა ინსპექციის უფლება აქვს: ა) დაესწროს საჯარო ვაჭრობებსა და შეჯიპრებებზე; ბ) შეამოწმოს სინაღდ და მდგომარეობა ყოველგვარ ნივთიერ ქონებისა საცავებში და ფულის თანხებისა — სალონოებსა და თანამდებობის ცალკე პირთა ხელში მათი ბრუნვისა და მობმარების კანონიერებას შემოწმებით; გ) შეამოწმოს უღუფთაზე მყოფთა ნამდვილი რაოდენობა; დ) შეამოწმოს ნამდვილების გამოსაანგარიშებელი ცნობები, შეამოწმოს სამუშაო ძალის ნამდვილი რაოდენობა, აგრეთვე გასინჯოს და შეა-

მოწმოს ყოველგვარი ნამუშევარი და ნამუშევრები — ნაშენი ყოველ ქაბს და მათ წარმოების ყოველ საფესურზე; ე) მონაწილეობა მიიღოს იმ კომისიებში, რომელთაც დავალებული აქვთ შეამოწმონ, გასინჯონ და ჩაიბარონ შესრულებული ნამუშევრები და სამუშაოები და აგრეთვე მასალები და სხვა ყოველგვარი ქონება; ვ) მონაწილეობა მიიღოს იმ კომისიებში, რომელთაც დავალებული აქვთ ქონების დროგამოშვებით დათვალიერება, მისი გადაცემა ერთი პირისაგან მეორეზე, ქონების არა საჭიროდ, უფარგისად ანუ შესასწორებლად და შესაკეთებლად ცნობა, აგრეთვე ქონების ხელახლად შეფასება ან მისი სრულებით მოსპობა; ზ) მონაწილეობა მიიღოს კომისიებში, რომლებიც იძიებენ და იკვლევენ არა-ჩვეულებრივ შემთხვევებისა გამო მიყენებულ ზარალის რაოდენობას იმ ადგილებზედვე, სადაც ამნაირი შემთხვევები მოხდა; ლ) დაესწროს იმ დროს, როდესაც სწარმოებს საცდელი გაშინჯვა და ექსპერტიზა ან საფარგლო ნორმების დასაწესებლად, ან და სხვა რაიმე მიზნებისათვის; მ) მიიღოს და დაბეჭდოს ნიმუშები, თავის წარმომადგენელთა და აგრეთვე ანგარიშვალდებულ სამმართველოს პირთაგან ხელის მოწერით; ნ) განიხილოს ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და სამმართველოთა ყველა დავთრები, ანგარიშები, საბუთები და საქმეები, იმთ გამონაკლისით, რომლებიც სახელმწიფო საიდუმლოებას შეადგენენ და რომელთა განხილვისა და ინსპექციის დაწესებულებებში წარდგენის წესებს შეამოწმებენ, ურთიერთ შეთანხმებით, ინსპექციისა და ანგარიშვალდებულ დაწესებულების უფროსნი; ე) საზოგადოდ აწარმოვოს შემოწმება და გასინჯვა, ოქმებით დადასტუროს ყოველგვარ სარევიზიო მიზნებისათვის საჭირო ცნობები, დაესწროს ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთა იმ მოქმედებას, რომელიც ეხება მათ მიერ წარმოებულ ოპერაციების შესრულებას და ამ ოპერაციებთან დაკავშირებულ ყოველგვარ განძეულობის ტრიალს.

მუხ. 19. ანგარიშვალდებულებული დაწესებულებანი და პირნი ვალდებულნი არიან ყოველგვარი საშუალება მისცენ მუშათა და გლეხთა ინსპექციის მიერ მივლინებულ წარმომადგენელთ ფაქტიურ შემოწმების დაუბრკოლებლივ მოსახდენად და საზოგადოდ მათ სრული დახმარება აღმოუჩინონ თავის მოვალეობათა წარმატებით შესასრულებლად.

მუხ. 20. მუშათა და გლეხთა ინსპექცია ფაქტიურ რევიზიას აწარმოებს ან თავის საკუთარ თაოსნობით. ან და თანხმად განმკარგულებელ სამმართველოთა განცხადებისა.

მუხ. 21. სალონოებისა და ნივთიერ ქონების მუდმივ საცავთა ფაქტიური რევიზია, როდესაც ამ რევიზიას თაოსნობს მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დაწესებულება, სწარმოებს შესამოწმებელ განძეულობის და ქონების პასუხისმგებელ მცველთა ანუ მათ მოადგილეთა თანადასწრებით.

მუხ. 22. ცნობა იმის შესახებ, თუ როდის დაიწყება განზრახული საჯარო ვაჭრობა, შეჯიბრება, შემოწმება ან ჩაბარება და სხვ. უნდა დროით გაეკზავნოს მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დაწესებულებებს ან მის ცალკე წარმომადგენელთა და ყოველ შემთხვევაში იმ ვარაუდით, რომ ინსპექციის თანამდებ—წარმომადგენელთა შესძლონ იმ დროისათვის მისვლა საქმეების განსახილველად დანიშნულს ადგილს, რომელიც ნაჩვენებია იქნება მოწვევის უწყებაში.

მუხ. 23. ყოველი არა-ჩვეულებრივი შემთხვევა, მაგალ. უცარი სიკვდილი, ჭკუაზე შემლა და უცნობოთ და უკვალოდ ყოფნა იმ პირისა, ვის პასუხისმგებლობის ქვეშაც იყო ქონების საცავი, გაფლანგვის აღმოჩენა ანუ ქონების გატაცება, ცეცხლის გაჩენა და სხ. და საზოგადოდ ყოველისეთი შემთხვევა, როდესაც ხაზინისადმი მიყენებულ ზარალის მიზეზიც და რაოდენობაც შესაძლოა გამოირკვეს მხოლოდ იმ ვამსვე, როდესაც ეს ზარალია მიყენებული, უნდა ეცნობოს მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დაწესებულებას ანუ ცალკე მის წარმომადგენელს თვით ასეთ შემთხვევის აღმოჩენისთანავე; ხოლო თუ დაწესებულება ან მისი წარმომადგენელი შორსაა მომხდარ შემთხვევის ადგილიდან, უწყება იგზავნება ტელეგრაფით.

მუხ. 24. მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დაწესებულებებში ანუ მის კერძო წარმომადგენელთა იმ ვაგზავნილ მიწვევის უწყებებში, სადაც აღნიშნულია განზრახულ ვაჭრობის და შეჯიბრების, შემოწმების და ჩაბარების და სხ. დრო და ადგილი, უნდა იყვეს მოხსენებული მოკლედ, მაგრამ სისწორით კი, მოხსენებული უნდა იყვეს აგრეთვე ისიც, თუ რაში გამოიხატება ანგარიშვალდებულ პირის ანუ პირთა საქუშაო, რომელშიაც მონაწილეობის მისაღებად მიწვეულია ინსპექციის წარმომადგენელი; ამასთან უეჭველად უნდა იყვეს ნაჩვენები, მაგალითისთვის მაინც, ჯამი ვაჭრობისა ანუ რაოდენობა სამუშაოებისა, ნივთებისა და მასალებისა, ანუ რაოდენობა სამუშაოებისა, ანუ ხაზინისათვის შესაძლებელ ან უკვე მიყენებულ ზარალისა და სხ.

მუხ. 25. ინსპექციის წარმომადგენელის მიუსვლელობა დანიშნულ დროისათვის მიწვევის ადგილზე ვერ შეაჩერებს განმკარგულებელ სამმართველოს პირთა მიერ განზრახულს მოქმედებას.

მუხ. 26. თუ ინსპექციის წარმომადგენელმა სამოქმედოდ განზრახულ ადგილს ვერ შესძლო დროზე მისვლა ან შეუტყობინებლობისა ანუ დროზე შეუტყობინებლობის მიზეზის გამო, მუშათა და გლეხთა ინსპექციის დაწესებულებას უფლება აქვს მისი წარმომადგენლის დაუსწრებლობის დროს შედგენილი ოქმი უდავო დოკუმენტის ძალის მქონე არ სცნოს.

მუხ. 27. სხვა და სხვა საგნების, მასალების და ნამუშევრის განხილვისა, შემოწმებისა და მიღების დროს მუშათა და გლეხთა ინსპექციის

უფლება ეძლევა შეამოწმოს ყველა ამისთვის მდგომარეობა, რაოდენობა, ხარისხი და ზომა და აგრეთვე ისიც, შეესაბამება თუ არა ეს შესამოწმებელი საგნები მასალათა დამზადების ანუ სამუშაოთა წარმოების პირობებს.

მუხ. 28. მუშათა და გლეხთა ინსპექციის უფლება აქვს ნამუშევრის და მასალათა ტენიკურ თვისების და ხარისხის შეფასებაში შევიდეს იმ შემთხვევებში, თუ ვინიცობაა მან შეამჩნია, რომ ნამუშევარი, მასალები და საგნები კმასაყოფელი არაა ან და არ შეესაბამება მათ ტენიკურ პირობებს და მოთხოვნებს. ინსპექციის წარმომადგენელს, თუ ვინიცობაა მის დასკვნას არ დაეთანხმა სამუშაოთა პასუხისმგებელი ხელმძღვანელი ანუ ის პირნი, რომელთაც რწმუნება აქვთ აწარმოვონ შემოწმება ან მიღება, ევალება განაცხადოს, რომ საჭიროა მცოდნე პირთა თანადასწრებით მოხდეს ხელახლად შემოწმება ნამუშევარისა ანუ ხელახალი გასინჯვა მასალებისა და საგნებისა.

მუხ. 29. ნამუშევრის ხელახლად შემოწმება ან და მასალების და საგნების ხელახალი გასინჯვა უნდა დაინიშნოს არა უგვიანეს 3 დღისა და არას შემთხვევაში არა უგვიანეს ერთის კვირისა, დღიდან ამის შესახებ მუშათა და გლეხთა ინსპექციის წარმომადგენელის განცხადებისა.

მუხ. 30. უკეთეს სალაროების ანუ ქონების საცავთა შემოწმებისას აღმოჩნდება ზედმეტი ფულის ღირებულება ან ქონება, ეს ზედმეტი, მის კუთვნილების გამორკვევამდე, სათანადო ოქმზე ხელის მოწერით მაშინათვე შემოსავლად ჩიწვრება.

მუხ. 31. იმ შემთხვევებში, როდესაც სალაროების და ქონების საცავთა შემოწმების დროს აღმოჩნდება, რომ ან ფულს და ან ქონებას აკლია რამე, ან მასალა უფარვისა, ან დაცვის წესრიგს რაიმე ნაკლი აქვს, ან და შემჩნეულ იქნება საზოგადოდ რაიმე უწყესობა და გარეწრობა, ინსპექციის წარმომადგენელი შეადგენენ სათანადო ოქმს დამსწრი პირთა ხელისმოწერით და დაუყოვნებლივ აცნობებენ ამის შესახებ თავის მთავრობას, რომელიც აღძრავს სისხლის სამართლის წესით დამნაშავეთა პასუხისგებაში მიცემას და ადებს მათ ანგარიშდანიაკლისს; ამასთანავე ინსპექციის დაწესებულება აუწყებს ამ აღმოჩენათა შესახებ სალაროს ან ქონების საცავთა პირდაპირ უფროსთ ან სათანადო ანგარიშვალდებულ დაწესებულებას, რომ მათ მხრივაც მიღებულ იქმნას ჯეროვანი განკარგულება; მასთან ერთად, საქმის მნიშვნელობისა და გარემოებათა მიხედვით, მუშათა და გლეხთა ინსპექცია მოითხოვს მთავრობისაგან, ბრალდებულის თანამდებობიდან გადაყენებას.

მუხ. 32. სალაროებისა და ყოველგვარ ქონების მუდმივ საცავთა შემოწმების დროს, აგრეთვე ყოველ იმ შემთხვევაში, როდესაც აღმოჩნდება რაიმე უწყესობა, გარეწრობა ანუ ბოროტმოქმედება უნდა შედგენილ იქნას ოქმები. ყოველ

სხვა შემთხვევაში კი ოქმები შეიძლება შეიცვალოს შემოწმებულ საბუთებზე სათანადო შინაარსის წარწერით.

მუხ. 33. განძეულობის ან ქონების სინაღდის ფაქტიურ რევიზიის დროს საჭიროა, გარდა რევიზიის შედეგებზე ოქმების შედგენისა, წარწერები გაუკეთდეს მოხდენილ შემოწმების შესახებ იმ დავთრებსაც, რომელთა შიგნით გამოყვანილია ნაღდი რაოდენობა ფულისა, განძეულობისა და ქონებისა.

მუხ. 34. ფაქტიური რევიზიის დროს თანამდებობის არც ერთს დამსწრე პირს ნება არა აქვს ოქმზე ხელი არ მოაწეროს.

მუხ. 35. თუ რომელიმე პირი, რომელსაც ოქმზე ხელი უნდა მოეწერა, არ ეთანხმება ხელმოსაწერ ოქმის შინაარსს ვალდებულია ეს გარემოება აღნიშნოს ოქმზე ხელის მოწევის დროსვე და სისწორით უჩვენოს, სახელდობრ—ოქმის რა და რა ცნობები ითაჩნია მას უსწოროდ ანუ სინამდვილესთან შეუსაბამოდ.

მუხ. 36. ის ოქმები, რომელნიც, შენიშვნების გაუკეთებლად, ხელმოწერილია ანგარიშვალდებულ სამხარეთველოსა და მუშათა და გლეხთა ინსპექციის წარმომადგენელთა მიერ, შეძღვეში აღარ შეიძლება უარყოფილ იქნას, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც აღიძრება დავა სიყალბის ჩადენაზე.

მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარი ალ. უაქვია შვილი.

საქმეთა მმართველი შ. ბერიძე.

ქალბი ფულის ნიშნები

ამ ბოლო დროს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შემჩნეულია მრავალი ყალბი ფულის ნიშნების გავრცელება. მხარებაში შემოტანილია სამხარისო ხარისხის ფულის ნიშანი: 1) რ. ს. ს. ფ. რესპუბლიკის მთავრობის ფულის ნიშანი 50.000 მანეთის ღირებულსა—გამოზვეებული 1921 წ. 2) საქართველოს რესპუბლიკის 5.000 მანეთიანი ბონი და 3) 1000 მანეთიანი ფულის ნიშანი.

ფინანსთა კომისარიატის ფულის ნიშნების განყოფილებამ რედაქციას გამოუგზავნა გამოსაქვეყნებლად ამ ყალბი ნიშნების დაშახსიათებელ დეფექტების აწერილობა, რომელსაც ვებქდავთ რესპუბლიკის მოქალაქეთა და შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატის ქვემდებარე ორგანოების საყურადღებოდ.

აწერილობა

ყალბი ფულის განსხვავებელი ნიშნებისა

1) რ. ს. ს. ფ. რესპუბლიკის 50.000 მანეთიანი ყალბი ფულის ნიშანი: ორნაირია, იგი

დაბეჭდილია სხვა და სხვა ქალაქებში. ქალაქის პირველ ნიშნებს არა აქვს წყლის დალი (წყლის ნიშნები), მეორე ნიშნებს ქალაქის წყლის-დალიანის მავარ კუპონზეა დაბეჭდილი, რომელიც შესრულებულია საღებავით ან ოლიფით; გარდა ამისა ეს ყალბი ნიშანი ძლიერ ტლანქად არის შესრულებული: მას არა აქვს მთლიანი ნახატიის სახე, არამედ მხოლოდ ზოგიერთ იდეალას ნახაზის კონტურებით არის მოფენილი.

საერთოდ ამ ფულის წყლის დალის ნახატი ნამდვილსაგან აშკარად განიჩნევა კონტურების სიმკვეთრით, რომელსაც აქვია ნახაზის ნახევარჩრდილები.

ამ ყალბი ნიშნების შრიფტი აშკარად განიჩნევა ნამდვილი ნიშნების შრიფტისაგან მით, რომ ასოების ხასიათი მთლიანად ვერ არის დაცული და საზოგადოდ ასოები არ არის სწორი.

გარდა ამისა შეიძლება აღენიშნოთ შემდეგი ნიშნები: სიტყვაში— „Расчетный“ ასო „е“-ს შუა-პირიზონტალური შტრიხი თავდება წერტილით, ასო „т“ ზედა-პირიზონტალურა ხაზი სიპეტრიულად არ არის შევადებული იმავე ასოს ძირითად ვერტიკალურ ნაწილთან.

სიტყვა „Республики“-ს დაბლა ორნამენტის ქვემოთ ხვეულში ხაზის სისწორე დარღვეულია, (სიტყვა «Подделка»-ს ასო «о»-ს ძალა) სიტყვებში— „Народный комисар финансов“ ყველი ასოები გაქიქნილია. სიტყვაში— „Кассир“ ასო „р“-ს ზემოთა შემომარგვალბული თავი შეერთებულია ძირითად შტრიხთან მაშინ, როდესაც ნამდვილ ნიშანზე ამ შემომარგვალბულ ნაწილის ქვეითა მხარე არ არის მიტანილი ძირითად შტრიხთან.

სიტყვებში: „Социалистической Советской Республики“ მთელი ასოები ტლანქად არის შესრულებული და უკანასკნელი სიტყვის უკანასკნელ „и“ ის არა აქვს თავზე ნახევარი ბგერის გამოძახტველი ნიშანი.

ამ ყალბ ნიშანზე წლის რიცხვი დაბეჭდილია მსხვილი ასოებით და სწორედ ამით განსხვავდება იგი ნამდვილ ფულის ნიშნის წლის რიცხვის ასოებისაგან.

2) 5.000 მანეთიანი საქართ. რესპუბლიკის ყალბი ბონი. ამ ყალბი ბონის ზედაპირზე—სასახლის ფასადი ტლანქად არის შესრულებული. მისი მარჯვენა ნაპირის მოხაზულობა სწორი არ არის და საზოგადოდ იგი აშკარად განიჩნევა ნამდვილი ბონის შტრიხოვებისაგან.

ქვეულში, სადაც მოთავსებულია წლის რიცხვი „1921“ ციფრების ყველა ხაზები თანაბარ სისქისაა მაშინ, როდესაც ნამდვილი ბონის ციფრის ხაზების მარჯვენა მხარეს უფრო ფართო ჩრდილები აქვს.

ციფრების „5000“ მარჯვენა და მარცხენა შიგნითი შტრიხოვკა თანასწორი არ არის, როგორც ეს ნამდვილ ბონს აქვს.

ყალბი ბონის ქვეულის მარჯვენა ზედა კუ-

ხეში ციფრი „5000“ თავის ადგილზე არ არის და იგი ცალის მხრით ზედა რკალს ეყრდნობა; ნამდვილ ბონზე კი ამ ქდეულის წრე თანაბარია.

ყალბი ბონის ქვედაპირზე წნული ჩარჩოს შტრიხოვკა, როგორც ეტყობა ხელით არის შესრულებული და ამიტომ ის არ არის სწორე. ნამდვილზე კი — ეს წნული ჩარჩო გაკეთებულია მანქანით და ხაზები სწორედ და თანაბრად არის გაკლებული.

წარწერის: „ხუთი ათასი მანეთი“ — ყველა ასოები ზემოთა მხრიდან თანაბარი სიმსხოსია, ნამდვილ ბონზე კი ამ წარწერას მარჯვენე უფრო მომსხო ჩრდილი გადაჰკრავს.

რუსული და ფრანგული შრიფტი არ შეესაბამება ნამდვილი ბონის შრიფტს, რადგან ასოები სხვა და სხვა სიმსხოსია და ისინი მოთავსებულია სხვა და სხვა მიმართულებით.

ქდეული, სადაც ჩასმულია ციფრა „5000“ მარჯვენა და მარცხენა მხარეებიდან გამოყვანილია ძლიერ ტონქად.

3) 1000 მანეთიანი ყალბი ბონი — 1921

წლის სერია. ამ ბონის სიყალბის პირველი და მთავარი ნიშანი ის არის რომ მას არა აქვს წნული დალი. ქალაქი უბრალოა. ასოები სწორად განიჩევა ნამდვილი ბონის ასოებისაგან მით, რომ მათი ხასიათი დარღვეულია და საზოგადოდ ასოები უსწორ-მასწორია.

კერძოდ შეიძლება აღინიშნოს შემდეგი: სიტყვა „ЗНАК“-ის ასო „Н“-ს შესაერთებელი შტრიხი უფრო მაღლაა ვიდრე ნამდვილ ბონზე, ასო „К“-ს ქვეითა მოკაუჭებული ნაწილი ზედა კაუჭის დასწვრივ შუა გულში კი არ არის, არამედ უფრო ზემოდაა აწეული.

სიტყვა: „расчетный“-ის უკანასკნელ ასოს ნახევარი ბგერის ნიშანი სიმეტრიულად არ არის დასული.

სიტყვები: „ВСЕМ ДОСТОЯНИЕМ“ ასო „М“ უფრო განიჩრია ვიდრე ნამდვილ ბონზე.

სიტყვაში: „республики“ ასო „И“ კუთხიანია, მაშინ, როდესაც ნამდვილ ბონზე ეს ასოები არის მრგვალი მოხაზულობისა და სხვ.

ს რ ა - მ თ ე ი ც ი ა ლ უ რ ი გ ა ნ ე ო თ ე ი ლ ე ბ ა

სარაიონო რეკომენდის გაუქმების გამო.

საბჭოთა სისტემის დამახასიათებელ თვისებას შეადგენს ის რომ, ეს სისტემა განყენებულ იდეებისა და თეორიების მიხედვით კი არ ტარდება ცხოვრებაში, არამედ უაღრესად შეფარდებულია ცხოვრების სინამდვილესთან და გამომხატველია არსებულ ძალთა განწყობილებისა. ექვს გარეშეა რომ საბჭოთა სისტემა როგორც სახელმწიფოებრივ ცხოვრების სრულიად ახალი ფორმა ერთბაშად სადგებით და უნაკლებოდ ვერ ჩამოყალიბდება, აქ საჭიროა ერთგვარი ცდა. გამოცდილება, დაკვირვება. ეს საჭიროა მით უმეტეს რომ საბჭოთა სისტემის ფორმები კაბინეტებში კი არ იქმნება, არამედ მუშაობაში მონაწილეობას ღებულობს მთელი მასსა. ამ მასსას უჭირავს ხელში მთელი ინიციატივა, მის თვითმოქმედებასა, და აქტიობაზეა ამ ახალ ფორმების საბოლოო შექმნა — ჩამოყალიბება და ცხოვრებაში გტარება. რომ ეს ასეა ამის ერთ საუკეთესო მაგალითად შეგვიძლია მოვიყვანოთ ზოგიერთ მაზრებში ფერდ წოდებულ სარაიონო რეკომების დაარსება.

საბჭოთა ხელისუფლების დაყარების დროს საქართველოში არსებობდა ორი ადმინისტრაციული ერთეული, თემი და მაზრა.

ჩვენ ეს ადმინისტრაციული დაყოფა უცვლელად დავტოვეთ, რადგან ვფიქრობდით და ვფიქრობთ რომ ეს საკითხი მეტად რთული და სერიოზულია, და ამ დარგში დიდი დაკვირვება, გამო-

ცდილება და სიფრთხილე საჭირო. მართლაც ადმინისტრაციული ერთეული, ეს რაღაც განყენებული რამ კი არ არის, ის სადგებით უნდა ეყარებოდეს იმ ერთიანობას, რომელიც ფაქტიურად არსებობს ამა თუ იმ კუთხის მოსახლეობა შორის, გეოგრაფიულ, ეკონომიურ და სხვა პირობების ერთგვარობის გამო. ადმინისტრაციული ერთეული — ეს რთული კომპლექსია და ამიტომ რისკუბლიკის ადმინისტრაციულად დაყოფის საქმის დიდი ყურადღებით და სიფრთხილით გვკლიბით. აი აქაც, როგორც ყოველთვის და ყველგან, ჩვენ გადაწყვიტეთ მოგვიჩინა ერთგვარი ცდა რომ საბოლოოდ გამოაგვერკვია თუ როგორი დანაწილება უფრო მისაღები და მიზანშეწონილი იქნებოდა.

როგორც წინედ ისე ეხლაც ძირითად ადმინისტრაციულ ერთეულებად ითვლებიან თემი და მაზრა, მხოლოდ ზოგიერთ მაზრებში როგორც ზეით იყონათქვამი გარდა ამ ძირითად ერთეულებისა, დაარსებულ იქმნენ რაიონული ერთეულები სარაიონო რეკომებით. სარაიონო რეკომების დანიშნულებას შეადგენდა თვითუკურის დეფენა იმ სათემო რეკომებისთვის, რომელნიც მათს ფარგლებში შედიოდა.

რადგან ზოგიერთი თემები მეტად დაშორებულნი არიან სამაზრო ცენტრს, ისინი დაუქვემდებარეს სარაიონო რეკომებს, რათა ისინი მთლად არა ყოფილიყვნენ მოკლებულნი ერთგვარ კონტროლსა და ხელმძღვანელობას.

ამ გზით და ამ საშუალებით ვფიქრობდით

უფრო მტკიცე კავშირის გამბას ყველა ადგილობრივ ხელისუფლების ორგანოთა შორის, და ამ ორგანოთა ცენტრალურ ორგანოებთან უფრო მჭიდროდ დაკავშირებას. პირველ ხანებში სარაიონო რევეკომები არსებობდა როგორც ასეთი მეტავალყურე ორგანოები; მასთან ერთად, არსებობდა აგრეთვე სათემო რევეკომიც. ერთ და იმავე ცენტრში სარაიონო და სათემო რევეკომების არსებობა ერთგვარ არევე—ღარევეს იწვევდა, და ეს არც საქმიანობის მხრივ იყო სასარგებლო. ამიტომ სარაიონო და ასეთი სათემო რევეკომები შედუღდნენ, ესე იგი სარაიონო რევეკომი იმავე დროს არის სათემო რევეკომიც თავის სახელწოდების თემის ფაგრლებში.

10 თვის პრაქტიკამ ნათლად დაგვანახვა რომ სარაიონო რევეკომები პირდაპირ ზედმეტი ბარგია სახელმწიფოსათვის. იმ მოხსენებებში რომელიც მრავლად მოდის კომისარიატს სამაზრო რევეკომებისაგან ადგილობრივ ხელისუფლების ორგანოთა მოღვაწეობის შესახებ, თქვენ ვერც ერთში ვერაფერს ამოიკითხავთ ამ სარაიონო რევეკომების ან წარსულ ან მომავალ მოღვაწეობის შესახებ, ეს მოხსენებები პირდაპირ გვერდს უხვევენ ამ დაწესებულებას. და ეს ადგილი გასაგებიც არის. პრაქტიკამ ნათლად და გარკვევით დაგვანახვა, რომ სათემო რევეკომები, რამდენადაც დაშორებულნიც არ უნდა იყვნენ ისინი სამაზრო ცენტრთან, ამჯობინებენ უშუალოდ დაიკავონ მასთან საქმე; თითქმის ყველგან, სამაზრო ცენტრი ცოტად თუ ბევრად ენერგიულად მუშაობდა, ის სავსებით ახერხებდა სათემო რევეკომების მოღვაწეობის კონტროლსა და ხელმძღვანელობას. და ეს მისი მუშაობა ამ შემთხვევაში უფრო ნაკოფიერიც იყო, რადგან სამაზრო ცენტრებში თავმოყრილნი არიან უფრო გამოცდილი და მომზადებული ამხანაგები.

ყოველივე ეს თითქმის ერთხმად დაადასტურა სამაზრო რევეკომების თავმჯდომარეთა მოადგილეთა ყრილობამ. საბჭოთა სისტემის ერთი დადებითი მხარეთაგანი არის მისი სიმარტივე და მოქნილობა. ცხოვრებამ კი დაგვანახვა რომ სარაიონო რევეკომი ეს სრულიად ზედმეტი ბარგია, რომელიც ამ შემთხვევაში ართულებს ამ სისტემას და ქალაქური ელემენტი შეაქვს მასში. გარდა ამისა რომ გამოუსადეგარი აღმოჩნდა სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობის საქმეში ფინანსიურის მხრივაც საზიანოა, რადგან მისი შენახვა იმ ფართე ფუნქციებით რომლებიც მას ჰქონდა მინიჭებული საკმაოდ დიდ თანხას მოითხოვდა, მასვე სრულებით უსარგებლოდ დაკავებული ჰყავდა მრავალი ცოტად თუ ბევრად გამოცდილი ამხანაგები, რომელთა სათემო რევეკომებში გადაჯგუფება საქმისათვის გაცილებით უფრო სასარგებლო იქნებოდა. ეხლა, როდესაც დანიშნული რევეკომები თავის მოღვაწეობას ათავებენ და ჩვენი რესპუბლიკის ცხოვრებაში იქმნება ახალი ერა, რევეკომების ადგილს იჭერენ მშრომელი ხალ-

ხის მიერ არჩეული საბჭოები თავის შემსრულებელი ბელ ორგანოებით.

რაც შეეხება სარაიონო ერთეულებს, მათი არსებობა სრულიად ზედმეტია და მის არსებობას ყოველივე აზრი და მნიშვნელობა ეკარგება. ჩვენი ქვეყნის თავისებურება, მისი ტერიტორიის სიმცირე, მით უმეტეს მაზრებში მცხოვრებთა ეროვნების მხრივ ერთგვარობა და სხვა, საუკეთესო პირობებია იმ მარტივი სახელმწიფოებრივი სისტემის ცხოვრებაში გატარებისათვის, რომელიც ეხლა გამოიმუშავა მთავრობამ. ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ გაითვალისწინა რა ყოველივე ეს შინ. საქ. კომისარიატთან ერთად იმ დასკვნამდის, მივიდა რომ სრულიად საკმაო და მიზანშეწონილიც არის დაარსება მხოლოდ სათემო და სამაზრო საბჭოებისა, ოღონდ ცოტად თუ ბევრად მნიშვნელოვან საქალაქო ცენტრებისათვის შემოღებულ იქნება საქალაქო საბჭოები, რასაკვირველია უფრო მარტივი კონსტრუქციით, ვიდრე ეს არის დიდ ქალაქებში.

ყოველივე ამის მიხედვით შინ. საქ. სახელხო კომისარიატმა მთავრობას წარუდგინა პროექტი დეკრეტისა, რომლის ძალითაც სარაიონო ერთეულები ისპობიან. სამაზრო რევეკომები რასაკვირველია გამოიყენებენ ამ რევეკომებში განთავისუფლებულ ამხანაგებს, რაც საშუალებას მისცემს მათ ცოტათი მაინც შეასუსტონ ის კრიზისი, რომელსაც ისინი განიცდიან საჭირო გამოცდილ მომუშავეთა სიმცირის გამო.

საბჭოთა არჩევნები საქართველოში.

დამდგმა 1922 წელმა საქართველოს მოუსწრო იმ გახუტებულ მუშაობის დროს, რომელიც სწარმოებს ამ უამად საბჭოთა ხელისუფლების სტრუქტურისათვის.

ამდღე საქართველოს არ ჰქონდა თავისი ხელისუფლების მუდმივი კონსტიტუცია. ამ კონსტიტუციის განხორციელება სწარმოებდა რევეკომის სახით.

მხოლოდ ეხლა, როდესაც უკვე განვლო საქართველოში ახალი ხელისუფლების დამყარების პირველი მწვავე მომენტმა, ჩნდებიან და თავის ადგილს იჭერენ საბჭოები, რომელნიც არიან ქვეყნის პირდაპირი ბატონ-პატრონი.

მუშათა და გლეხთა რევოლუციონური ბატონობა ამიერიდან უკვე იღებს თავის უფლებრივ და კანონიერ გამოხატულებას და საქართველოს პროლეტარიატი თავის მტკიცე და დაკოყრებულ ხელში იღებს ძილა-უფლებას და ისწრაფის რომ მოკავშირე დაშოუკიფებელ საბჭოთა რესპუბლიკების დიდი ოჯახის წევრი გახდეს.

საბჭოთა კონსტიტუციის ძირითადი პრინციპი, რომელიც ამ ოთხი წლის წინედ გამოქვეყნდა საბჭოთა რუსეთში—საბჭოთა საქართველოში მხო-

ლოდ ეხლა იღებს თავის პრაქტიკულ განხორციელების ნამდვილ სახეს.

მთელს საქართველოში სწარმოებს საბჭოთა არჩევნები.

საქართველოს მუშები და გლეხები პირველად თავისუფლად და დამოუკიდებლად გამოსთქვამენ თავიანთ ნებისყოფას, ისინი პირველად ანხორციელებენ საბჭოთა კონსტიტუციის იდეას, რომელიც რუსეთის ორიგინალის მექადარი ასლი კი არ არის, არამედ იგი სავსებით შეფარდებულია ადგილამდებრივ პირობებს და ცხოვრების თავისებურობას.

თავის დროზე საქართველოს რევკომმა გამოსცა დებულება თბილისის მუშათა, გლეხთა და წითელ არმიელთა დებულებების არჩევნების შესახებ. არჩევნები დიდი ხანია მოხდა და თბილისის პროლეტარიატმა უკვე იხილა მუშაობა მისგან ამარჩეულ ამხანაგების—თბილისის აღმასრულებელი კომიტეტი უკვე კარგა ხანია რაც შეუდგა თავის ფუნქციების ასრულებას.

რევკომის დებულების შემდეგ შინაგან საქმეთა კომისარიატმა გამოაქვეყნა დებულება—სათემო და სამაზრო საბჭოებისა და საქართველოს საბჭოთა ყრილობის არჩევნების შესახებ.

ამ დებულებაში ჩაშოყალიბებულია არჩევნების ძირითადი პრინციპები საბჭოთა კონსტიტუციის მიხედვით.

ვისა აქვს უფლება ამოირჩიოს ან არჩეულ იქნეს? რა თქმა უნდა საბჭოთა საქართველოში აქტიური და პასიური არჩევნების უფლება აქვთ მხოლოდ მშრომელთ, ე. ი. იმათ ვინც არ არის მიმთვისებელი სხვისი შრომისა. რასაკვირველია თუ ეს პრინციპი პოლიტიკურად უფლება-დაკარგული არ არიან.

არჩევნების უფლება აქვთ რესპუბლიკის ორივე სქესის ყველა მოქალაქეთ, მიუხედავად სარწმუნოებისა, ეროვნებისა და სხვა რომელთაც არჩევნების ვადადღე 18 წელი შეუსრულდებათ და რომელთაც აქვთ შრომის უნარი და არ არიან სხვისი ნაოფლარის მიმთვისებელი. ამ დარგს ეკუთვნიან: მუშები და ყველა საწარმოვო, სავაჭრო, სახელმწიფო, სამეურნეო და სხვა და სხვა დაწესებულებებში მოსამსახურე პირნი, გლეხები, მიწის მუშები, საქართველოს და რუსეთის წითელი არმია (რომელიც საქართველოს ტერიტორიაზე იმყოფება).

არჩევნებში მონაწილეობის უფლება არა აქვთ იმ მოქალაქეთ, რომელნიც სხვისი შრომის ექსპლოატაციით, ფაქრობით, კაპიტალის პროცენტებითა და სპეკულიაციითა ცხოვრობენ, სასულიერო პირნი და სხვა უცხოელნი არჩევნების უფლებით სარგებლობენ საერთო წესის მიხედვით.

საბჭოთა არჩევნების ტექნიკური განხორციელება „დებულებით“ ეკისრებათ განსაკუთრებულ ორგანოებს, რომელნიც ვალდებული არიან შეილონ ყოველგვარი ღონისძიებანი ამ არჩევნების სისწორით ჩასატარებლად მთელს რესპუბლიკაში.

ეს ორგანოები შესდგებიან საქართველოს

სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის საბჭოთა ყრილობის მოწვევებ ცენტრალურ-საარჩევნო კომისიის, სამაზრო და სათემო საარჩევნო კომისიების წარმომადგენელთაგან.

ამ ორგანოებს ევალებათ სასტიკი თვალყურის დევნება, რომ არჩევნების დროს დაცული იქნას საარჩევნო წესრიგი, რომელიც უზრუნველყოფს საქართველოს მშრომელთა ინტერესებს და რომ არჩევნებში მონაწილეობა მიიღონ მხოლოდ იმათ, ვისაც ამისი უფლება აქვს.

ეს არჩევნები საბჭოებისა და საბჭოთა ყრილობებისა, რომლებიც ამ ეჟამდ მთელს საქართველოში სწარმოებს, ხდება იმ მომენტში, რომელსაც განიცდიან ყველა საბჭოთა რესპუბლიკები.

სწორედ ამ ეჟამდ საბჭოთა ხელისუფლება მთელ მსოფლიოს ყურადღებას იქცევს და მისი მნიშვნელობა არის უფრო დიდი და მაღალი ვიდრე ეს ოდესმე ყოფილა. ეხლა სრულიად აშკარა და ყველასათვის ნათლად დასანახი შეიქმნა ის უდიდესი რეზულტატები, რომლებსაც მიაღწია პროლეტარიატმა კაპიტალთან თავგანწირულ და სისხლის მღვრელ ბრძოლაში.

უძღვებმა ანტანტამ, რომელიც ოცნებობდა საბჭოთა ხელისუფლების განადგურებას ბლოკადისა და დაუსრულებელი ინტერვენციის საშუალებით, რომელიც ლამობდა მის ამოხრჩობას სიმშვილის გადაღვრყავებულის ხელებით,—ეხლა შეიგნო თავისი უძლურება ამ ხელისუფლებასთან ბრძოლაში.

უკან დაიხია კბილებამდე შეიარაღებულმა და ყელამდე ოქროში ჩაფლულმა მსოფლიო ბურჟუაზიამ რომელიც მუდამ ამჟამად იღვა თავის პოზიციებზე და გააფთრებით იკერიბდა მასთან მებრძოლი პროლეტარიატის მღიღვარე ქარტიხლის გააფთრებულ იერიშებს. ოთხი წლის განუწყვეტელი სისხლის მღვრელი ბრძოლის შემდეგ, მსოფლიო ბურჟუაზია იძულებული ხდება უკან დაიხოს, რაიც მისი მხრით ნიშნავს საკუთარი დამარცხების აღიარებას.

მსოფლიო ბურჟუაზიის მიერ მოძალებული საბჭოთა სისტემა ეხლა დასტურდება იურიდიულად. რუსეთის საბჭოთა მთავრობამ მოკავშირეთაგან უკვე მიიღო მოწვევა გენუაში განზრახულ კონფერენციაზე დასასწრებლად. პროლეტარიატის გამარჯვება აღმოჩნდა სრული და ბრწყინვალე. მუშათა და გლეხთა სახელმწიფო სრულ უფლებიან წევრად შევიდა ბურჟუაზიულ სახელმწიფოთა ოჯახში.

ეს ფაქტი იწყებს ახალ ერას კაპიტალისა და პროლეტარიატის ბრძოლაში, იგი პროლეტარიატის სახელმწიფოებრივ—ხელისუფლებას ზრდის მსოფლიო ძალად. ამ ბრძოლაში დაქცეულმა მუშათა და გლეხთა სისხლის ნიაღვარმა მუქთად არ ჩიარა: ეს ბრძოლა გაიზარდა პროლეტარული ხელისუფლების უზარმაზარ შენობად, რომლის მსგავსი ჯერ კაცობრიობას არ უხილავს.

საქართველოს მუშებსა და გლეხებს, რომელნიც ანხორციელებენ ამ ხელისუფლებას თავის პე-

ტარა მაგრამ ლამაზ ქვეყანაში—სრულის სიამაყით შეუძლიანთ მიუთითონ თავისი კონსტიტუციის ლამაზ შენობაზე და უთხრან უცხოელ თანამომძმეთ, რომ ამ კოლოსალურ მუშაობაში, მათაც მიუღიასთ გულწრფელი და თვალსაჩინო მონაწილეობა.

მაგრამ გარდა ასეთი მნიშვნელობისა, საბჭოთა არჩევნებს აქვს თავისი შინაგანი დამაჩქარებელი მძლავრი მიზეზებიც: სახელმწიფოს მძიმე და აუტანელი ეკონომიური მდგომარეობა დაბეჯითებით მოითხოვს საქართველოს მუშათა და გლეხთა უმეშვეო მონაწილეობას სახელმწიფოებრივ მართვაგამგეობაში. მუშა და გლეხთა საბჭოებისა და მათი ყრილობების სახით ახლო უნდა მივიდეს და პირდაპირ ჩაერიოს სახელმწიფოს საღმრთებლო მუშაობაში.

ამ მძიმე, გარდამავალ მომენტში, რომელსაც განიცდის ჩვენი ქვეყანა, განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა აქვს საბჭოებისა და მათი ყრილობების არჩევას. მხოლოდ ეს საბჭოები და მათი აღმასრულებელი კომიტეტები იქნებიან ნამდვილი გამომხატველნი საქართველოს მუშათა და გლეხთა ნებისყოფისა, მხოლოდ მათ შეუძლიანთ გამოსძებნონ ნამდვილი მეთოდები და საშუალებანი ქვეყნის დღევანდელ ჩიხიდან გამოსაყვანად და მისი ეკონომიური წარმატებისათვის.

საქართველოს მუშათა და გლეხთა ხელისუფლების ავტორიტეტი ეხლა შპოვებს თავის ნამდვილ გამომხატველს საბჭოებისა და მათი ყრილობების სახით.

საქართველოს სახელმწიფოებრივი აღმშენებლობის გარდამავალი მომენტი დასრულებულია, 1922 წელი იწყება საქართველოს სრულს კალაპოტში ჩაყენებით.

ლ.ს.არ.

ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების ფედერაციისა და ახალი ეკონომიური კოლიტიკა.

ისტორიული მომენტი, რომელსაც განიცდიან საბჭოთა რესპუბლიკები, ხასიათდება მათის მუდმივი ჩამოყალიბებითა და გადახალისებით როგორც ეკონომიურად, ისე პოლიტიკურად. ეს რესპუბლიკები ჯერ ისევ დუღილის პერიოდში იმყოფებიან და საბოლოოდ არ მიუღიასთ ნამდვილი ფორმა. ეს განუწყვეტელი მოძრაობა, რომელშიაც მოქცეულია საბჭოთა რესპუბლიკების მთელი ცხოვრება, უაღრესად დამახასიათებელია ეხლანდელი მომენტისა, იგი მოწმობს ამ ახალგაზრდა სახელმწიფოთა შეუწყვეტელ აღმშენებლობითს მოღვაწეობასა და მათს მისწრაფებას ცხოვრების ახალ, უფრო უკეთეს ფორმების გამოსახანავად, რის მიღწევა-საც მიზნად ისახავენ ამ რესპუბლიკების მუშები და გლეხები.

ამიტომ, ამ ნორჩ სახელმწიფოთა ყურადღებას ვერების ყოველი დღე მოითხოვს ახალ ნაბიჯებს გადადგმას პოლიტიკურ და ეკონომიურ აღმშენებლობის დარგში. თავისი სიმძლავრისა და ნებისყოფის გამოსახატავად და თავის მრავალრიცხოვან მტერთაგან თავდაცვისა და ბრძოლისათვის ახალ, უკეთეს ფორმების ძიების დროს, საბჭოთა მთავრობა აყენებს პოლიტიკურ და ეკონომიური ბრძოლის ახალ ლოზუნგებს და ამ ფრონტზე იჭერს ახალ პოზიციებს.

საბჭოთა რუსეთში აღიარებული ახალი ეკონომიური პოლიტიკა სწორედ ამ ფრონტზე მომხდარი ერთ ერთი დივერსიაა. ეს პოლიტიკა იმაუცილებელ და რეალურ დახმარების წყალობით, რომელსაც საფუძვლად უდებს საბჭოთა რუსეთის ხელისუფლება. შესდგა სამეურნეო აღმშენებლობის ახალ საფეხურზე. ახალი ეკონომიური პოლიტიკა თვით ქვეყნის რეალური ინტერესების მიერ არის ნაკარნახევი. საბჭოთა რუსეთში ამ ახალ პოლიტიკაზე გადასვლა უკვე ფაქტია და მას ბრწყინვალე შედეგები მოჰყვა. ქვეყნის ეკონომიური ცხოვრება გაუმჯობესდა, ნელ-ნელა შესაძლებელი ხდება მძიმე სასურსათო კრიზისისაგან თავის დახსნევა, შიმშილობასთან ბრძოლა გაორკეცდეს და გაძლიერდეს, საკმაოდ გამოცოცხლდა მრეწველობა, რომლის არსებობაც დიდს საფრთხეში იყო ჩავარდნილი. მის ზოგიერთ დარგებში და აგრძელებ ცალკე თამბრიკებსა და ქარხნებში წარმოებამ შესამჩნევ სიმალდეს მიაღწია, რაც გამოიხატება ნაყოფიერების 100-დან 200%-დღე გაზრდაში და იგი ხშირად მის წინააღმდეგ ნორმებს უთანაბრდება. საკმაოდ გაუმჯობესდა ტრანსპორტი, მშრომელთა მომარაგება სავსებით შეესაბამება საცხოვრებელ მინიმუმის ნორმებს.

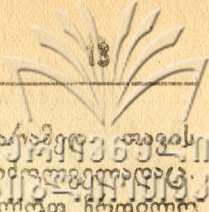
აგრძელებ გადასახადთა შემოღების წყალობით თვალსაჩინოდ გაიზარდა სახელმწიფოს ფინანსები და სხვა.

ექვს გარეშეა, რომ უახლოესი მომავალი უფრო მეტად დაადასტურებს ამ დარგში აღებული კურსის სისწორეს.

თუ ახალმა ეკონომიურმა კურსმა ასეთი კეთილი ნაყოფიერება მოიტანა საბჭოთა რუსეთისათვის, თქმა აღარ ესაჭიროება იმას, რომ ეს პოლიტიკური კურსი თანაბარივე მნიშვნელობისაა საბჭოთა დანარჩენ რესპუბლიკებისათვისაც, ვინაიდან მათი ყოფა-ცხოვრება ძლიერ მცირეოდნად განსხვავდება რუსეთის ყოფა-ცხოვრებისაგან.

ამიერ-კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკებმა, რომელნიც იდეურ და მორალურ ურთიერთობაში არიან რუსეთთან, მეურნეობის დარგში აუცილებლობის ძალით უნდა გააკეთონ ყველა ის საქმე, რაც გააკეთა საბჭოთა რუსეთმა.

მაგრამ იმ დროს როდესაც საბჭოთა რუსეთი წარმოადგენს ერთ მთლიან ეკონომიურ და პოლიტიკურ ერთეულს, რომელიც ადგილ-ადგილ დაკავშირებულია ფედერატიულად და რომელსაც

არაფერი აბრკოლებს მთლიანი ეკონომიური პოლიტიკის გატარებაში, ამიერ-კავკასია სულ სხვა სურათს წარმოადგენს. ამიერ-კავკასია არის კონგლომერატი სხვა და სხვა დამოუკიდებელი რესპუბლიკებისა, რომელთაც ურთიერთშორის არა აქვთ პოლიტიკური ურთიერთობა და მხოლოდ კომუნიზმის ზოგადი იდეები აერთებთ.

ამიერ-კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკები პოლიტიკურად გადამიჯნულნი არიან ერთმანეთისაგან, რის წყალობითაც მათ არა აქვთ საკმაოდ მჭიდრო ეკონომიური დამოკიდებულება და თვითთელი მათგანი წარმოადგენს დაყოფილ საბჭოთა ორგანიზმს, რომელსაც არც ინდენი თვითკმარი ძალა შესწევს რომ გაუშკლავდეს ერთის მხრივ გარშემორტყმულ მტრებს და მეორეს მხრივ ეკონომიურ რღვევასა და დაქვეითებას. კავკასიის განსაკუთრებულ სპეციფიურ მოვლენათა წყალობით ამ რესპუბლიკათა შორის ხშირად ისეთი ეკონომიური ანორმალური მოვლენა იჩენს ხოლმე თავს რომელსაც ადგილი არ უნდა ჰქონდეს მოძვე ქვეყანათა შორის. ამ რესპუბლიკების სწორედ ასეთი ცხოვრების პირობებით არის გამოწვეული ის აუცილებელი მისწრაფება, რომელიც გააძლიერებდა თვითთელ მათგანის ეკონომიურ და პოლიტიკურ ძლევა-ძალისილებას და გადააქცევდა მათ ერთ მძლავრ სამეურნეო ერთეულად. ამ შემთხვევაში რა თქმა უნდა, თვითთელ მათგანის ფროფნულ-კულტურული დამოუკიდებლობის ხელშეუხებლობით.

საჭიროება არ მოითხოვს ამ რესპუბლიკათა ურთიერთ დამოკიდებულებისათვის ახალი ორგანიზაციის დაარსებას. ასეთი ორგანიზაცია უკვე დიდი ხანი რაც არსებობს.

ეს არის ის ორგანიზაცია, რომლის მეოხებითაც მეზობელი სახელმწიფონი ინახავენ რა თავის შინაურ მთლიანობას, კულტურულ თავისებურებასა და დამოუკიდებლობას, თავის სასიცოცხლო მოღვაწეობის მთავარ ფუნქციებს უქვემდებარებენ მათსავე ტერიტორიაზე თავიანთ წარმომადგენლებისაგან შექმნილ განსაკუთრებულ ორგანოს და ამ მხრივ ჰქმნიან საურთიერთო კავშირს. ეს უმაღლესი ორგანო ხდება მესაქედ ამ სახელმწიფოთა გაერთიანებული მართველობისა, მომარაგებისა და წარმოების.

სახელმწიფოთა ფედერაცია არ არის რაიმე უჩვეულო და ახალი მოვლენა, იგი მუდამ არსებობდა როგორც ძველად, ისე თანამედროვე ქვეყნებში. ფედერაცია ძუდამ ვითარდებოდა იქ, სადაც მეზობელ სახელმწიფოებს სხვა და სხვა ფიზიკურ, სპეციფიურ, ეკონომიურ და პოლიტიკურ მიზეზთა გამო ერთნაირი ინტერესები ჰქონდათ პოლიტიკურ-ეკონომიურ სფეროში, და სადაც ამ ინტერესების განხორციელება მათ ცალ-ცალკე არ შეეძლოთ. ფედერაციაში მყოფ ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებს ძლიერ კარგად ესმოდათ ასეთი კავშირის მნიშვნელობა, რომელსაც იყენებდნენ არა მარტო — საერთო საკოალიტიკო და სამეურნეო

მიზნების განსახორციელებლად, არამედ თავის მშრომელი კლასის წინააღმდეგ საბრძოლველადაც. ამის მაგალითად შეიძლება დავასახელოთ ჩრდილო ამერიკა, რომელიც ცნობილია ფედერაციის საუკეთესო ნიმუშად და რომლის ფედერატიულ ბურჟუაზიასაც მიუღწევია სიმდიდრის გაუგონარ სიძლიერისათვის. ასეთი სიმდიდრის მეოხებით ეს ბურჟუაზია დიდის მოხერხებით იგერიებს ამერიკის პროლეტარიატის გააფთრებულ იგროშებს.

ჩრდილო-ამერიკის შეერთებული შტატები თვალსაჩინო მაგალითია იმისი, რომ ფედერატიულად მოწყობილი სახელმწიფო სარგებლობის ფაქტორია თვით ბურჟუაზიულ ქვეყნებისათვისაც კი. ჩრდილო-ამერიკა — წარმოადგენს ყველა ცალკე შტატების (სახელმწიფოების) თავისუფალ კავშირს, რომლებიც თავიანთ შინაურ მართველობაში სავსებით დამოუკიდებელნი არიან გარდა იმ უფლებებისა, რომლებიც შეეხება მთელი ფედერატიული შტატების საერთო ტერიტორიალურ მართველობას. სხენაირად რომ ვსაქვავთ, მათ ეკუთვნისთ ყველა ის ფუნქციები, რომლებიც საჭიროა დამოუკიდებელი ქვეყნის შინამართველობისათვის. ჩრდილო ამერიკის ბურჟუაზიამ მხოლოდ ასეთი პოლიტიკური წყობილების მეოხებით შესძლო თავისი პოლიტიკურ-ეკონომიურ სიმძლავრის მიღწევა.

ამიერ კავკასიის რესპუბლიკების, როგორც მუშურ-გლეხურ სახელმწიფოების ფედერაცია, რახაკვირველია, სულ სხვა საფუძვლზე უნდა შექმნას. მას სხვა მიზნები აქვს დასახული. ერთი მხრივ თვით ამიერ-კავკასიის, ხასიათი, როგორც მთლიანი გეოგრაფიული ერთეულისა ფრიად ხელსაყრელია ასეთი ფედერატიული კავშირისათვის. მეორეს მხრივ ამიერ-კავკასია წარმოადგენს სამეურნეო ერთეულს, რომელიც დაქსელილია საერთო რკინისგზებით, ტელეგრაფით, ნავთ-სადენთა და სხვა არტერიებით. ასეთი მდგომარეობა პირდაპირ უკარნახებს მას ფედერატიული კავშირის აუცილებლობას.

რას უნდა წარმოადგენდეს ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების ფედერაცია?

ეს ფედერაცია უნდა წარმოადგენდეს სახელმწიფოებრივ ისეთს ორგანიზაციას, რომელიც შექმნილი იქმნება ამ კავშირში შემავალ ყველა რესპუბლიკების წარმომადგენელთა ორგანოს სახით, და რომელიც უნდა ასრულებდეს მთელს ამიერ-კავკასიის მართველობის უმაღლეს ფუნქციებს, გარდა იმ ფუნქციებისა, რომლებიც შეეხება თვითთელი მათგანის შინაურ ცხოვრებისა და მათს დაურღვეველ თვითმყოფობას.

ამ რივად ამიერ კავკასიის მაშტაბით ფედერაციის უმაღლეს ორგანოს გამგებლობაში გადავა: საგარეო საქმეები, საგარეო ვაჭრობა, კონტროლი, ფინანსები, სასურსათო საქმე, მიწად-მოქმედება-მიწად-მოწყობა, რკინის გზები, ფოსტა — ტელეგრაფი და ტელეფონი, ხოლო ამ ფედერაციაში შემავალ თვითთელ სახელმწიფოს სრულს გამგებლობა-

ში რჩება რესპუბლიკის შინა მმართველობა, სახალხო განათლება, კულტურა, სოციალური უზრუნველყოფა და საერთოდ ყველა ის ფუნქციები, რომლებიც არ შედის ფედერაციის უმაღლეს ორგანოს კომპეტენციაში.

აქედან აშკარადა სჩანს, რომ პროლეტარული ფედერაცია, მუშურ-გლეხურ რესპუბლიკათა ფედერაციული კავშირი არსებითად განსხვავდება ბურჟუაზიული ფედერაციისაგან: მის მიზანს არ შეადგენს ვისიმე ეროვნულად დაზავება, პირიქით იგი ყველა საშუალებასა ხმარობს თავის მოკავშირე სახელმწიფოთა შინაური განვითარება—განმტკიცებისათვის, მათი ეკონომიურად მომძლავრებისა და კეთილდღეობისათვის.

ყველა სხვას რომ თავი დავანებოთ ის მაინც ეჭვს გარეშეა რომ ამიერ-კავკასიის ფედერაცია ფრიად ხელსაყრელია სამეურნეო თვალსაზრისით, როგორც ხელსაყრელია ერთი მთლიანი, დიდი სამეურნეო წარმოება, ვიდრე რამოდენიმე წვრილმანი სამეურნეო ორგანიზაცია.

თვით ცხოვრების სინამდვილემ აიძულა ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკები, რომ მათ შეეთვისებინათ ეს ჭეშმარიტება—მიუხედავად მათი სურვილებისა. მრავალ შემთხვევაში ასეთი გაერთიანება უკვე არსებობდა უფრო ადრე, სანამ წარმოიშვებოდა ამიერ-კავკასიის ფედერაციის იდეა. ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების ფედერაციის გამოცხადებას შეუძლიან მხოლოდ იურიდიულად დააკანონოს ის, რაც უკვე არსებული სინამდვილეა.

ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების „სოვეტიზაციის“ პირველსავე მომენტში ცხოვრებამ მძლავრად მოითხოვა მათს საზღვრებზე არსებულ საბაჟოების გაუქმება,—ამით ჩაეყარა პირველი საფუძველი ამიერ-კავკასიის საბჭოთა სახელმწიფოების ხელოვნურად განცალკევებულ ორგანიზმის გაერთიანების იდეას. ამ ზომამ მთელს ამიერ-კავკასიის შინაურ საქონლის გაცვლა-გამოცვლის სფეროში ფრიად ნაყოფიერი ზეგავნა მოახდინა.

ამასთან ერთად ფედერაციულად გაერთიანების ის ძლიერი ფაქტორი, რომელიც არსებობდა ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების სოვეტიზაციამდე და ახლენდა უდიდეს გავლენას ფედერაციის იდეის წარმოშობისათვის—გვიკარნახებს, რათა იურიდიულად იქმნეს დადასტურებული ამიერ-კავკასიის სახელმწიფოთა ცხოვრების სინამდვილე და საქმის ფაქტიური მდგომარეობა. ეს ფაქტორი არის რკინისგზის ქსელი, რომელიც მთელ, ამიერ-კავკასიისათვის მთავარი სასიცოცხლო არტერიაა. ეს გზა თავდაპირველად გაყვანილია მთლიანად ამიერ-კავკასიისათვის.

ამ სახელმწიფოთა საერთო გზა და სამოძრაო შემადგენლობა, მუშაობისა და მოძრაობის თანაბარი ნორმა მოითხოვს აგრედვე საერთო ტარიფსაც, რომელიც აქამდე არ არსებობს. თუკი ფაქტიურად ამიერ-კავკასიის რკინისგზის ქსელი წარ-

მოადგენს მთლიან ერთეულს, მაგარიტორიულად ასეთი ვადგებულება არავისთვისა დაწესებულა. ამიტომ მისწრაფება ამიერ-კავკასიის რკინისგზებზე საერთო ტარიფის შემოღებისა და ამ ტარიფის მხრივ მისი გაერთიანება რუსეთის გზებთან, გამოწვეულია უკიდურესი აუცილებლობით.

ასევე ითქმის ამ სახელმწიფოს ხალხთა ურთიერთ-დამოკიდებულებაზე.

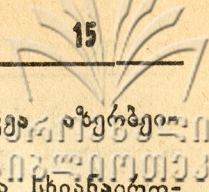
აგრედვე ამიერ კავკასიის სახელმწიფოთა ფოსტა-ტელეგრაფები, რომლებიც წარმოადგენენ ერთ განუყოფელ ადმინისტრაციულ და ტექნიკურ ერთეულს, უცდიან მათი ტარიფების იურიდიულად გათანაბრებას.

სავაჭრო-საკომერციო ურთიერთობის დარგში გაერთიანების მოთხოვნილება ამიერ კავკასიის საბჭოთა რესპუბლიკების დაარსების პირველ დღეებშივე ისეთი ძლიერი და აუცილებელი იყო, რომ მათთვის საზღვარ გარეთ შექმნილ საქონლის სწორი რეგულიარისაციისათვის დაარსებულ იქმნა სავაჭრო ვაჭრობის გაერთიანებულ უმაღლესი ორგანო. მანამდე კი ასეთი ორგანოები თვითვე ამ რესპუბლიკაში ცალ-ცალკე არსებობდა, რომლებიც ერთი მეორისაგან დამოუკიდებლად და შეუთანხმებლად აწარმოებდნენ უცხო საქონლის შესყიდვას და ამით ხშირად კონკურენციას უწევდნენ ერთმანეთს, რაც იწვევდა ფასების ზრდასა და სპეკულიანტების აღვირაშვებულ თარეშს. გარდა ამისა, უცხოეთის ბზარზე ყველა ამ რესპუბლიკების ორგანოები ცალ-ცალკე გამოდიოდნენ, როგორც დამოუკიდებელი შემყიდველნი.

ასეთმა პოლიტიკამ ფრიად საფალალო რეზულტატები შოიტანა თვითველი მათგანისათვის. ასეთმა უსისტემო მოქმედებამ ჩამოაქვეითა და დასცა ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების საგარეო ვაჭრობა, რომელიც უიმისოდაც უმნიშვნელო იყო და იგი ხელში ჩაუვდოა უცხოეთის კაპიტალისტებს, რომელნიც ამ შემთხვევაში მას იყენებენ თავიანთ მიზნებსა და ინტერესებისათვის.

ამიერ-კავკასიის საგარეო ვაჭრობის გაერთიანებულ ორგანოს დაარსების შემდეგ ამ დარგში მიღწეულ იქმნა თვალსაჩინო სწორგეგმიანობა. ამ ჟამად უცხოეთის კონტრაგენტებს საქმე აქვთ არა რომელიმე რესპუბლიკის ცალკე წარმომადგენლებთან, არამედ ამ ქვეყნების საოლქო რწმუნებულებებთან. ასეთ ცვლილებას შედეგად მოჰყვანის, რომ საგარეო ვაჭრობის მასშტაბი თვალსაჩინოდ გაიზარდა. მეორეს მხრივ მან გაადვილა შექმნილ საქონლის განაწილება მეზობელ სახელმწიფოთა შორის.

ასეთია ის მთავარი ფაქტორები, რომლებიც თავიანთი არსებობის ძალით აუცილებელსა ქნდინ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების ფედერაციულ კავშირს. მეტსაც ვიტყვით, ეს ფაქტორები უკვე ანხორციელებენ ამ კავშირის იდეას. მაგრამ მათი მოქმედების სრულყოფისათვისა და უკეთესი შედე-

გების მისაღწევად აუცილებელია მიღება სხვა, ახალი ფაქტორისა, რომელიც მოსპობს რა ამიერკავკასიის სახელმწიფოთა შორის კონკურენციის ნიადაგს, ეკონომიურად გამოაცოცხლებს ამ ქვეყნებს და გააჯანსაღებს მათს მეურნეობას. ეს მძლავრი და მაღალ-მნიშვნელოვანი ფაქტორი არის — ფედერატიულად გაერთიანებულ სახელმწიფოთაგან ერთნაირი ფულის ნიშნების გამოშვება.

ამ გამოად არ არსებობს, სხვა უფრო მნიშვნელოვანი და ინტერეს აღმძვრელი საკითხი, ვიდრე საკითხი ფინანსიური პოლიტიკისა ე. ი. საკითხი იმ ჩიხიდან თავის დაღწევის შესახებ, რომელშიაც მომწყვდევულია ჩვენი ფინანსიური პოლიტიკა. ან უფრო უკედ რომ ვსთქვათ — საბჭოთა საქართველოში და საზოგადოდ საბჭოთა რესპუბლიკებში აქნობამდე არ ყოფილა არავითარი ფინანსიური პოლიტიკა.

საქართველოში, ისე როგორც სხვა საბჭოთა სახელმწიფოებშიაც ფინანსიური პოლიტიკის ადგილი ეჭირა. ფულის ნიშნების დაუსრულებელ ემისიას, სრულიად უგეგმო და უწყესრიგო ემისიას, რომლის საზღვრებიც დამოკიდებული იყო მხოლოდ საბჭოთა მანქანის გამძლეობაზე.

მაგრამ ამ შემთხვევაშიაც განსაკუთრებულ მდგომარეობაში აღმოჩნდა საქართველო, როგორც ამიერ-კავკასიის ერთი მრავალთაგანი და თვალსაჩინო ნაწილი. საქართველოში ფულის კურსი დამოკიდებული იყო არა მარტო საბჭოთა ემისიის, არამედ აზერბეიჯანისა და სომხეთის ემისიისაგანაც, ხოლო ყველა მათზე ძლიერი გავლენა ჰქონია საბჭოთა რუსეთის ემისიას.

უფრო ქოტიურ მდგომარეობაშია აზერბეიჯანისა და სომხეთის ფინანსიური მეურნეობა. აზერბეიჯანის მანეთის კურსი თითქმის ორ-ნახევარზე უფრო ნაკლებად ფასობს საერთოდ საბჭოთა მანეთის კურსთან შედარებით. ამაზე სანუგეშო მდგომარეობაში არ არის აგრედვე სომხეთის ფულის ღირებულება.

თუმცა ყველა ამ რესპუბლიკებს თავის ფულის ნიშნები აქვს, მაგრამ მათი მოქმედების რადიუსი ძლიერ ვიწროდ არის შემოფარგლული და ტრიალებს მხოლოდ განსაზღვრულ ტერიტორიაზე, ეს მდგომარეობა განსაკუთრებით დამლუპველ გავლენას ახდენს: ურთიერთშორის წარმოებულ კონკურენციის წყალობით უკარგავენ ერთმანეთს ისედაც უმნიშვნელო ღირებულებას. თვითველ მათგანს აქვს აგრედვე სხვა და სხვა ღირებულების ნიშნები, რომელთაც სხვა და სხვა ბირჟის ღირებულება აქვთ.

მაგალითად სომხეთში ტრიალებს ამიერ-კავკასიის ბონები, სომხეთის რესპუბლიკის ჩეკები, საბჭოთა სომხეთის ფულის ნიშნები, და აგრედვე სომხეთის მთავრობის მიერ ლონდონში გამოცემული ფულის ნიშნები.

საქართველოში ტრიალებს ორნაირი ტიპის ნიშნები: საქართველოს ძველი მთავრობის ბონები

და საბჭოთა რუსეთის ნიშნები. ასევეა აზერბეიჯანშიც.

ფულის ნიშნების ასეთი სხვა და სხვანაირობა რომელთა ბირჟის ღირებულებაც მუდამ მერყეობს, როგორც ერთ-ერთის, ისე საბჭოთა რუსეთის ნიშნების მიმართ და აგრედვე მათი ვიწრო ფარგლებში ცირკულირება — უკარგავს მათ ნამდვილ ფასს და ართმევს საჯარო ღირებულების უნარს. ეს მოვლენა კი ჰბორკავს და აბრკოლებს საქონლის გაცვა-გამოცვლის სწორ ნიადაგზე დაყენების საქმეს არა მარტო ამიერ კავკასიის ფარგლებში, არამედ თვით საბჭოთა რუსეთთანაც.

ამის გამო ამიერ კავკასიის ყველა რესპუბლიკები, რომელნიც ხელოვნურად არიან დაქუცმაცებულნი თანაბრად არიან მოკლებულნი ეკონომიური განვითარების საშუალებას და ისინი წარმოადგენენ ცალკე სამეურნეო ერთეულებს. ამ შემთხვევაში მათ არ აკავშირებს საერთო, მიზანშეწონილობისა და სწორ-გეგმიანი ეკონომიური განვითარების ინტერესები. ეს განვითარება კი შეუძლებელია აუცილებელ ფინანსიურ რეფორმის გარეშე.

გარდა ამისა ახალი ეკონომიური პოლიტიკის განხორციელება შეუძლებელი იქნება თუ არ დაწესდა მტკიცე და ურყევი ფულის ნიშანი. ამ გვარად, ამიერ კავკასიის სახელმწიფოთა ახალი ეკონომიური პოლიტიკის ძირითადი მოთხოვნილება არის — შექმნა მტკიცე ფულის სისტემისა, ურომლისდაც შეუძლებელია ქვეყნის ეკონომიური აღორძინება.

ამ მიზნის მიღწევა ე. ი. განხორციელება ახალი ეკონომიური პოლიტიკისა, შესაძლებელია მხოლოდ ამიერ-კავკასიის სამი უმთავრესი რესპუბლიკის ფულის ნიშნების უნიფიკაციის საშუალებით ე. ი. ამ სახელმწიფოთა გაერთიანებულ ფულის ნიშნების გამოშვებით, რომლის ღირებულება დამოკიდებული არ იქნება ადგილობრივ მიზეზებისაგან და რომლის მოქმედების რადიუსიც განისაზღვრება არა რომელიმე რესპუბლიკის სეზღვრების ვიწრო ფარგლებით, არამედ მთელი ამიერ-კავკასიის და აგრედვე საბჭოთა რუსეთის ტერიტორიითაც. ასეთ ფულის ნიშნად შეიძლება ჩაითვალოს მხოლოდ გაერთიანებული სახელმწიფოების ფედერატიული ფულის ნიშანი. ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკებს მხოლოდ ამ პირობებში შეუძლიანთ იმედი იქონიონ საქონლის ბრუნვის სწორ კალაპოტში ჩაყენებისა და თავიანთ სამეურნეო ცხოვრების განვითარებისა. ამიერ-კავკასიაში ფულის ნიშნების უნიფიკაციისათვისა და ფედერაციის ფულის სისტემაზე გადასვლისათვის ფრიად ხელსაყრელი მომენტი არის განსაკუთრებით ეხლა, როცა საბჭოთა რუსეთი თავისი ფულის კოლოსალურ რეფორმას ახდენს და ახალი ეკონომიური პოლიტიკის გამო ახალ ნიადაგზე გადააქვს მთელი ფინანსიური სისტემა.

აქ ხაზ გასმით უნდა აღინიშნოს ერთი გარე-

შეება—ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების მიერ მათი ფულის უნიფიკაცია მხოლოდ უბრალო, ახალი ფულის ფორმაზე გადასვლას კი არ ნიშნავს, არამედ იგი არის ღრმა ფინანსიურ ეკონომიური რეფორმა, რაიც გამოიხატება მთელი მათი ფინანსიური მოღვაწეობის გაერთიანებაში.

ამ უმაღლეს ხელს დასახელებულ ყველა რესპუბლიკას აქვს თავისი საფინანსო უწყება, თვითნებური მათგანი აწარმოებს საკუთარ საბიუჯეტო, სავალიუტო, საგადასახადო და სატარიფო პოლიტიკას, რომელთაც ურთიერთ შორის არა აქვთ არავითარი კავშირი და სისტემა ამ დარგში.

ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების ფედერატიულად გაერთიანების შედეგ დაარსდება ერთი საფინანსო უწყება, რომელიც ხელმძღვანელობას გაუწევს საერთო, ფედერალურ საფინანსო პოლიტიკას და ამ საშუალებით შესაძლებელი გახდება მთელი მხარის ეკონომიური რესურსების მაქსიმალურად გამოყენება.

აქედან აშკარაა სჩანს, რომ ხსენებული ფედერატიული მძლავრი კავშირი შესაძლებელს ხდის ფულის მეურნეობის აღდგენას და საშუალებას იძლევა იმ მიზნების განხორციელებლად, რომლის მიღწევითაც უნდა განხორციელდეს ეკონომიური პოლიტიკის ახალი პრინციპები. ეს პრინციპები ემყარება საქონლის ბოუნვისა და აღებ-ძიკების თავისუფალ წარმოებაზე, რაიც აუცილებლად მოითხოვს ზოგიერთ სხვა კომისარიატების გაერთიანებას, რომლებიც ცალკე არსებობენ ყველა რესპუბლიკებში და აწარმოებენ სხვა და სხვა ხასიათის მოღვაწეობას. ასეთი ორგანიზება მაგ. სასურსათო კომისარიატები, რომელნიც ერთნაირად საჭირონი არიან ყველა რესპუბლიკასათვის. ასეთივე წესით გაერთიანება უნდა მოხდეს ყველა სხვა კომისარიატებისა, გარდა იმ უწყებებისა, რომელნიც სახელმწიფოს შინაგან აღმშენებლობას ემსახურებიან.

ახალი ეკონომიური პოლიტიკა, რომელიც მოზნად ისახავს ქვეყნის ეკონომიურად გაჯანსაღებასა და მის განვითარებას—განხორციელდება მხოლოდ და მხოლოდ ამიერ კავკასიის რესპუბლიკების ფედერატიულად დაკავშირებით. მხოლოდ ამ პირობით შეიძლება სამუდამოდ მოსპობა იმ ანტაგონიზმისა, რომელიც აქამდე არსებობდა ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკებში. ეს ანტაგონიზმი არის ნაშთი სულ ახლო წარსულისა, იგი ხელს უშლის ცალკე სახელმწიფო ორგანიზაციებს მშვიდობიანი ცხოვრებისა და განვითარების საქმეში. ეს ანტაგონიზმი დათესილი იყო საბჭოთა მტრების მიერ, რომელნიც მას თავის მიზნებისათვის იყენებდნენ.

ასეთ ფედერაციის წყალობით შესაძლებელი გახდება შეთანხმებული აღმშენებლობა, რომლის საშუალებითაც შეიძლება მიღწევა მძლავრი ეკონომიური და პოლიტიკური განვითარებისა, რომელიც ერთხელ და სამუდამოდ უზრუნველყოფს ამიერ-კავკასიის ბუნებით მდიდარ მხარეს.

ლ. სარაჯიშვილი.

მეურნეობის აღორქინაგასობის და პავშირკაპლი პარტიის შერჩევი საქმისა. *)

ამხანაგებო! ჩვენი კონფერენცია შეიკრიბა საბჭოთა ყრილობის წინ, რომელმაც როგორც საბჭოთა უმაღლესმა ორგანომ, პირველად უნდა გაარჩიოს ჩვენი ახალი ეკონომიური პოლიტიკა, მისცეს მას სანქცია და მიიღოს პრაქტიკული ზომები საბჭოთა აღმშენებლობის მომავალი გზების გასაშუქებლად. მე მგონია აქ, პარტიულ კონფერენციაზე ჩვენ უნდა შევჩეოდეთ არა პრაქტიკულ წინადადებებზე და ანგარიშებზე, რომლებზედაც იმეცადინებს საბჭოთა ყრილობა, არამედ ახალ ეკონომიური პოლიტიკაზე და მის წმინდა სამეურნეო შედეგებზე, ზოგად—სოციალურ და პოლიტიკურ თვალთა ხედვის ისრით.

მე მგონია რომ საკითხებთა მთელ ჯგუფს, რომლებიც ჩვენ წინ წამოიჭრება, შეიძლება ჩამოყალიბდეს ორი ძირითადი საკითხით: შესაძლებელია პირველ საკითხს მივსცეთ ასეთი ფორმული ორგანიზაციებით ვლენებლობით და გაგვეყავს რა ცხოვრებაში ახალი პოლიტიკა,—უნდა ვსცნათ თუ არა ჩვენ შეცდომით ის სამეურნეო პოლიტიკა, რომელსაც ჩვენ ვადექით ამ წლის გახატულამდე? მეორე საკითხია: გვაქვს თუ არა ჩვენ ახალი პოლიტიკა, ანუ როგორც ეს პრესაში საყვედურით გამოითქვა, არის თუ არა კიდევ უახლესი პოლიტიკა? რაც შეეხება პირველ საკითხს, საკითხს შეცდომის შესახებ—პირველად ყოვლისა ჩვენ უნდა გავეკვივოთ ოს წარმოდგენა ჩვენი ძველი ეკონომიური პოლიტიკა. იყო ის ძართლაც ძვიფე და მოფიქრებული ცდა სოციალისტური წყობილების განხორციელებისა რუსეთში 1918—1919 წ. ან. სულ ყველა ის სამეურნეო ზომანი, რომლებიც ჩვენ გაგვეყავდა საბჭოთა წლის განმავლობაში,—გამოწვეული იყო რაიმე დაძმარე მიზეზებით, რომლებიც შესაძლებელია ეწინააღმდეგებოდა მაშინდელ ჩვენს სამეურნეო გეგმას. ამ პოლიტიკის ცენტრი არის მრეწველობის ნაციონალიზაციის პრობლემა და გარკვევა საკითხებისა,—თუ რით იყო ის ნაკარნახევი, როგორ ტარდებოდა ცხოვრებაში, იყო თუ არა იქ შეცდომა, შეგვეძლო თუ არა ჩვენ სიარული ძველი გზით ან და ის უსათუოდ უნდა შეცვლილიყო?

მე ვიღებ სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს ორგანოს, რომელმაც ნამდვილი ორიენტური ფორმით უნდა აღნიშნოს ჩვენი განვითარების შედეგები. მაშინაოვე წლის ივნის—ივლისის ნომერში მე ვნახულობ წერილს, რომელიც ათავსებს შედეგებს—თუ როგორ მიძინხარებოდა მრეწველობის ნაციონალიზაცია (კითხულობს) ამ წერილიდან ჩვენ ვტყობილობთ, რომ დამსჯელი ძატივები,

*) კამენევის მოხსენება პარტიულ კონფერენციაზე.

სხვანაირად რომ ვსთქვათ, ბურჟუაზიის წინააღმდეგ პირდაპირი და უშუალო ბრძოლის მოტივები რომელიც ძალადგება და პოლიტიკურ და სამეურნეო ბრძოლის იარაღათ იყენებდა თავის წარმოებას, აი ის წმინდა პოლიტიკური მოტივები იყვენ უმთავრესად ნაციონალიზაციის საფუძველში, სამეურნეო მოტივები კი, რომლებსაც უნდა მიეცათ ნაციონალიზაციისათვის მწყობრი ხასიათი, — მეორე რიგში იყო. პოლიტიკა გვაიძულებდა ჩვენ აგვედო პროლეტარულ სახელმწიფოს ხელში აწარმოო დაწესებულებათა იმ რიცხვზე მეტი, რომლის გაძლიერება ჩვენ შევიძლებდით, და ამას გვიკარნახებდა მთელი სახალხო მეურნეობის ინტერესები. ამ ნაირათ, თუ შეცდომებზე ვილაპარაკებთ, ეჭვი არ არის აქ იყო შეცდომის ელემენტები. მთელი კლასის შეცდომებზე ლაპარაკი არ შეიძლება.

საერთოდ და მთლიანად აღებული კლასი არ სცდებო, მაგრამ ნაციონალიზაციის გატარების პროცესის სტიქიური ელემენტი, მისი განხორციელების ანარქიულობა და ბოლოს ის მდგომარეობა, რომელშიაც პროლეტარიატი ფაქტურად ვახდა პატრონ-ბატონი, პროლეტარული სახელმწიფო კი საწარმოო დაწესებულებათა და იმ ძვირფას ღირებულებათა გამგე, რომლების აღრიცხვაც კი მან ვერ შესძლო, — ეჭვს გარეშეა რომ ყველა ამას ადვილი ჰქონდა. ჩვენს წინაშეასეთი საკითხი სდგება: ის შეცდომა იყო აუცილებელი თუ ის არ მოხდებოდა ჩვენ რომ გვექონოდა საშუალება სოციალისტურ რევოლუციის გეგმის წინ და წინვე მოფიქრებისა? ერთ წერილში, რომელიც ენგელსმა დასწერა გარდაცვალების წინ და რომელშიაც მან ანალიზი გაუკეთა ხალხის აჯანყებების მსვლელობას მეცხრამეტე საუკუნის დამლევამდე, — ის გვითხრობდა, რომ თანამედროვე საზოგადოების ქრთ ერთ კანონათ უნდა ჩაითვალოს ის, რომ რევოლუცია თავის მიზნების მისაღწევათ აუცილებლად თავის პირდაპირ მიზნებზე გაცილებით შორს უნდა წავიდესო. იგივე საკითხი დასვა მეორე ფორმით ლენინმა 1917 წ. აგვისტოში. ლენინი სრულიად სწორად ამტკიცებდა, რომ წინსვლა სოციალიზმისაკენ უმსვლელობით აბსოლუტურად შეუძლებელია არა თეორიული მოსაზრებებით, — არამედ კლასთა შორის განწყობილებით. მაშინ ლენინმა წინდაწინვე მიგვითითა ჩვენი რევოლუციის კანონზე, რომელზეც სწერდა ენგელსი. პროლეტარული ძალა უფლების შენარჩუნებისათვის იმ სახით, როგორც ის ეხლა არსებობს მეურნეობის აღმშენებლობის სფეროში საჭირო დარჩა ძალზე შორს წასვლა. ამნაირად სამეურნეო პოლიტიკა, ეს პროლეტარულ სახელმწიფოს ამშენებელი სამეურნეო წყობილება თავდაპირველად უნდა დაყრდნობოდა ფართე მასების რევოლუციონურ ენტუზიაზმს, რომელიც უნდა გამოგვეწვია ჩვენ როგორც გლეხთა, აგრედვე პროლეტარულ წრეებში, წინააღმდეგ მეორე გზისა, რომელზედაც კორნილოვი მიგვითითებდა. ჩვენ უნდა

მიგვეცა საშუალება ამ უფართოეს რევოლუციის მასებისათვის მოეწყოთ მეურნეობა და ახლა მე წინდაწინვე გამოგონილ გეგმების მიხედვით. არამედ ბურჟუაზიის სტიქიურ ექსპროპრიაციით, რაც მაშინ აუცილებელი იყო. სხვა ნაირათ რომ ვსთქვათ, სამეურნეო პოლიტიკა პირველ სამ წლებში, როგორც სისტემა წინდაწინვე წავარაუდევ შენებისა და ძალთა განვითარებისა, შეიცვალა სამოქალაქო ომში გამარჯვების პოლიტიკით. და რამდენათ ჩვენ სამოქალაქო ომში მოგვეცა გამარჯვება იმდენად, რასაკვირველია გამართლებულია ყოველივე ის რაც ვაკეთდა.

ეხლა უნდა გადავიდეთ მეორე საკითხზე. სამოქალაქო ომის ეპოქა, რომელიც აუცილებლად ეყრდნობა მასების რევოლუციონურ ენტუზიაზმზე და რომელიც ამა თუ იმ მეურნეობის გეგმობითი შენებას კი არ გულისხმობს, არამედ უშუალოდ ამ მასების პირდაპირ ინტერესებს ეხება, — ეს ეპოქა უკვე გავიდა. როგორია შედეგები იმ მდგომარეობის და სამეურნეო საქმიანობისა, რომელთანაც ჩვენ მივედით 1921 წ. გაზაფხულში, როდესაც სამოქალაქო ომი გამარჯვებით დასრულდა? პირველი საკითხი, რომელიც დაისვა ჩვენს წინაშე როდესაც ჩვენ მოვრჩით სამოქალაქო ომს, იყო საკითხი ჩვენი სოფლის მეურნეობის მდგომარეობის შესახებ. აქ არის ერთი ციფირი, რომელიც სრულიად საკმარისია ჩვენი ახალი ეკონომიური პოლიტიკის ასახსნელად.

ომამდე პურის მოსავალი რუსეთში იანგარიშებოდა 4 ნახევარ მილიარდით. 1920 წ. მოსავალი ავიდა 2 მილიარდ 200 მილიონ. ფუთამდე. სამოქალაქო და იმპერიალისტურ ომების განმავლობაში ჩვენ 4 ნახ. მილიარდიდან ჩამოვიწიეთ 2 მილიარდ 200 მილიონ ფუთამდე.

როგორც სახელმწიფო ძალაუფლება, 1920 წ. ჩვენ დავრჩით ამ პურის მარაგის ნახევრით, რომელიც ჰქონდა რუსეთს ომამდე და რევოლუციამდე. ამ ძირითადი ფაქტორის ანგარიშ გაუწვევლად ჩვენ რასაკვირველია არ შეგვეძლებოდა ჩვენი პოლიტიკის წარმოება.

ამავე 1920 წ. ციფირების ანალიზს ჩვენ მივყევართ შემდეგ დასკვნამდე: 1920 წ. მცირედი მოსავლის გამო ჩვენ დავკარგეთ 900 მილიონი ფუთი პური, დასათვის ნიადაგის შემციობებით კი დავკარგეთ 1 მილიარდი და 200 მილიონი ფუთი. მოსავლის ამ ციფირებს თქვენ თუ გადაიტანთ დახნულ დაშუშავებულ მიწის რაოდენობაზე, — დაინახავთ, რომ 1916 წ. დახნული იყო 81 მილ. დეს., 1920 წ. მხოლოდ 60 მილ. დეს., მაშასადამე 1916—1920 წ. ჩვენ დავკარგეთ მიწების 25 პროც. როგორც წყარო ჩვენი საერთო სამეურნეო და სახალხო ბიუჯეტისა. დაუთვსავ მიწების 25 პროც. და მთელი მოსავლის ნახევრის დაკარგვა, — აი ძირითადი ფაქტორი, რომელიც ჩვენ ანგარიშს უნდა ვუწვევდეთ. თუ თქვენ გაეცნობით რანაირ

ფაქტორებიდან შესდგება ის მილიარდი, რომელიც ჩვენ აუღლებელი დაგვრჩა, — მაშინ დაინახეთ, რომ ომამდე რუსეთს გაჰქონდა საზღვარ გარეთ საშუალოთ 600 მილ. ფუთი ყოველ წლიურად. ჯარის, ქალაქების და მრეწველობის გამოსაკვებად კი ხარჯავდა 400 მ. ფუთს წლიურად. თუ შეაერთებთ საზღვარ გარეთ გაზიდულ 600 მ. ფუთს და 400 მ. ფუთს, რომელსაც გლახობა ეზიდებოდა ბაზარზე ქალაქების, მრეწველობის და ჯარის გამოსაკვებად, — თქვენ მიიღებთ სწორედ იმ მილიარდს, რომელიც ჩვენ დაგვაკლდა. სხვანაირად რომ ვსთქვათ, გლახობამ შეამცირა დათესვა სწორედ იმდენად, რამდენიც საჭირო იყო ქალაქის და სოფლის გამოსაკვებად და რომელიც საჭირო იყო საზღვარ გარედ გასაწილ ბალანსის მისაღებათ. ჩვენ პოლიტიკაზე გლახობამ გვიპასუხა სოფლის მეურნეობის თავისი მოთხოვნილების ნორმამდე შემცირებით.

ის არ იყო პოლიტიკური რეაქცია, ნაკარნახევი ამა თუ იმ ბოროტ განზრახვებით აქტიურვილ აგიტაციით. ეს იყო კლასიური რეაქცია წვრილ ბურჟუაზიულ საკუთრებისა, წვრილ ბურჟუაზიულ მეურნეობისა იმ პოლიტიკის გამო, რომელიც ჩვენ იძულებული ვიყავით გვეწარმოებია 3 წლის განმავლობაში. აი ამას უნდა ეკარნახებია ჩვენთვის ჩვენი შემდეგი პოლიტიკა. მე არ ვიცი მეორე მოტივი, რომელიც უფრო სწორად ხსნიდეს ახალ პოლიტიკაზე გადასვლის აუცილებლობას.

ესლა მე შევჩერდები დანარჩენ შედეგებზე, რომლებიც მრეწველობას სფეროს ეხებიან, მე მოვიყვან ზოგიერთ უფრო დაშახსიანებულ ციფრებს. 13 და 20 წლების მრეწველობის შესადარებლად ჩვენ გვაქვს შემდეგი ციფრები: ნახშირის ამოღება 13 წელში უდრიდა 1,738,000,000 ფუთს, 20 წელში — 406 მილიონ ფუთს. ნავთის 13 წ. — 562,000, 20 წ. — 250,000. მადნეულობის 638 და 10. მარილის 121 და 37, თუჯის გადაღება 259 მილ. ფუთი 13 წ. და 6 მილ. 20 წ. სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს გრძელი ცხრილი გვაწვდის ასეთივე ციფრებს მრეწველობის ყველა დარგებიდან. მე მხოლოდ შედეგებითი ცნობებს მოვიყვან. 21 წ. გაზაფხულისთვის ჩვენ შეგვეძლო აღგვენიშნა, რომ ჩვენმა მრეწველობამ დასცა თავისი ნაყოფიერება 80 პროც. და იძლევა მხოლოდ იმის 20 პროც., რასაც რუსეთი ომამდე ლებულობდა.

ამ ციფრების მიხედვით, რომლებაც სოფლის მეურნეობას და მრეწველობას ეხება, ჩვენ შეგვიძლიან ვიქონიოთ. წარმოდგენა სოფლის და ქალაქის ურთიერთობის ხასიათზე.

ომამდე ჩვენი სოფლის მეურნეობა იძლეოდა დაახლოვებით მთელი სახალხო შემოსავლის ნახევარზე ცოტათი მეტს, მეორე ნახევარს კი იძლეოდა ქალაქის მრეწველობა.

ჩემ მიერ ზემო მოყვანილი ცნობები კი გვიჩვენებენ, რომ სოფლის მეურნეობას სწორედ ჩვენ ჩამოვიწიეთ ნახევრით, მრეწველობას კი 80%. ჩვენ საერთოთ დავლარობდით, მაგრამ მაშინ, როდესაც სოფელი ორჯერ დალარობდა, ქალაქი დალარობდა ხუთჯერ. ბუნებრივია რომ ამის გავლენით ქალაქის და სოფლის სოციალური დამოკიდებულება უნდა შეცვლილიყო. სოფელი გამაგრდა ეკონომიურად. ამან რასაკვირველია გავლენა იქონია პოლიტიკაზედაც. 1921 წ. გაზაფხულის ამბებმა დაადასტურეს, ის, რასაც ციფრები ამბობდენ. დასკვნები, რომლებიც გამოტანილ იყო პოლიტიკურ არენაზე. გვაჩვენებს, რომ ზოგიერთი ძირითადი მოწინავე ჯგუფები, მოწინავე რაზმები რევოლიუციისა დაემოხრნენ გლეხების ფსიქოლოგიას, იმ ვალტაკებულ გლეხობის ფსიქოლოგიას, რომელიც აჯანყებას იწყებდა. სოფლის და ქალაქის ძალთა განწყობილების პირველი და უხლრესად დამაჰასიათებელი გამოხატულება იყო ლითონზე მომუშავეთა კონფერენცია, რომელიც შემოდგომაზე შესდგა. ამ კონფერენციის შემდეგ ეს ურთიერთობა ძალიან მალე გამოიხატა უფრო მრისხანე ფორმაში, როდესაც ციფრები ზარბაზნების ენით ალაპარაკდნენ. ეს წინააღმდეგობა მაშინვე ივარაუდეს ჩვენმა პოლიტიკურმა მოწინააღმდეგეებმა.

რა დასკვნების გაკეთება შეიძლებოდა აქედან? პირველი დასკვნა იყო ის, რომ უნდა შეცვლილიყო ხელშეკრულება პროლეტარიატის და გლეხების შორის. თქვენ გახსოვთ, რასაკვირველია მათ შორის პირველი ორი ხელშეკრულება პირველი, რომელიც შეიცავდა ესერების მიწის სოციალიზაციას და მეორე რომელიც თეთრგვარდიელების წინააღმდეგ ბრძოლის ველზე შეიკრა და ჩაიწერა. ესლა ჩვენ ვადავედით მესამე ხელშეკრულებაზე, რომელიც არ არის ჩაწერილი არც ერთ პარტიულ შეთანხმებაში, ე. ი. სასურსათო გადასახადზე. ჩვენ ესლა შეგვიძლია ვიმსჯელოთ ახალი პოლიტიკის სამეურნეო და პოლიტიკურ შედეგებზე. მიმდინარე წლის მოსავალთან სასურსათო გადასახადი გასული წლის განაწერის ორ ნახევარჯერ უადვილესია. ჩვენ ვიღებთ გლეხებიდან $\frac{1}{3}$ ნაკლებს, ვიდრე 1920 წ. ვიღებდით. ამავე დროს ეს ციფრი ეხება 240 მილიონის ანგარიშს, რომლის აღება ჩვენ გვინდოდა, რომელიც ჩვენ ვივარაუდეთ როგორც აუცილებელი და რომელსაც ჩვენ სავსებით ვერ მივიღებთ. ორგანიზაციულად შეერთებულმა პროლეტარიატმა და ჩვენ, საბჭოთა მთავრობამ, როგორც მისი ნების გამოხატველმა, გაზაფხულში სასურსათო გადასახადის კანონით დაუთმეთ გლეხობას პურის განსაზღვრული რაოდენობა.

სასურსათო გადასახადი ნიშნავს არა მარტო რამდენიმე ათეულ და ასეულ მილიონ ფუთი პურის დათმობას გლეხობისათვის ამ საზოგადო კაპიტალიდან, რომელიც პროლეტარიატის განკარგულებაშია, ის ამავე დროს ნიშნავს გლეხობის და

პროლეტარიატის ურთიერთობაში პრინციპილოვრ ცვლილების შეტანას. გლახობისათვის პურის გაყიდვის უფლების აღიარებას თან მისდევდა მის მიერ შესყიდვის უფლების აღიარებაც. და სწორედ აქ უნდა გადავთვლიეროთ ჩვენ ჩვენი ახალი ეკონომიური პოლიტიკის ისტორია.

უკანასკნელი ავტორიტეტული კრება, რომელიც გაარჩევდა საერთო საკითხს ეკონომიურ პოლიტიკის შესახებ, ეს 1921 წ. 28 მაისს ჩვენი სასწრაფო კონფერენცია იყო. ვნახოთ რა იყო მაშინ ჩვენი ძირითადი პრინციპი, რომელზედაც ჩვენ გვინდოდა დაყრდნობა და შევრჩით თუ არა მას? რეზოლიუციის 2 მუხლი ამბობს: „ახალი ეკონომიური პოლიტიკის ძირითად საჭეთ (рыват) ითვლება საქონლის გაცვლა, კოოპერაცია კი ითვლება საქონლის გაცვლის ძირითად „აპარატად“. ამნაირათ ახალი ეკონომიური პოლიტიკის პირველი მოშენტი სდებდა მთელი ჩვენი აღმშენებლობის საფუძველში საქონლის გადაცვლას, რა შედეგებს მივალწიეთ ჩვენ საქონლის გადაცვლის გზით? არავითარს. 6-7 მილიონი ფუთი საქონლის გადაცვლის მაგიერ, რომელიც უნდა შეესრულებია კოოპერაციას 1 ნოემბრისათვის კოოპერაციამ დაამზადა მხოლოდ (გამოტოვებულია) ფუთი. საქონლის გაცვლა-გამოცვლა ჩაიშალა იმ მხრივ, რომ ის შეიცვალა ყიდვა-გაყიდვით. ეხლა ავიღოთ სხვა საკითხები. ასეთივე მდგომარეობაშია კოოპერაციის საქმეც. ვაღიარეთ რა მაისში, რომ კოოპერაცია არის უმთავრესი საქე იმ 400 მილიონი ფუთ პურის შესაგროვებლად, რომელიც ჩვენთვის აუცილებელია და რომლის შეგროვება ჩვენ დავისახეთ როგორც ჩვენი ძირითადი ამოცანა, — ჩვენ მოგვესმა სასურსათო კომისარიატის ლოზუნგი: „დაგვიხსენით კოოპერაციისაგან, ის ხელს გვიშლის და არ გვეხმარება“, ამნაირად ეს პოზიციაც არ აღმოჩნდა ისეთი, რომელზედაც ჩვენ შეგვეძლო შეჩვენა. მაგრამ თუ ჩვენ გავეცნობით ადგილობრივი საქონლის ტრიალს და ეკვივალენტის საკითხს, მაშინ იქაც დავინახავთ, რომ ის პოლიტიკა, რომელზედაც ჩვენ ვსცდილობდით შეჩვენას გაზაფხულში და ის რეალური პირობები, რომელშიაც ჩვენ ვსცდილობდით შეჩვენას გაზაფხულში და ის რეალური პირობები, რომელშიაც ჩვენ ვსცხოვრობთ დეკემბერში, — ძალზე შეიცვალენ.

(დასასრული იქნება)

ახ. ლანიის მოხსენება

სრულიად რუსეთის საბჭოთა მე-IX-ე ყრილობაზე

აშხანაგებო, მე უნდა მოვახსენოთ რესპუბლიკის საგარეო და შიშაური მდგომარეობის ანგარიში. ეს პირველი წელიწადია, როდესაც ჩვენ ვისარგებდეთ თუმცა სიხვედრით არა, მაგრამ მაინც შედარე-

ბითი დასვენებით თავდასხმებისაგან და შეძლება მოგვეცა ჩვენი ძალღონე როდენადმე მაინც მოგვეხმარებინა იმისთვის, რაც ჩვენს უმთავრეს და ძირითად ამოცანას შეადგენს — ეს არის ჩვენი მეურნეობის აღდგენა, რომელიც განადგურებულია ომებისაგან, ზრუნვა იმ კრილობათა გასაკურნავად რომელიც მიაყენეს რუსეთს ექსპლოატატორ კლასების სარღლებმა და აგრედვე იმისთვისაც, რომ საფუძველი ჩაგვეყარო სოციალისტური წესიერებისათვის.

უპირველეს ყოვლისა შევეხები რა ჩვენი რესპუბლიკის საერთაშორისო მდგომარეობას, უნდა აღვნიშნო, რომ ამ საერთაშორისო დამოკიდებულებაში შეიქმნა თუმცა მერყევი, მაგრამ მაინც უტყუარი წონასწორობა. და ამ უამად ჩვენ თვალს ვადევნებთ მას. ეს შოვლენა ძლიერ უცნაურია ჩვენს შორის მათთვის, ვინც თავიდანვე განიცალა რევოლიუცია, ვინც იცოდა და უშუალოდ თვალს ადევნებდა იმ ჭაუგონარ სიძნელეს, რომელიც ჩვენ დავგვირდა — როგორც იმპერიალისტურ ომის დასაძლევად, ისე იმპერიალისტური ფრანტების გარდევვისათვის — უცნაურზედ უცნაურია ჩვენთვის ის, რის მოწმეც ამ უამად ვართ. მაშინ, აღბად არავინ შოვლოდა და არც შეეძლო ეფიქრა, რომ მდგომარეობა ისე მოეწყობოდა, როგორც იგი მოეწყო ეხლა.

ჩვენ მომავალი განვითარება წარმოდგენილი გვექნადა უფრო უბრალო და პირდაპირ ფორმებში, ვიდრე იგი ნამდვილად აღმოჩნდა. ჩვენ ვეუბნებოდით ჩვენს თავს, ვეუბნებოდით მეშათა კლასს, ვეუბნებოდით როგორც რუსეთის ისე სხვა ქვეყნების მშრომელთ, რომ ბოროტებით აღსავსე და წყეულ იმპერიალისტურ სასაკლოდონ თავის დასაღწევად არის მართლად ჩველიუციონური გამოსავალი; ამ იმპერიალისტურ ომის მოსპობით ჩვენ ვიკვლევთ ერთად ერთ გამოსავალს მთელი ქვეყნიერებისათვის. მაშინ ჩვენ გვეგონა — და არც შეიძლება არა გვეგონებოდა, რომ ეს პირდაპირი გზა ნათელი და ზედმიწევნით იოლი გზა იყო. მაგრამ აღმოჩნდა რომ ამ პირდაპირ გზას რომელმაც ჩვენ მართლაც გამოგვიყვანა იმპერიალისტურ ომიდან, სხვა ქვეყნები მაინც და მაინც ისე სწრაფად ვერ დაადგენ, როგორც ამას ჩვენ მოველოდით.

და როდესაც მიუხედავად ამისა ჩვენ მაინც ვხვდებით ერთად-ერთ საბჭოთა რესპუბლიკას, რომელიც გააშემორტყულია სიცოფემდე მტრულად განწყობილ მთელ რიგ იმპერიალისტურ სახელმწიფოთაგან, და თუ უნებურად იბადება კითხვა: როგორ მოხდა ეს? ამაზედ შეიძლება სრულიად გადაუჭარბებლად უპასუხოთ: დიან, ეს მოხდა მიტომ, რომ ჩვენს მიერ მდგომარეობისა და მოვლენათა ძირითადი შეგნება სწორად იყო, რომ ჩვენ ნამდვილის სისწორით შევაფხვით ის იმპერიალისტური სასაკლო და შექმნილი გაუგებრობის ხლორთები, რომლებიც არსებობდა იმპერიალისტურ სა-

ხელმწიფოთა შორის. მხოლოდ და სწორედ ამიტომ შეიქმნა ასეთი უცნაური მდგომარეობა, ასეთი მეწყვი, გაუგებარი მაგრამ მიანიც განსაზღვრული და უეჭველი წონასწორობა, რომელსაც ჩვენ ამჟამად ვხედავთ და რომელიც მდგომარეობს იმაში, რომ ჩვენ ყოველ მხრიდან გარემოცულნი ვიყავით უზომოდ მძლავრი სახელმწიფოების მიერ—როგორც ეკონომიურად, ისე სამხედრო ძლიერების მხრივ, რომელნიც აშკარად და გააფთრებით გვებრძოდნენ და ლამობდნენ ჩვენს დაშლას—მიუხედავად ამისა ჩვენ ვხედავთ, რომ მათ ვერ განხორციელებს ის საქმე, რისთვისაც სამი წლის განმავლობაში დახარჯეს ესოდენი ძალღონე და საშვალეობა—ვერ განხორციელებს საქმე საბჭოთა რუსეთის უმეშვეო და უეცარი ამხრჩობისა. როდესაც ჩვენ ვეკითხებით ჩვენს თავს თუ როგორ უნდა მომხდარიყო ეს, მაშინ წათლად ვხედავთ რაშიც იყო საქმე: ჩვენ ყველაზედ უმთავრესში მართალნი გაქოვდებით. ჩვენი ანგარიში და წარმოდგენანი მართალი აღმოჩნდა, თუმცა ჩვენ ვერ მივხედეთ მსოფლიოს მშრომელი მასსებისაგან ის სწრაფი და პირდაპირი უმეშვეო დახმარება, რომელსაც ჩვენ მოველოდით და რომელსაც საფუძვლად ვუდებდით მთელს ჩვენს პოლიტიკას, მაგრამ ჩვენ სხვანაირი დახმარება მანცა გვქონდა—დახმარება არა პირდაპირი და გვიანი.

მთელს მსოფლიოში და თვით ჩვენდამი მტრულად განწყობად ქვეყნებშიაც კი—მშრომელი მასსების არსებობა იყო მიზეზი ისა, რომ ყველა ჩვენდამი მომართული თავდასხმა კრახით დასრულდა. ყველა ქვეყნის მშრომელთა კავშირი, რომელიც ჩვენ გამოვაცხადეთ. უკვე განბტკიცებულია და ჩვენი რესპუბლიკის ფარგლებში განხორციელებული. მან თავისი გავლენა მოახდინა ყველა ქვეყნებზე.

თუ რამდენად მერყევია ეს ნიადაგი მანამდე, ვიდრე სხვა ქვეყნებში კაპიტალიზმი არსებობს,—ეს რასაკვირველია, ჩვენთვის აშკარად დასანახი უნდა იყოს და პირდაპირ, გულახდით უნდა ვაღვიაროთ თუ რამდენად მერყევია ეს ნიადაგი. უნდა ითქვას, რომ მასზე დაყრდნობა ამჟამად უკვე შეიძლება. უფრო მეტიც: ჩვენ მას უკვე ვეყრდნობით ამჟამად.

ჩვენდამი თანაგრძნობა და პირდაპირი, ვადამწყვეტი პროტესტი ჩვენს თავდასხმელთა მიმართ—არა მარტო ბოლშევიზმისადმი მტრულად განწყობილმა მუშებმა არამედ გლეხთა მასსებმაც, რომელნიც უფრო მტრულად არიან განწყობილნი ბოლშევიზმის მიმართ დასავლეთ ევროპაში გამოხატეს იმაში, რომ ის თავდასხმა, რომელსაც სამი წლის განმავლობაში განვიცდიდით, რომელმაც თავს დაგვატება აუწერელი განადგურება და ტანჯვა,—მე ვერ ვიტყვი, რომ შეუძლებელი ხდება, რადგან ამ მხრივ ძლიერ ფრთხილი და წინ დახედული უნდა ვყოთ. მაგრამ ეს თავდასხმა ძლიერ ძნელი ხდება ჩვენი მტრებისათვის.

ის უცნაური და გაუგებარი მდგომარეობა რომელსაც ჩვენ ვხედავთ, წათლად ვხედავთ ვახდენთ თუ სრულად გულცივად ავწონავთ ბოლშევიზმისა და სოციალისტური რევოლუციისადმი თანაგრძნობას, თუ გადავსინჯავთ საერთაშორისო მდგომარეობას ძალთა აღრიცხვის უბრალო თვალსაზრისით და მოუკიდებლად იმისაგან თუ რამდენად სამართლიან ვხაზედგანან ეს ძალები, სდგანან ისინი ექსპლოატატორთა კლასების თუ მშრომელ მასსების მხარეს. ჩვენ შევცდებით ავწონათ, თუ ეს ძალებით რამდენად თავმოყრილნი არიან საერთაშორისო შაშტებით და დაფინახავთ რომ ეს ძალები ისე არიან თავმოყრილნი რომ ამართლებენ ჩვენს შეხედულებასა და ანგარიშებს, რომ კაპიტალიზმი ირღვევა, და რამდენი ხანი გადის,—იმდენად სწრაფად იზრდება ომის მიმართ ზიზღი და სიძულვილი სწორედ ამ ქვეყნებში, რომელნიც გამარჯვებულნი გამოვიდნენ იმპერიალისტური ომიდან.

და რამდენადაც ჩვენ შორსა ვართ ომისაგან, იმდენად აშკარა ხდება არა მარტო მშრომელთათვის, არამედ გამარჯვებულ ბურჟუაზიულ ქვეყნებისათვისაც, რომ კაპიტალიზმი იხრწნება, რომ მთელს მსოფლიოში წარმოშობილმა ეკონომიურმა კრიზისმა აუტანელი მდგომარეობა შექმნა, რომ არ არის გამოსავალი მიუხედავად მიღწეულ გაშარჯვებისა. აი რითი აიხსნება ის უცნაური და გაუგებარი მდგომარეობა, ჩვენ უაღრესად სუსტი ვართ ყველა დანარჩენ სახელმწიფოებზე, როგორც ეკონომიურ და სამეურნეო, ისე სამხედრო უნარით და ამავე დროს კი მათზე მძლავრი ვართ მით, რომ ვიცით და ნამდვილად შეგვიძლიან მდგომარეობის შეფასება.

როდესაც ვხედავთ რომ კილოს იცვლიან ნამდვილ, ბურჟუაზიის წარმომადგენელნი, იმ ბურჟუაზიის, რომელიც სრულის გარკვეულობითა და გადაწყვეტილებით ძლიერ შორს არის საზოგადოდ ყოველგვარი სოციალიზმის ფიქრისაგან (ალარათერს ვიტყვი ამ საშიშ ბოლშევიზმზე), როდესაც თვით ისეთი ხალხიც კი იცვლის ხმას და კილოს, როგორიც არის ცნობილი მწერალი კენსი, რომლის წიგნიც გადათარგმულია ყველა ენაზე, ვინც პირადად მონაწილეობდა ვერსალის ხელშეკრულებაში, ვინც მთელს სულსა და გულსა სწირავდა იმისთვის, რომ ეშველა თავის მთავრობისათვის, ბოლოს იძულებული გახდა მიეტოვებინა ეს გზა და დასცილებოდა შას სოციალიზმის ძველებურად დაგმობით. იგა იმავე თავის მთავრობას ეუბნება: ის, რასაც თქვენ აკეთებთ—გამოუვალ მდგომარეობაში ჩაგაყენებთ—ო—და წინადადებას აძლევს ვალების გაუქმებისათვის—(ძალიან კარგია ბატონებო, დიდი ხანია უნდა მიგებაძათ ჩვენი მაგალითისათვის) და როდესაც ამ დღეებში ჩვენს გაზეთებში ამოვიკითხეთ მოკლე ცნობა იმის შესახებ რომ თითქოს კაპიტალისტური მთავრობის ერთ ერთი გამოცდილი, ძლიერ დახელავებული და მცოდნე მეთაური ლოიდ-ჯორჯიც აპირებს მიმარ-

ათს ასეთსავე ზომას და მის ასეთ გადაწყვეტილებასათვის თითქოს ამერიკას განზრახვა აქვს უპასუხოს: „უკაცრავად, ჩვენ კი გვინდა რომ სრულად მივიღოთ ჩვენი“ მაშინ ჩვენ ვამბობთ: ცუდათა აქვთ საქმე იმ ძლიერა მოსილ მოწინავე სახელმწიფოებს, რომელნიც ომის ვათაგებოდან რამოდენიმე წლის შემდეგ ასეთ უბრალო ზომიანება მსჯელობენ.

ჩვენ ეს აღვიღად გადაკეთეთ, განა ჩვენ ამისთანა სიძინელები ავიცილებთ... (ტაში) ჩვენ ძლიერ სუსტი ვართ ყველა იმ სახელმწიფოებთან შედარებით, რომელთაც ვძულვართ, სუსტი ვართ აგრედვე ეკონომიურადაც და სამხედრო ძალითაც, ამ სახელმწიფოებს აშკარად ვძულვართ და აშკარად აწარმოებენ ჩვენს საწინააღმდეგო პროპაგანდას. და ჩვენ არ გვეშინია ამ პროპაგანდისა. ხოლო როდესაც ჩვენ გამოვსთქვათ ხოლმე ცოტა სხვანაირი შეხედულებას შემამულეთა და კაპიტალისტების სამართლიან არსებობის შესახებ, მაშინ ისინი ამ შეხედულებას ბოროტ პროპაგანდად აცხადებენ. ეს ჩემთვის სრულიად გაუგებარია, რადგან ასეთი პროპაგანდა მუდამ ლეგალურად და აშკარად სწარმოებს ყველა იმ ქვეყნებში, რომელნიც არ იზიარებენ ჩვენს ეკონომიურს თვალსაზრისსა და მსოფლმხედველობას. მაგრამ იქ ასევე სწარმოებს პროპაგანდა იმის შესახებ, რომ ბოლშევიზმი არის უშასინელოესი, ბოროტმოქმედებითი უზურპაცია, რომ არ არსებობს სიტყვა, რომელიც გამოხატავდეს ყველა ამ საშინელებას, ასეთი პროპაგანდა აშკარად სწარმოებს—ყველა იმ ქვეყნებში.

ამას წინად მე ვნახე ქრისტენზენი, რომელიც შეერთებული შტატების პრეზიდენტის პოსტზე გამოდიოდა იქაური მუშათა და გლეხთა პარტიის სახელით. მაგრამ უნდა გადაფრთხილოთ ამხანაგებო, ამ სახელწოდებამ შეცდომაში არ შეგიყვანოთ. იგი სრულდებით არა ჰგავს იმას, რასაც ჩვენ აქ, რუსეთში მუშათა და გლეხთა პარტიას უწოდებთ. ამერიკაში, ეს წმინდა წყლის ბურჟუაზიული პარტიაა, რომელიც ვარკვეული და აშკარა მტერია ყოველგვარი სოციალიზმისა. მას ყველა ბურჟუაზიული პარტიები კარგ პარტიათა სთვლიან. ეს ქრისტენზენი შთამომავლობით დანიელია, შემდეგ ვამერიკელა, ამ ქრისტენზენმა მიაბა რომ: „როდესაც მე დანიაში, ჩემნაირად ჩაცმულ ხალხში“ (მას კარგად ეცვა, ბურჟუაზიულად იყო ჩაცმული) ვსცადე მეთქვა რომ ბოლშევიკები დანიაშეგენი არიან მეთქი, ხალხმა კინაღამ მომკლა, ხალხი ყვიროდა: „ბოლშევიკები—ეს საშინელებაა, ისინი უზურპატორები არიან, როგორ შეიძლება ადამიანს აზრად მოუვიდეს იმ ხალხზე ლაპარაკის დაწვება პატროსან სოციალდებშიო“. აი, როგორია ატმოსფერო იმ პროპაგანდისა, რომელითაც ჩვენ ვარემოცულები ვართ. მიუხედავად ამისა ჩვენ ვხედავთ, შეიქმნა განსაზღვრული წონასწორობა, რომელიც ამტკიცებს, რომ ჩვენ შევადგასეთ იმპერიალისტურ ომთან დაკავშირებული წინააღმდეგობათა სიღრმე. აი, ის არსებითი მხარე საერთაშორისო მდგომარეობისა,

რომელიც გვიჩვენებს, რომ ჩვენს წინაშე არის უაღრესად მერყევი, მაგრამ მაინც უდავო წონასწორობა. ხანგრძლივია ეს მდგომარეობა თუ არა—არ ვიცი და ვფიქრობ, რომ ამისი ცოდნა არც შეიძლება. ამიტომ ჩვენი მხრით საჭიროა უდიდესი სიფრთხილე.

და ჩვენი პოლიტიკის პირველ მცნებას, პირველ ვაკვეთილს, რომელიც უნდა გამომდინარეობდეს ჩვენი მთავრობის მოდერნიზაციიდან მთელი წლის განმავლობაში, რომელიც უნდა შეითვისონ ყველა მუშებმა და გლეხებმა—უნდა შეადგენდეს ის, რომ: ჩვენ ფიზიკათ უნდა ვიყოთ, ჩვენ მზათ უნდა ვიყოთ, გვახსოვდეს, რომ ჩვენ გარშემოტყემულნი ვართ ხალხისაგან, კლასებისაგან და მთავრობათაგან, რომელნიც ჩვენს წინააღმდეგ აშკარა ზიზღით არიან გამსჭვალულნი. ამიტომ, ყოველი ახალი თავდასხმის დროს ჩვენ მუდამ ბეწვზე ვეკიდებით. ჩვენ ყველაფერს ვაჭაყებთ რაც ჩვენგან არის დამოკიდებული, რომ ეს უბედურება ავიცილოთ. ჩვენ გამოვცადეთ იმპერიალისტური ომის სიმძიმე, გამოვცადეთ ისე, როგორც არა მგონია სხვა, რომელიმე ხალხს გამოვცადოს იგი, ამის შემდეგ ჩვენ განვიცადეთ სიმძიმე სამოქალაქო ომისა, რომელიც თავს შოგვახვიეს გაბატონებული კლასების წარმომადგენლებმა, რომელნიც იცავდნენ ემიგრანტების რუსეთს, რუსეთს მემამულეებისას, რუსეთს კაპიტალისტებისას.

ჩვენ ძალიან კარგად ვიცით, თუ რა საშინელი და გაუგონარი უბედურება მოაქვს ომს—მუშებისა და გლეხებისათვის და ამიტომ, ყველაზედ ფრთხილად და წინდახედულად უნდა მოვექცეთ ამ საკითხს. ჩვენ ძლიერ დიდ დათმობაზე მივდივართ და ყველაზედ დიდ მსხვერპლს ვსწირავთ—ოლონდ შევიინარჩუნეთ შვედობიანობა, რომელიც ესოდენ ძვირათა გვაქვს ნაყიდი. მაგრამ ჩვენ არ დავთანხმდებით დაუსრულებელ მსავერპლის გაწირვას; და ეს კარგად დაიხსომონ ჟინლიანდის, პოლონეთის და რუმინიის სამხედრო პარტიის მკორეოდენმა წარმომადგენლებმა. (ტაში).

ვინც ცოტათი მაინც გონიერადა მსჯელობს—როგორც პოლიტიკოსი, ის იტყვის, რომ რუსეთში არ ყოფილა და საბჭოთა მთავრობის ვარდა არც შეიძლება იყოს სხვა მთავრობა, რომელსაც ამდენი დათმობა და ამდენი მსხვერპლი ვაეღოს ეროვნებათათვის, როგორც ჩვენს სახელმწიფოს შეგნით მოსახლე, ისე იმ ეროვნებათათვის, რომელნიც შედიოდნენ რუსეთის იმპერიაში; არ არის და არც შეიძლება იყოს ისეთი მთავრობა, რომელიც ასე ნათლად აღიარებდეს და ყველას ვარკვევით ეუბნებოდეს, რომ მეფის რუსეთის დამოკიდებულება თავის იმპერიის ფარგლებში მოსახლე ხალხთა მიმართ ყოველწინარებელი და დანაშაულობით აღსავსე და მან სამართლიანი ზიზღი და აღშფოთებული პროტესტი გამოიწვია ამ დაჩაგრულ ეროვნებათა შორის,—არ არის და არც შეიძლება იყოს სხვა მთავრობა, ვინც ამ მდგომარეობას, ასე აშკარად აღიარებდეს; მდგომარეობას,

მარეობას, რომელიც ანტიშოვინიზმის პროპაგანდას გასწევდა, პროპაგანდას, რუსეთის დანაშაულობათა მხილებისას, პროპაგანდას—რუსეთისათვის სხვა ეროვნებათა ძალით შეერთების წინააღმდეგ.

ეს ცარელი სიტყვები არ არის, ეს ჩვეულებრივი პოლიტიკური ფაქტია, რომელიც ყველასათვის ნათელია და სრულიად უღიაო. ვიდრე რომელიმე ეროვნება ჩვენს წინააღმდეგ არ აწარმოებს ისეთ ინტრიგას, რომელიც ამ ეროვნებას მის დამჩაგვრელ იმპერიალისტურ სახელმწიფოს დააკავშირებს, ვიდრე ისინი არ აკეთებენ ხიდს ჩვენს ამოსახრჩობად,—ჩვენ არ შეეჩერდებით ფორმალობის წინაშე. ჩვენ არ დავიფიქრებთ რომ რევოლუციონერები ვართ. (ტაში).

(შემდეგ იქნება).

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი

საანკეტო ფურცლები. შინ. საქ. სახ. კომისარ.

საინსტრუქტორო-საინფორმაციო განყოფილებამ უკვე მიიღო ის საანკეტო ფურცლები, რომლებიც მან დაუგზავნა სამაზრო, სათემო და სარაიონო რეგკომებს მათი შემაღგენლობისა და პასუხისმგებელ თანამშრომელთა მდგომარეობის გამოსარკვევად. საინსტრუქტორო-საინფორმაციო განყოფილება შეუღვა ამ შევსებულ საანკეტო ფურცლებში აღნიშნულ მასალების დამუშავებას, რომლებიც თავის დროზე დაიბეჭდება „მოამბეში“.

ლტოლვილთა რეგვაკუაციის საკითხის მოსაგვარებლად საქართველოს ცენტრალურ რეგვაკუაციო სამართველოს საბჭოთა რუსეთის ცენტროვაკის რწმუნებულისაგან მოუვიდა რ. ს. ფ. ს. რ. შინაგან საქმეთა სახ. კომისარის ბრძანება. ამ ბრძანების მიხედვით ლტოლვილთა გადასახლება შემდეგის წესით უნდა სწარმოებდეს. როდესაც რომელიმე ლტოლვილი შუამდგომლობს ძველ საცხოვრებელ ადგილზე დაბრუნებას ან იქ, სადაც მას ნათესავები ჰყავს,—იმ პირობით თუ ორივე შემთხვევაში დასაბრუნებელი ადგილი რ. ს. ფ. ს. რ. საზღვრებში იმყოფება, წინასწარ უნდა იქნას გამოთხოვნილი იმ გუბერნიის რეგვაკუაციო სამართველოს თანხმობა, სადაც სურს დაბრუნება მოშუამდგომლე ლტოლვილს. მხოლოდ ამ პირობის შესრულების შემდეგ შეიძლება ლტოლვილის სათანადო სამგზავრო დოკუმენტებით აღჭურვა და გამგზავრება.

იმ შემთხვევაში კი, როდესაც იგზავნება ლტოლვილთა ჯგუფი და არა ცალკე პიროვნება, მთელი მიმოწერა აღნიშნულ საკითხზე საგუბერნიო სამართველოს დასახელებული თანხმობით უნდა გაეგზავნოს რუსეთის ცენტროვაკის სამართველოს, რომელსაც გაცემს განკარგულებას ვაგონების მოსაცემად.

ზემოხსენებული რეგვაკუაციის წესი სპობს

ფაქტიურ შესაძლებლობას იმის, რომ საქ. რეგვაკუაციო სამართველომ წარმატებით მოაგვაროს ლტოლვილთა გადასახლების საქმე, ვინაიდან საფოსტო კავშირის სიძლიერისა და ტერიტორიულ სიშორის გამო (და ეს განსაკუთრებით მაშინ როდესაც ლტოლვილთა გადასახლება ხდება რუსეთის შიდა ან განაპირა გუბერნიებში) ფრიალ დაგვიანდება ლტოლვილთა დაბრუნება სამშობლოში. ამავე დროს კი ყველა სამშობლოში დასაბრუნებელი ლტოლვილები, რომლებიც უშთავრესად სრულიად უსახსრო და ინვალიდები არიან, საშინელ მდგომარეობაში ჩაფარდებიან და უსათუოდ შეიქმნიებიან შიმშილის ან ეპიდემიის მსხვერპლი.

ამის გამო შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატმა აცნობა საქართველოს რეგკომს და სთხოვა სათანადო სახელმძღვანელო განკარგულება.

საფილტრაციო სამეულში. შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატთან არსებულ საფილტრაციო სამეულს ა. წ. იანვრის 28-დღე ჰქონია 23 სხდომა, სულ შემოსულა 1571 განცხადება, გაირჩა 1075; ამათგან დაკმაყოფილდა—504, უარი ეთქვა—181 მოეთხოვათ საბუთები—90, მიეცა კონტროლს გამოსარკვევად—69, განტვირთვის კომისიას გადაეცა—79.

მას შემდეგ, რაც საფილტრაციო სამეულმა დაიწყო მუშაობა ფრიალ შემსუბუქდა საბინაო სექციის მუშაობა, მოიხზო რიგები და გაადვილდნ ბინის მწვავე საკითხის მოწესრიგება.

საფილტრაციო სამეული ბინას აძლევს უშთავრესად ახალ ჩამოსულებს, რომელთაც სრულიად არ აქვთ თავშესაფარი, სხვა პირებს კი მხოლოდ ტფილისში ცხოვრების უფლება ეძლევათ. იმის გამორკვევა კი, საჭიროა თუ არა მათთვის ბინის მოცემა უნდა სწარმოებდეს საბინაო-სექციის მიერ.

სამეულსა ყავს ექვსი კონტროლი. როდესაც მთხოვნილის მიერ საკმაო საბუთები არ არის წარმოდგენილი და ბინის მიცემის საკითხი საექვოდ ხდება, ამ კანტროლების მოვალეობას შეადგენს ადგილობრივ მისვლა და საქმის ნამდვილ ვითარების გამორკვევა.

კონტროლის დასკვნის შემდეგ ადგილი ხდება ბინის მიცემის თუ არ მიცემის საკითხის გადაწყვეტა. რომ ეს კონტროლები კეთილ-სინდისიერად ასრულებდნ თავის მოვალეობას მათი მიღება ხდება ან საფილტრაციო სამეულის და ან შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატის კოლეგიის წევრის რეკომენდაციით. საჭიროა კონტროლების რიცხვის გამრავლება, რომ უფრო ნაყოფიერად მიმდინარეობდეს სამეულის მუშაობა.

ბინის საკითხის წესიერად მოგვარების მიზნით საფილტრაციო სამეულს საჭიროდ მიაჩნია რომ ვისაც სამეულის ვიზა არ ექნება, ნება არ მისცეს ტფილისში ცხოვრებისა. ამის განსახორციელებლად სამეულს განზრახული აქვს მიიღოს სათანადო ზომები.

მარცხის რევოლუციის თავგადასავალი- რისა პრილოვის გამო

სახელმწიფოში მომხდარ ყრილობათა რიცხვი საუკეთესო მაჩვენებელია ქვეყნის სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი ცხოვრების მიმდინარეობისა. საბჭოთა რესპუბლიკები განსაკუთრებით განირჩევიან ასეთ ყრილობათა სიმრავლით, რაიც უეჭველია მოწმობს სახელმწიფოებრივი აღმშენებლობისათვის მუყაით შრომას. ეს გასაგებიც არის; ყველა ამ საბჭოთა რესპუბლიკების სახელმწიფოებრივი ცხოვრება ჯერ მხოლოდ თავის განვითარების სტადიაშია და მათ ჯერ არ მიუღწევიათ ნამდვილად და საბოლოოდ ჩამოყალიბებულ ფორმებისათვის.

ერთის მხრივ ჯერ არ დასრულებულა საბჭოთა სახელმწიფოების რევოლუციონური დღედილი და მეორეს მხრივ ხელისუფლების ის ინსტიტუტები, რომლებიც ამ სახელმწიფოთა სოცეტიზაციის დროს რევოლუციონური მასების ნების ყოფის გამახატვის სახით სტიქიურად წარმოიშვნენ, მოითხოვენ გადაშუშავებასა და წყნარ სადამშენებლო მოღვაწეობისათვის შეფარდებას ახალი სახელმწიფოებრივი ცხოვრებისა და ფორმების შესაქმნელად.

ყოველ ახლად გათენებულ დღეს ახალი მოთხოვნილება მოაქვს ამ ნორჩი რესპუბლიკისათვის და მოითხოვს ახალ უფრო მიზანშეწონილ ნაბიჯების გადადგმას. საბჭოთა წყობილების უმთავრესი თავისებურება მდგომარეობს იმ მისწრაფებაში რომ მან რაც შეიძლება ფართო მასებს ან უკედ რომ ესთქვათ რესპუბლიკის ყოველ მოქალაქეს შიდალიბინოს მონაწილეობა სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობისათვის მუშაობაში. ამ მისწრაფებაში იგი ანხორციელებს სახელმწიფოებრივი მარჯვა-გამგეობის საქმეში ფართო მასების ჩაბმით.

ეს სისტემა ძირითადად განსხვავდება ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებრივი მართვა გამგეობის სისტემისაგან. ლენინმა ერთ-ერთ თავის სიტყვაში, რომელიც მან წარმოსთქვა სახელმწიფო მართვა-გამგეობის საქმეში ფართო მასების ჩაბმის შესახებ — აღნიშნა — რომ ყოველმა „კუხარკამ“ უნდა იცოდეს სახელმწიფოს მართვის საქმე. ეს არის ხელისუფლების ფართო პოპულიზაცია, ეს არის სახელმწიფოს მართვის მეცნიერების კაბინეტის ვიწრო ფარგლებიდან ფართო მასებში გადატანა. ეს არის მძლავრი მოთხოვნილება საბჭოთა ხელისუფლებისა, რომლის მიზანია მუშებსა და გლეხებს ფართოთა გაუხსნას გზა რომ მათ შეეძლოთ უფრო ახლო მოვიდნენ და პირდაპირი მონაწილეობა მიიღონ სახელმწიფოს მართვა-გამგეობის საქმეში. ეს მდგომარეობა ავალსაჩინოდ ანსხვავებს საბჭოთა მართველობას ბურჟუაზიულ წყობილებისაგან. წინად, სახელმწიფო მმართველი თავის კაბინეტში აწარმოებდა მოღვაწეობას, თავის იდუმალეზით ძველ ქუჩუმს რომ ჰგავდა, რომელიც ვიწრო კედლების ჩარჩოში ასრულებდა მღვდელ მსახურებას.

საბჭოთა სისტემა ძირეულად სცვლის ამ დახვებული ტრადიციის.

ცნობილია რომ ბურჟუაზიულ სახელმწიფოში მასსა მხოლოდ ობიექტია ხელისუფლების, იგი არის მასალა, რომელზედაც ბურჟუაზიული პოლიტიკოსები თავიანთ ექსპერიმენტებს ახდენენ. ეს მასები ყველაზე დაშორებულნი არიან ამ პოლიტიკის შინაარსს. ისინი მხოლოდ მოვალეობას იხდიან. ამ თავისი მთავრობის პოლიტიკის წინაშე, რომელიც მუდამ ამ მასების ინტერესების წინააღმდეგ მიდის, მათ უფლებაც კი არა აქვთ ამ პოლიტიკის კრიტიკისა.

ასე არ არის საბჭოთა წყობილების დროს, აქ მასსა ობიექტი კი არა, იგი სუბიექტია როგორც შინაგან, ისე სახელმწიფოს საგარეო პოლიტიკისა, — ან უკედ რომ ესთქვათ ეს მასსა აწარმოებს ამ პოლიტიკას — თავის წარმომადგენლების სახით. ამ პოლიტიკაში არ არის არავითარი ორტოფობა და არც რამ დაფარული: იგი ყველას თვალწინა აქვე და ყველასათვის აშკარაა. ყოველმა მუშამ სრულის სისწორით იცის და არც შეუძლიან რომ ახ იცოდეს ამ პოლიტიკის მიზანი და დანიშნულება. ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელიც ბურჟუაზიულ წყობილების დროს განიხილება და სწყდება კაბინეტის მღუმარე კედლებში და დაფარულია მასის ყურადღებებსაგან, საბჭოთა წყობილების დროს საკითხები აშკარად და თავისუფლად ადგილის და განიხილება ყველასაგან. ამორჩეულ პირთა და მუშათა მასების წარმომადგენელთათვის.

რუსეთში მთელი სახელმწიფოს თვალწინ სწარმოებს ხალხმე განხილვა საბჭოთა რესპუბლიკის ცხოვრებაში მომხდარ — ყველა მოვლენებისა. ამ საკითხების მდგარ კრიტიკას თავით საბჭოთა წყობილება მოითხოვს. ლაპარაკიც არ შეიძლება იმაზედ, თითქოს საბჭოთა წყობილებაში შესაძლებელი იყოს ხელისუფლების წარმომადგენელთაგან დაშვებულ შეცდომებისა, დანაშაულისა თუ საზოგადოდ რაივე ცუდი საქციელის დაფარვა და მიჩქალვა, რომდენადაც მათ მეტი ნაკლი და დანაშაულის ჩადენა აღმოაჩნდებათ, იმდენად მკაცრია მუშათა და გლეხთა წარმომადგენლების კრიტიკა მათდამი.

ეს მუდმივი კრიტიკა და მუდმივი შეხვედრა ერთმანეთთან ხელისუფლების წარმომადგენელთა და ადგილებზე მომუშავეთა და მათი აზრთა გაცვლა-გამოცვლა ამტკიცებს იმ სიყვარულსა და თავდადებას, რომელსაც ისანი იჩენენ მუშათა და გლეხთა მასების მიერ მათთვის დაკისრებულ მოვალეობისადმი.

სადამშენებლო მოღვაწეობის ასეთი კონსტრუქცია ძალაში რჩება ყველა საბჭოთა რესპუბლიკებისათვის და მათ შორის საქართველოსთვისაც. დღიდან საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა საქართველოში ბევრი ყრილობა და თათბირი იყო მოწვეული, რომელთა მნიშვნელობაზედაც აქ სიტყვას აღარ გავფარქვლებთ.

საბჭოთა საქართველოს ტერიტორიაზე მომხდარ ყრილობათა შორის ერთ-მნიშვნელოვან ყრილობად უნდა ჩაითვალოს ამას წინედ დასრულებული ქალაქისა და მაზრის რევკომების თავმჯდომარეთა და მათი მოადგილეების ყრილობა.

ეს ყრილობა მოწვეული იყო შინაგან საქმეთა კომისარიატის ინიციატივით და მიზნათ ჰქონდა დასახული ერთის მხრივ კოორდინაცია ადგილობრივი პოლიტიკისა მთავრობის პოლიტიკასთან და მეორეს მხრივ პროვინციის ხელისუფლების წარმომადგენელთა გაცნობა და დაახლოება—როგორც ერთმანეთთან, ისე ცენტრალურ ხელისუფლების წარმომადგენლებთან და მათ მიერ სახელმწიფოს შინაური ცხოვრების მთლიანი სურათის მიღება. ეს სურათი მთელის სისრულით გადაიშალა ყრილობის წინაშე.

ეს ყრილობა არ იყო მხოლოდ რევკომების წარმომადგენელთა ყრილობა, არამედ იგი უფრო კონგრესი იყო ცენტრალური მთავრობისა და ადგილობრივი ხელისუფლების ცენტრალურ ორგანოთა წარმომადგენელთა, რომელთა მოღვაწეობაც უშუალოდ მიმართულია საბჭოთა საქართველოს შინაგანი აღმშენებლობისაკენ. ეს იყო ყრილობა ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენელთა საერთოერთო ანგარიშისა და ამხანაგური კრიტიკისა.

ასეთი საერთოერთო კრიტიკა, და საჯარო ანგარიშები ხელისუფლების წარმომადგენელთა მიერ თავიანთ მოღვაწეობის შესახებ, ღრმად დამახსიათებელია სწორედ საბჭოთა ხელისუფლების სისტემისა. მთელ რიგ მოხსენებებში, რომლებიც ყრილობაზე გააკეთეს სხვა და სხვა უწყების კომისარებმა, წარმომადგენელთა წინაშე საესებით და ნათლად გადაიშალა ქვეყნის სააღმშენებლო მძლავრი და თავდადებული მუშაობის სურათი. ამ მშრომელთა მასსების წარმომადგენელთა სახით ამ მოხსენებებს ისმენდა და აკანონებდა მთელი საქართველო, რომელმაც მათის პირით გაიგონა თუ რამდენად მძიმე და თავდადებული შრომა და ენერჯია დაიხარჯა ამ სახელმწიფო სააღმშენებლო მუშაობისათვის, რომელმაც ჩამოაყალიბა და ფეხზე წამოაყენა განადგურებული სახელმწიფოებრივი ცხოვრება.

ამ ყრილობაზე მოხსენება გააკეთეს: შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარმა, სასურსათო სახ. კომისარმა, ფინანსთა, განათლებისა და მიწად-მოქმედების კომისარებმა და სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს წარმომადგენელმა. ამრიგად ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებს საშუალება მიეცათ პირდაპირ მთავრობის წევრთაგან გაეგოთ ის, რაც გაუკეთებია ყველა ცალკე უწყებას, შეფასებინათ მათი ღირსიბა ნაკლებიდან, ჩაეხედნათ სახელმწიფოს შინაური ცხოვრებაში, გაეცნოთ რესპუბლიკის სამეურნეო მდგომარეობა და თავიანთი აზრი გამოეთქვათ ამის შესახებ, რაიც გამოიხატა ყრილობის მიერ მიღებულ მთელ რიგ რეზოლიუციებში.

ყველა ამ მოხსენებებში წითელ ხაზით მოხანს ერთი მტკიცეული საკითხი, ეს არის ნიჭიერი საშუალებათა ნაკლებობა, რომელიც ახორციელებს და შეუძლებელსაცა ხდის დასახულ მიზნების მიღწევას. არ არის საშუალება მოსამსახურეთა მომარაგებისა, მათ შინამოსად, სამუშაო ჯილდოს გასასტუმრებლად, შენობათა შესაკეთებლად და სხვა და სხვა. გამოუთქმილად ძნელია ამ საერთო რღვევისა და გაღატაკების დროს სააღმშენებლო მოღვაწეობა.

მაგრამ მიუხედავად ამისა, მთავრობა მტკიცედ და შეურყევლად განაგრძობს სახელმწიფოს სააღმშენებლო მუშაობას და ამ დარგში უფვე მიღწეულია სასურველი შედეგები. ყრილობის წევრთა მიერ მიღებული რეზოლიუციები და მათი ყურადღება უწყებათა წარმომადგენლების მოხსენებებისადმი საუკეთესო ზნეობრივი თავდებია ცენტრის მოღვაწეობისათვის მხარის დასაჭერად.

მეორეს მხრივ ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენელთა მოხსენებებიდან ჩვენ ვხედავთ თუ როგორის უმნიშვნელო საშუალებებითა სწარმოებს აღმშენებლობა ადგილობრივ, როგორა საჭიროებს პროვინციალური საქართველო გამოცდილ ხალხს, ნივთიერ სახსარს, სურსათსა და სხვა. მათ უმთავრესად თავიანთ სუსტი ძალ-ღონით უხდებთ მუშაობა დასახულ მიზნების მისაღწევად და ცენტრალური ხელისუფლება მოკლებულია საშუალებას რომ სათანადო დახმარება აღმოუჩინოს მათ.

ის პირობები, რომლებშიაც უხდებთ მუშაობა ადგილობრივ ხელისუფლების წარმომადგენლებს, მათი გამოუცდელიობა, საერთო რღვევა-განადგურება, ეკონომიური ჩამოქვეითება და სხვა კი არ აბრკოლებს მათ, არამედ ჰმატებს ენერჯიასა და ძალ-ღონეს, რომ უფრო მეტის ხალისით ემსახურონ იმ საქმეს, რომელიც მათ დააკისრა საქართველოს მუშათა და გლეხთა ნებამ.

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ცხოვრების აღმშენებლობის პირობები, პერიფერიებში, როგორც ეს ყრილობაზე გამოირკვა ფრიად ანორმალურია და დამაბრკოლებელი. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ იმ მრავალ ბუნებრივ და ჯერჯერობით აუცილებელ ნაკოს პროვინციებში—ზედ დაერთო ერთი სამუშაო და გამათახსირებელი მოვლენა,—ეს არის ბანდიტიზმი, რომელმაც საქართველოს ზოგიერთ მაზრებში ფართო ხასიათი მიიღო. ეს მოვლენა ფრიად შემაფერხებელ მიზეზად გადაიქცა სააღმშენებლო მუშაობისათვის, მაგრამ ადგილობრივმა ხელისუფლების ორგანოებმა მტკიცე ორგანიზაციული ნიჭი გამოიჩინეს ამ ბანდიტების წინააღმდეგ საბრძოლველად და ამ ჟამად თითქმის სრული ლიკვიდაცია ხდება ბანდიტიზმისა.

კიდევ ბევრი სხვა საყურადღებო და სახელმძღვანელო საკითხები გამოირკვა და ჩამოყალიბდა ამ ყრილობაზე.

ყრილობის წევრები, როგორც ზევითაცა ვსთქვით შეიკრიბნენ იმ მიზნით, რომ თავის თან-

ამხანაგებთან ერთად გასცნობოდნენ ცენტრალური მთავრობის წარსულ მოღვაწეობასა და მომავალ გეგმებს და თავის მხრივ მთავრობაც გაეცნოთ რესპუბლიკის ადგილობრივ სააღმშენებლო მოღვაწეობისათვის, და მეგობრულის ერთსულოვნობით გადაეწყვიტათ ყოველი მტკივნეული საკითხი. ეს განზრახვა სავსებით მიღწეულ იქნა. ყოველი მათგანი დარწმუნდა რომ როგორც მათის, ისე ცენტრალური მთავრობის თავდადებული შრომის წყალობით მიღწეულია ახალი სახელმწიფოებრივი წყობილების უმთავრესი ფორმები და ამ დარგში ახალი მიღწევებისათვის სათანადოდ გარკვეული აზრი უკვე შემუშავდა.

რაც უფრო ხშირია იქნება ასეთი ყრილობები, რომელიც მტკიცე დუღაბით შეაერთებს და შეაჯავშინებს ადგილობრივ და ცენტრალურ ხელისუფლების წარმომადგენელთ, განამტკიცებს მათს ურთიერთისაღმძიმდობას, გაგების სურვილს, იმდენად მტკიცე იქნება და წინ წავა საბჭოთა აღმშენებლობა და იმდენად ნაკლები შეცდომები იქნება დაშვებული მომავალში.

ლ. სარაჯიშვილი.

ახალი სატარიფო პოლიტიკა

საქართველოს პროფესიონალური კავშირის საბჭოს შრომის საწარმოო განყოფილებამ უკვე დაასრულა თავის მუშაობა, რომელიც მან დიწყა საბჭოთა საქართველოში ახალი სატარიფო პოლიტიკის გასატარებლად.

ამ მუშაობა უკვე გაიარა პირველი სტადია, ე. ი. ამ პოლიტიკის განსახორციელებლად განზრახული ცვლილებანი, რომლებიც საფუძვლად უნდა დაედოს ახალ ეკონომიურ პოლიტიკას — უკვე გამოძე შევებულა და და ამ ეხმად მთავრდება ამ მუშაობის მეორე ნაწილიც:

პროფკავშირები აწარმოებენ თავიანთ წევრების გადაჯგუფება — დაყოფას ახალი სატარიფო ქსელის მიხედვით. ამ დაყოფის შემდეგ კი საბოლოოდ გამოირკვევა ყველა მუშა-მოსამსახურის სამუშაო ხელფასის რაოდენობა, რომელიც მათ უნდა მიიღონ იანვრის პირველიდან.

წინასწარი გეგმის მიხედვით ეს დაყოფა ით დეკემბრამდე უნდა დასრულებულიყო, რის შემდეგაც დეკემბრის მეორე ნახევარში უკვე ძალაში შევიდოდა ახალი სატარიფო ნორმა, მაგრამ ამ ნიდაგზე მუშაობა ფრიად რთული აღმოჩნდა და შეუძლებელი გახდა განზრახულ დროში მისი დაძლევა.

ამ პოლიტიკის ცხოვრებაში გასატარებლად დაწყებულ მუშაობას განსაკუთრებულის ინტერესით ადევნებენ თვალყურს მუშა-მოსამსახურეთა ფართო წრეები, რომელთაც თავისი ყოფნის საკითხად მიიჩნიათ იგი.

ამიტომ მოგვყავს ის ზოგიერთი ციფრობრივი ცნობები, რომლებიც საფუძვლად დაედო ახალი სატარიფო პოლიტიკას, და მის ზედმიწევნითი და ნამდვილ სურათს იძლევა.

სამუშაო ხელფასის ფონდი.

რის გაღება შეუძლია სახელმწიფოს თავისი

რესურსებიდან სამუშაო ხელფასისათვის? ს. პ. კ. საბჭოს შრომის მომწესრიგებელ განყოფილების კოლეგიის მიერ სამუშაო ხელფასის ფონდის ხელმძღვანელთა საგეგმო კომისიის მასალების მიხედვით დაწესებულია 10 თვისათვის (ახალ მოსავლამდე) 297.660.000.000 მანეთი. ეს ფონდი შემდეგი ძირითადი ნაწილებიდან შედგება.

1) რაოდენობა ტანისამოსის, ფეხსაცმელის და ფართლელისა, რომელიც შეიძლება ჩაითვალოს ფონდში, — ს. პ. კ. ს. მომარაგების ცნობებით შეადგენს სულ 13.660.000 000 მანეთს.

2) სურსათ-სანოვაგის რაოდენობა, სასურსათო სახალხო კომისარიატის ცნობებით, შეადგენს 134.800.000,000 მანეთს.

3) სამუშაო ხელფასისათვის ფულის ნიშნები შეიძლება დაიხარჯოს 10 თვის განმავლობაში 150.000,000,000 მანეთი.

საცხოვრებელი მინიმუმი.

საცხოვრებელი მინიმუმი 1 დეკემბრისათვის განსაზღვრულია 1.773,717 მანეთის რაოდენობით, შემდეგი ანკარიშის მიხედვით:

1) საქელი — 60 პროც. ან 1.064,530 მანეთი.

2) დანარჩენი ხარჯები — 40 პროც. ან 709.184 მანეთი.

გასავალის მეორე კატეგორია შესდგება შემდეგი ნაწილებიდან:

1) ბინა, განათება, გათბობა და წყალი — 15 პროც.,

2) ტანისამოსი და ფეხსაცმელი — 10 პროც.,

3) კულტურული მოთხოვნილებანი, ჰიგიენა და სხვა ასეთზე ხარჯი — 15 პროც.

საცხოვრებელი „საზღვარს“ მინიმუმი უდრის ულუფას — 2700 კალორიას დღეში, რომელიც შეიცავს 100 გრამს ცილოვან ნივთიერებას, 40 გრამ ქონს და 479 გრამ ნახშირწყალას. ორი კვირის განმავლობაში ერთი ულუფის ღირებულება გამოანგარიშებულია შემდეგი ჯამით (თბილისის ბაზრის ფასებით 15 — 11 1 — 12):

პროდუქტების სახელწოდება	რაოდენობა 2 კვ. განმავლ. ვიერ.	ღირებულება მანეთობით
1) პური ჭვავისა	22,5	78.413
2) კართოფილი	10	11.975
3) ლობიო, მუხუნლო	5	10.594
4) კრუპა სხვადასხვანაირი	1,5	9.375
5) კომპოსტო და სხვა	5	7.969
6) ხორცი	3,75	29.475
7) ზეთი მცენ.	0,5	8.125
8) „ საქონ.	0,5	15.075
9) რძე	1,5 ზ.	9.000
10) შაქარი	0,75 გ.	10.600
11) მარილი	1	2.125
12) ჩაი	1/8	6.25

სულ 193,55

4 სულისაგან შემდგარი ოჯახის (2 მოზრდილი და 2 ბავშვი) საცხოვრებელი მინიმუმი 2 კვირის განმავლობაში ღირს 532.265 მან., ხოლო თვეში — 1.064.530 მ., ამასთან მუშა ითვლება — 1, ცოლი — 0,75 და ბავშვები — 0,5.

უნდა აღვნიშნათ, რომ ეს ულუფა მუშებს და მოსამსახურეებს ნატურით მიეცემათ არა მთლიანად. ამ მოყვანილია ცნობები საზრდოს მინიმუმის უირებულებაზე, როგორც მთელი სამუშაო ხელფასის ნაწილზე.

კატეგორიები შრომის საფასურის მიხედვით.

სახელმწიფო საგეგმო კომისიის დადგენილების თანახმად სახელმწიფოს მომარაგებაზე რჩება მუშების და მოსამსახურეებისა, მილიციის და ჯარის განსაზღვრული რაოდენობა.

რესპუბლიკის ყველა წარმოებები და დაწესებულებები შრომის ხელფასის მიხედვით იყოფიან 3 კატეგორიად.

კატეგორია: ყველა საბჭოთა დაწესებულებები და ორგანიზაციები.

2 კატეგორია: რესპუბლიკის ყველა წარმოებანი ს. მ. უ. საბჭოს სიით (გარდა სამთომადნოთა.)

3 კატეგორია — სამთომადნო მრეწველობა.

სატარიფო ქსელი.

სატარიფო ქსელი მცირდება 35 ჯგუფიდან 17-მდე. ეს იმას ნიშნავს, რომ წინანდელი 35 ჯგუფობრივი კვალიფიკაციონური დაყოფა ახლა უნდა მოთავსდეს 17 ჯგუფში.

ჯგუფებ შორის დამოკიდებულება ასეთია:

პირველი ჯგუფი ისეთ დამოკიდებულებაშია მეცხრესთან, როგორც 1 : 2; სხვანაირად რომ ვსთქვათ, მეცხრე ჯგუფზე მიკუთნებული მუშაკი მიიღებს პირველ ჯგუფზე მიწერილზე ორჯერ მეტს. მინიმუმსა და მაქსიმუმს შორის, ე. ი. 1 და 17 ჯგუფს შორის დამოკიდებულება უდრის 1 : 4; სხვანაირად რომ ითქვას, 17 ჯგუფის მუშაკი მიიღებს 1-ლი ჯგუფის მუშაკზე 4 ჯერ მეტს.

სატარიფო ქსელის პროექტი.

ხარისხი	დამოკიდებულება	I კატეგ.	II კატეგ.	III კატეგ.
შეგირდები	—	225,700	250,000	275,000
1	1	450 ათისი	500 ათ.	550 ათ.
2	1,12	504 "	560 "	606 "
3	1,24	558 "	620 "	682 "
4	1,36	612 "	680 "	748 "
5	1,48	666 "	740 "	814 "
6	1,60	720 "	800 "	880 "
7	1,72	774 "	860 "	946 "
8	1,84	828 "	910 "	1,012 "
9	2	900 "	1,000 "	1,100 "
10	2,26	1,117 "	1,300 "	1,240 "
11	2,44	1,198 "	1,220 "	1,342 "
12	2,70	1,214 "	1,350 "	1,475 "
13	2,88	1,286 "	1,440 "	1,554 "
14	3,14	1,403 "	1,570 "	1,697 "
15	3,40	1,520 "	1,700 "	1,840 "
16	3,66	1,637 "	1,835 "	1,983 "
17	4	1,800 "	2,000 "	2,200 "

ამ ნაირად პირველი კატეგორიისათვის თვეში წესდება მინიმუმი 450 ათ. მან., მეორეისათვის 500 ათ. მ. და მესამესათვის 550 ათ. მან.

ოქროს მანეთიანის კურსი ითვლება 50 ათ. მან. ქართული ბონებით, ამასთან ოქროს ვალიუტის კურსის აწვეა იწვევს მინიმუმის სათანადო გადიდებას.

თითველი კატეგორიის შრომის საშუალო ხელფასი მოდის მეშვიდე ჯგუფზე. ოქროს მანეთით საშუალო სამუშაო ფასის ურთიერთი დამოკიდებულება ასეთია: 1: 2: 3=15,5: 17: 19 ოქროს მანეთი.

ზოლებად დაყოფა.

მიიღო რა მხედველობაში ბაზრის ფასები პირველ აუცილებლობის საგნებზე საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეებში და ცხოვრების პირობები, ს. პ. კ. ს. შრომის მომწესრიგებელმა კოლეგიამ საერთო სხდომაზე შრომის სახ. კომისარიატის წარმომადგენლებთან ერთად გამოთქვა საჭიროება ტარიფის 5 ზოლის დაწესებისა საქართველოსათვის:

- 1-ლი ზოლი 100 პროც.
- მე-2 " 90 "
- მე-3 " 80 "
- მე-4 " 70 "
- მე-5 " 60 "

1 ზოლს მიეკუთნა ქალაქები: თბილისი და ტყვიბული;

მე-2 ზოლს — ქალაქები: ბათომი და ფოთი;

მე-3 ზოლს მიეწერა ქალაქები: ბორჯომი, ქუთაისი და ქიათურა, აგრედვე მაზრები: დუშეთის, ლეჩხუმის, რაქის, სვანეთის, შორაპანის და სამხრეთ ოსეთის.

მე-4 ზოლს მიეკუთნა მაზრები: ბორჩალოს, გორის, ზუგდიდის, ქუთაისის ოზურგეთის, სენაკის, თელავის და თბილისის.

მე-5 ზოლს მიეკუთნა მაზრები: ახალქალაქის, ახალციხის, სიღნაღის და თიანეთის.

დასაწყისში განზრახული იყო ტარიფის შემცირება სოფლებში სამაზრო პუნქტებთან შედარებით, მაგრამ შემდეგ ეს პროექტი უარყვეს, როცა შრომის სახ. კომისარიატის ცნობებით გამოირკვა, რომ სამაზრო პუნქტებში და სოფლებში ფასები ერთ დონეზე დგანან.

რესპუბლიკის გასავალი სამუშაო ხელფასზე.

რესპუბლიკის საერთო გასავალი სამუშაო ხელფასზე 10 თვის განმავლობაში (ახალ მოსავლამდე) გამოიხატება, ყველა ზევით აღნიშნულ ციფრების ცხოვრებაში გატარების შემთხვევაში, 490,619,158,400 მანეთით. ეს ჯამი შესდგება შემდეგი ელემენტებისაგან:

1) საკუთრად სამუშაო ხელფასი 10 თვის განმავლობაში შეადგენს 438,022,820,000 მან.

სამუშაო ხელფასის 10 პროც. უნდა იქნას გადადებული წამხალისებელ საჭიროებებზე, მისავ-

ლინებელ ხარჯებზე, საკანცელარიო და სხვა ასეთებზე, წარმოებების და დაწესებულებათა შესანახად, — რაც შეადგენს 43,805,282,000 მანეთს.

2) უმუშევართა სოციალურ უზრუნველყოფაზე გადაიდება 2 პროც. ე. ი. 8,761,056,400 მან.

ამ ჯამში არ შედის გასავალი ნარდად მომუშავე მუშათა ჯგუფზე, მაგრამ შესაძლებლად მიანიშნავს მისი დაფარვა ზოლებად დაყოფის სისტემიდან მიღებულ ეკონომიით.

სამუშაო ხელფასის დეფიციტი.

რესპუბლიკის სამუშაო ხელფასის ფონდი, რომელიც შესდგება არსებულ სურსათ-სანოვაგის პროდუქტებიდან, ტანის, ფეხსაცმელის და ფართლელისაგან, აგრედვე ფულის ნიშნებისაგან, შეადგენს 297,660,000,000 მანეთს. ხოლო საერთო გასავალი სამუშაო ხელფასზე შეადგენს — 420,619,158,400 მანეთს. ამნაირად სამუშაო ხელფასის დეფიციტი, გამოიხატება 192,959,158,400 მ.

ამ დეფიციტის დასაფარავად შემდეგმა დაწესებულებებმა და წარმოებებმა უნდა დააფასონ სამუშაო ხელფასის გასავალი (ანგარიში ნაწარმოებია ათი თვისათვის): 1) რკინის გზები — 1438 კაცი მეორე კატეგორიით — 13,366,800,000 მან.; 2) ს. შ. უ. ს. — 7,000 კაცი (2 კატეგორიით); 3) ფოსტატელეგრაფის სახ. კომისარიატი — 3294 კაცი (1 კატეგორია) — 25,495,500,000 მან.; 4) მიწად მოქმედების სახ. კომისარიატი — 2390 კაცი (1 კატეგორია) 22,678,200,000 მანეთით.

ასეთი საშუალებით დაფარული იქნება 120,740,500,000 მან. დარჩენილი დეფიციტი — 72,218,658,400 მან. უნდა დაიფაროს ხეტყის შავი ქვის, და საქართველოს სხვა ნედლი სიმდიდრის ექსპლოატაციის და გაზიდვის გზით.

სამუშაო ხელფასი.

აღნიშნულ ხელფასის 60 პროცენტი მოდის საქმელზე. მაგრამ სასურსათო სახ. კომისარიატის წარმომადგენლის განცხადებით, კომისარიატი შესძლებს სურსათ-სანოვაგით დაფაროს მხოლოდ სამუშაო ხელფასის 40 პროცენტი. ამგვარად ხელფასი გაღებული იქნება შემდეგი სახით:

- 1) სურსათ სანოვაგე — 40 პროც.
- 2) ნივთებით მომარაგება — 10 "
- 3) ბინა — 5 "
- 4) გათბობა — 10 "
- 5) ფულის ნიშნები — 35 "

სულ 100 პროც.

სასურსათო ულუფა.

ს. შ. კ. ს. შრომის მომწესრიგებელმა კოლეგიამ დაადგინა:

1) დაწესდეს გაცემა ერთნაირი ულუფისა — მუშების, მოსამსახურეების და წითელ-არმიელებითათვის, დამოუკიდებლად თითოეულის კატეგორიისა სატარიფო ქსელის მიხედვით.

2) ულუფა უნდა იყოს ერთნაირი როგორც ოჯახიანის, ისე მარტოხელასათვის (საფუძვლად

უდევს თანასწორი შრომის ერთნაირი ხელფასის პრინციპი).

3) პროდუქტები ეძლევათ საშუალო სახარო ფასების მიხედვით.

4) ულუფის ღირებულება განისაზღვრება 350 ათასი მანეთით თვეში, რაც შეადგენს სასურსათო სახ. კომისარიატ. დავალებას დაახლოვებით 20 მილიარდს, ე. ი. დაახლოვებით 40 პროცენტს ხელფასის ყოველთვიური გასავალის საერთო ჯამისას.

5) ულუფის რაოდენობა უახლოვს თვეში განსაზღვრულია შემდეგი პროდუქტების შერჩევით: ა) პური — 2 ფუთი 120 ათას მანეთად = 250 ათასი მან.; ბ) შაქარი 1 გ. = 12.500 მან., გ) ხორცი — 10 გ. 5 ათ. მ. გირ. = 50 ათასი მან.; დ) კართოფილი — 10 გ. 1 ათ. მ. გირ. = 10 ათ. მან.; ე) ლობიო 5 გირ. 2 ათ. გ. = 10 ათ. მან.; ვ) ხეთი (სამარხეო) 1 გ. = 15 ათ. მან.; ზ) მარილი — 2 გ. 1 ათ. გირ. = 2 ათ. მან.; თ) ჩაი ერთი მეოთხედს გ. 30 ათ. მან. გირ. = 7500 მან. და ი) ასანთი 2 კოლ. 1,500 მან. კოლ. = 3 ათ. მანეთი.

6) ხელფასის საერთო ჯამის 10 პროც. ანგარიშში გათბობ-განათებისათვის მიეცეს აღნიშნულ თვეში 20 გირ. ნავთი, ღირებული 59 ათ. მან.; ნავთის განაწილება მოხდეს სასურსათო კომისარიატის საშუალებით.

სასურსათო ფონდი წარმოებებდა, რომელნიც გადადიან სამეურნეო ნიადაგზე.

ს. შ. კ. ს. შრ. მომწ. განყ. კოლეგიის თათბირმა სასურსათო კომისარიატის წარმომადგენლებთან ერთად დაადგინა:

დაეკისროს მუშკოპს დაეზადება და განაწილება იმ წარმოება-დაწესებულებების მუშა-მოსამსახურეთა ხელფასის სასურსათო ფონდისა, რომელნიც გადადიან სამეურნეო საფუძველზე, წარმოების საგნების სათანადო რაოდენობის ან ფულის ნიშნების მისთვის გადაცემის გზით. ეს სამუშაო უნდა სწარმოებდეს ყოველ ცელკე შენთხვევაში წარმოების ან დაწესებულების ადმინისტრაციასა და მუშკოპის გამგეობას შორის განსაკუთრებული შეთანხმებით. ამ სფეროში მუშკოპის და სასურსათო კომისარიატის მოქმედების შეთანხმება მიენდოს თათბირს მუშკოპის, სას. კომისარიატის და პროფსაბჭოს შრ. მომწ. განყოფილების წარმომადგენელთა შემადგენლობით.

შრომის ხელფასის ტარიფის შესახებ უკვე გამოცემულია ს. ს. ს. რ. კ. დეკრეტი № 86, რომელიც შრომის ხელფასის საბოლოოდ ჩამოყალიბებულ სურათს იძლევა. დეკრეტში აღნიშნულია სატარიფო განაკვეთის ჯგუფები. ამ განაკვეთის მიხედვით საქართველოს რესპუბლიკის წარმოებათა, დაწესებულებათა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ყველა მუშა-მოსამსახურენი განიყოფებიან სამ ჯგუფად:

პირველი ჯგუფი — სამთო-მადნო მრეწველობის წარმოებათა და ქარხანა „შრომა“-ს მუშა-მოსამსახურენი.

მეორე ჯგუფი—რკინის გზისა, წყალის ტრანსპორტისა, ლითონის მრეწველობის წარმოებათა, საფეიქრო ქრაკერვისა, სკიპელის ქიმიურად დამზადებისა, ტყავისა, თამბაქოსი, პოლიგრაფიულისა, სამშენებლო და ხის ნაკეთობის მრეწველობის მუშა-მოსამსახურენი, აგრეთვე ადგილობრივი ტრანსპორტისა, წყალსადენისა, ელექტრონის სადგურებისა, ტრამვაის, სასანიტარო ქარაფნისა, ცეცხლის მქრობელი რაზმისა, საავადმყოფოებისა და აფთიაქებისა, სახალხო კავშირისა და სახალხო მეურნეო-

ბის ფმაღლესი საბჭოს საწარმოო განყოფილებაში მომუშავენი.

მესამე ჯგუფი—რესპუბლიკის ყველა დანარჩენ წარმოებათა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა მუშა-მოსამსახურენი.

შრომის სასყიდელი გაიცემა თანხმად 1-ლი ბუნქტისა და საცხოვრებელი მინიმუმის ღირებულების მიხედვით საქართველოს სხვა და სხვა ადგილას შემდეგნაირად:

ქალქისა და ადგილის სახელწოდება	პირველი ჯგუფი		მეორე ჯგუფი		მესამე ჯგუფი	
	მინიმუმი	მაქსიმუმი	მინიმუმი	მაქსიმუმი	მინიმუმი	მაქსიმუმი
ა) ქ. ტფლისი (ორთაქილეთ და ტყიბულეთ (მალაროების ტერიტორია)	500.000	2.200,000	500.000	2.000,000	450.000	1.800,000
ბ) ქ. ბათომი, ფოთი და ბათომის ოლქი	495.000	1.980,000	450.000	1.800,000	405.000	1.620,000
გ) ქ. ქუთაისი, ბორჯომი, ქიათურა, დუშეთისა, ლეჩხუმისა, რაქისა და შორაპნის მაზრები და სამხრეთ ოსეთი	440.000	1.760,000	400.000	1.600,000	360.000	1.440,000
დ) ბორჩალოს, გორის, ზუგდიდის, ქუთაისის, ოზურგეთის, სენაკის, თელავის და ტფილისის მაზრები	385.000	1.540,000	350.000	1.400,000	315.000	1.260,000
ე) ახალქალაქისა, ახალციხისა, სიღნაღისა და თიანეთის მაზრები	330.000	1.320,000	300.000	1.200,000	270.000	1.080,000

დეკრეტში გათვალისწინებულია აგრძედე შესაძლებელი ეკონომიური ცვლილებანი, რომელსაც შედეგად მოსდევს ფულის კურსის აწევ დაწევა და რომელიც მოითხოვს სათანადო ხელშეწყობას, რათა მუშა-მოსამსახურენი არსებულ პირობებთან შეთანხმებით იღებდნენ შრომის ჯილდოს. ეს მზრუნველობა ეკისრება საქართველოს პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს შრომის განრიგებისა და წარმოების ორგანიზაციის განყოფილებას, რომელიც სახელმწიფო საფონდო კომისიასთან ერთად მოვალეა სამ თვეში ერთხელ გადასინჯოს სატარიფო განაკვეთი და დაწესოს საცხოვრებელი მინიმუმის ღირებულება არსებულ ეკონომიურ ცვლილებათა მიხედვით. ეს დეკრეტი იანვრის პირველიდან აუქმებს სპეციალურ განაკვეთებს, რომლებიც რეკომის მიერ სპეცებისათვის იყო დაწესებული. აგრძედე აკრძალულია ყოველგვარი შეთავსება რამოდენიმე თანამდებობისა და ზედმეტი მუშაობა, ხოლო იმ შემთხვევაში, როდესაც წარმოების პირობები მოითხოვს ასეთ ზედმეტ მუშაობას, პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს შრომის განრიგებისა და წარმოების ორგანიზაციის განყოფილებას უფლება აქვს ამის შესახებ განსაკუთრებული ნორმა და წესი ცირკულიარით აცნობოს სათანადო დაწესებულებას და სხვ.

ამ ნაირად საბოლოოდ გადასწყდა ეს დღი ხნის მტკივნეული საკითხი, რომელიც ახალ ეკონომიურ პოლიტიკის ერთი ძირითადი სფეროა და შრომის ნაყოფიერების აწევის უუქველ გარანტიას იძლევა.

სამაზრო და საქალაქო რეკომენდაციის თავეჯდ. და გათიი მოადგილქების ქრილქვა

მე-7-ე სხდომა.

25 ნოემბერს დილით.

თავმჯდომარეობს ამბ. პ. მდივანი.

მოხსენებას ფინანსთა სახალხო კომისარიატის მოღვაწეობის შესახებ აკეთება სახალხო კომისარი სვანიძე.

ახალმა ისტორიამ იცის ორი ტაბის მეურნეობა, ამბობს სახალხო კომისარი,—მეურნეობა კაპიტალისტური და საბჭოების. საბჭოთა მთავრობამ შესძლო პირველ სახის მეურნეობის დანგრევა, მაგრამ მეორე სახის მეურნეობის მოწ-

ყოფა წარმოებისა და განაწილების მოწყობილი აპარატებით, საბჭოთა მთავრობამ ვერ მოახერხა, რისთვისაც დიდი რისხვა დაიმსახურა საზოგადოების სხვა და სხვა წრეებიდან, თუმცა ყოველივე საყვედური ამ მხრით უსაფუძვლოა, რადგან პირობები ხელს არ უწყობდა საბჭოთა მთავრობას; ერთად-ერთი საყვედური საქართველოს მასშტაბით ისა გააჩნს, რომ აქ ვერ შესძლიეთ იმ მდგომარეობის შინაარსობა, რომელიც იყო საბჭოთა მთავრობის აღიარების დროს, მიუხედავად იმისა, რომ რუსეთიდან მომავალ ჩვენ ამხანაგებს, ჯორჯედენს, რათა ისინი არ გატარებულნიყვნენ ტაბოვისა და გორონიევის მავალითებით; და რომ ჩვენ ვერ შევძელით არსებული მდგომარეობის შენარჩუნება ამის მავალითად მოიყვანა საბჭოთა მუშა-მოსამსახურის საშალო ხელფასის ღირებულება; მაშინ როდესაც საცხოვრებელი მინიმუმით იგი უნდა ღებოლობდეს 2.000.000 მილ. მან., ნამდვილად იღობს 360 000 მან. (ფულთ და ნატურით), ე. ი. ერთ კვირაში ერთი დღის საყოფ ხარჯს. ამის მიზნად ჰივრი სიძვირეს ასახელებს, მაგრამ ობიექტიორად ჩვენში არავითარი სიძვირე არ არის (ამ აზრს მომხსენებელი განსაკუთრებულად ასაბუთებს) პირიქით უცხოელებს სიტყვით საქართველოში ამჟამად საარაკო სიაფე არსებობსო. ერთ მარკაზე ფრანკსა ან ლირაზე თქვენ აქ ბევრად მეტის შეიძენა შეიძლიათ, ვიდრე გერმანიასა, იტალიასა ან საფრანგეთში. თუ გნებავთ აიღეთ ისეთი ჩამორჩენილი ქვიყანა, როგორცაა ოსმალეთი, იქაც ბევრად უკეთ არის დაყენებული მოსამსახურეთა უზრუნველყოფის საკითხი. მაგალითად მოყვანილია ოსმალეთის შორიული პროვინცია ყარსი, სადაც პორაჩიკი ჯარში ოცულობს 30 ლირას ანუ 2.100.000 მან. (მომხსენების დღის კურსით) და კვალიფილოური მუშა 45 ლირას (პური ღირს 2.400 გირვანქა და სხვა). აქ საკითხავია თუ რატომ ხდება, რომ საბჭოთა სახელმწიფო ასე მცირე გასამრჯელოს აძლევს მუშა-მოსამსახურეს? უმთავრეს მიზეზად მომხსენებელი ასახელებს სახელმწიფო რესურსების ცოდნად გამოყენებას. საბჭოთა საქართველოს ჰყავს აუარაცხელი მოსამსახურენი, რომელნიც მხოლოდ ხელს უშლიან მუშაობის პროდუქციას, აგრეთვე არსებობს მრავალი პარალილოური დაწესებულება, რომელთა შესანახად საქრო ხდება მრავალ მილიარდიანი კრედიტების გამოთხოვა. ამ კრედიტების დაკმაყოფილებისათვის-კი საჭირო ხდება სახელმწიფო ქალაქების დამაშხადებელი ექსპედიციის განუწყვეტლივი მუშაობა და ბოროტების მთავარი მიზეზიც ექსპედიციის მუშაობაშია, რადგანაც იგი რეალურად მხოლოდ ყალბ ღირებულებას ჰქმნის. გარდა ამისა საჭიროა მოსამსახურეთა შტატების დიდი, შექანიკური შემცირება და თან მრავალი დაწესებულების დახურვა; და როდესაც ეს ზომები იქმნება განხორციელებული, მხოლოდ მას შემდეგ შეგვეძლება საგადასახადო მეურნეობაზე გადასვლა, რომელიც ერთად

ერთი სწორი გზაა შექმნილი მძიმე ფინანსური მდგომარეობიდან გამოსასვლელად. გადასახდელ სისტემა ერთად-ერთი ბოძია ამჟამად სახელმწიფო მეურნეობის რაციონალურ ნიადაგზე დასაყენებლად.

რაციონალური მეურნეობა შემოსავალ-გასავლის თანასწორობას გულისხმობს. ჩვენც უნდა ვეცადოთ მივალწიოთ ამ მდგომარეობას. მაშასადამე ჩვენი ხარჯები, რომელიც თუ ხარჯვა კვლავ ისე გაგზობდა, როგორც დღეს სწარმოებს, წლიურად 300 მილიარდს აღწევს, უნდა შევამციროთ იმ ზომამდე, რომ მისი შეკრება მოვახერხოთ სხვა და სხვა გადასახადებით.

მომხსენებელმა უარყოფით შეხედა ჯანმრთელობის, სასურსათო და სოციალურ უზრუნველყოფის კომისარიატების სტრუქტურას და აგრძევე უმაღლეს სამეურნეო საბჭოსაც, მხოლოდ პრინციპიალური მოსაზრებით. უმაღლეს საბჭოს დაარსების უმთავრესი მიზეზი რუსეთში კაპიტალიზტური მეურნეობის სრული უარყოფა იყო. უმაღლეს სამეურნეო საბჭოს უნდა ჩამოერთმია კერძო წარმოებისათვის ყველა ფაბრიკა-ქარხანა, წინასწარ შემუშავებული გეგმის თანახმად გაემართა იქ მუშაობა და შემდეგ უნდა მოეხდინა პროდუქტების განაწილება. მაგრამ სხვა და სხვა რაჟულ მიზეზების გამო ეს იქ არ მოხერხდა. მით უმეტეს შეუძლებელია მისი საქართველოში განხორციელება, რომ აქ მსხვილი წარმოება სულ არ არსებობს. გარდა ამისა ახალი ეკონომიური პოლიტიკის აღიარების შემდეგ ყოველგვარი წარმოება განსაზღვრული პირობებში უზრუნველბათ პატრონებს და მაშასადამე, უმაღლეს სამეურნეო საბჭოს მოვალეობა ხდება, რომ საუფეთესო მომგებიან პირობებში გასცეს იჯარით ჩამორთმეული წარმოებანი. ასეთი მუშაობისათვის კი ცალკე კომისარიატის არსებობა საჭირო აღარ არის და ისიც ისეთი დიდი შტატით, როგორც ყავს ს. ს. მ. უ. საბჭოს. ესეც არ იყოს თვით წარმოებანი უმაღლესი საბჭოსი უნდა გადაყვანილ იქმნას კომერციულ ნიადაგზე და შევეცადოთ რაც შეიძლება მეტი სარგებლობა მივიღოთ სახელმწიფოსათვის. ეს აზრი გაატარა მომხსენებელმა რკინის გზებისა და მიწად-მოქმედების კომისარიატის შ. სახეობაც. დასასრულ მომხსენებელმა მოყვანა 12 თეზისი თვისი მოხსენებისა, რომელიც მას წარუდგენია საქართველოს რევკომისა და ეკონომიურ საბჭოს. თვის აღნიშნული თეზისების განხორციელებით-მომხსენებელს შესაძლებლად მიიჩნია საქართველოს ფინანსიური მეურნეობის რაციონალურ ნიადაგზე დაყენება და თანამედროვე აუტანელი ფინანსიური კრიზისის მოსპობა თუ არა, შესაძენევი განელება მაინც. ეს თეზისები შემდეგია:

1. საბჭოთა მეურნეობა ფულის ნიშნებზე დამყარებულ მეურნეობის უარყოფა არის, საბჭოთა მეურნეობა სცდილობს სახელმწიფოს ხელში მოუ-

ყაროს თავი, როგორც წარმოებას, ისე განაწილებას. რუსეთი ოთხი წლის განმავლობაში ანხორციელებდა ამ პროგრამას, მაგრამ ეს ცდა ვერ მოხერხდა. ფულზე დამყარებული მეურნეობა ღვეწვრივით, მაგრამ საბჭოთა-სახელმწიფოებრივი მეურნეობა წარმოების და განაწილების მოწყობილი აპარატით ვერ შევქმენით.

2. ჩვენ ახალ მიზნის წინაშე ვდგევართ, — ჩვენ უნდა აღვადგინოთ ფულზე დამყარებული მეურნეობა და გამოვიყენოთ იგი კომუნისტური სახელმწიფოს მიზნებისთვის.

3. საემისიო სისტემის არსებობის დროს სრულიად შეუძლებელია ფულზე დამყარებული მეურნეობის აღდგენა.

4. საემისიო მეურნეობა უნდა მოისპოს და შეიცვალოს იგი გადასახადებზე დამყარებულ მეურნეობით.

5. მაგრამ სანამ საგადასახადო მეურნეობაზე გადავიდით უნდა განესაზღვროთ თუ რაოდენ ფულს ხარჯავს სახელმწიფო და რამდენის ხარჯვა შეუძლია საგადასახადო მეურნეობის არსებობის დროს. ამჟამად საემისიო მეურნეობის არსებობის დროს ჩვენ წლიურად 300 მილიარდზე მეტს ვხარჯავთ.

6. არავითარი საგადასახადო სისტემით შესაძლო არ არის ასეთი თანხის აკრეფა. გადასახადთა მაქსიმუმით შეიძლება ამ თანხის მხოლოდ ერთი მესამედი მოგროვდეს, ე. ი. 100 მილიარდი მან.

7. უკანასკნელ მინიმუმამდე უსათუოდ უნდა შევამციროთ ჩვენი ხარჯები (გასავალი).

8. მრავალის შემცირება შემდეგი საშვლებით შეიძლება: მოსამსახურეთა საერთო რიცხვის შემოკლებით, კრედიტების მიზანშეწონილად გამოთხოვით და მოხმარებით.

9. მოსამსახურეთა რიცხვი დაახლოებით ხუთჯერ შეიძლება შემცირდეს: ა) ამისათვის საუკეთესო საშვალეობაა, რომ 18 კომისარიატი გადაკეთდეს 5 ან 6-ად, ბ) შევადროთ ანალოგიური განყოფილებები (მაგალითად: კომუნალური მეურნეობის, ეკონომიური და ჟმალღეს სამეურნეო საბჭოს განყოფილებები.)

გ) ყოველი განყოფილებაში მექანიკურად უნდა შემცირდეს მოსამსახურეთა რიცხვი.

მიზანშეწონილად მაშინ შეიძლება საქმეთა კომისარიატის გამოთხოვა და მოხმარება, რადგან უწყებას ნათელი წარმოდგენა აქვს ბიუჯეტზე, ე. ი. გარკვეულად იცის თუ რა რაოდენობის ფულის ნიშნები სჭირდება მას წლიური მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.

10. ცალკე უწყებათა ბიუჯეტი საერთო სახელმწიფოებრივ ბიუჯეტს შეადგენს, რომელიც უნდა სახელმწიფო შენოსავლით დაიფაროს.

11. ფინანსთა სახალხო კომისარიატი თვის მიზნად ისახავს, რომ უახლოეს დროის განმავლობაში განახორციელოს ყოველივე ზემოაღნიშნული რისთვისაც შუამდგომლობს მთავრობის წინაშე, რათა ყოველმა უწყებამ, დაწესებულებამ და წარმოებამ სახელმძღვანელოდ მიიღონ შემდეგი:

- ა) ყველა მათი ქვემდებარე დაწესებულება გადაიყვანონ კომერციულ ნიადაგზე, ე. ი. გასცენ რა თვისი ნაწარმოები არა მუქთად, არამედ ფულზე ანგარიშის გასწორებით და უსათუოდ ნალდათ.
- ბ) სასტიკათ დაიცვან სახელმწიფო კასის მთლიანობა, ე. ი. ყოველი შემოსული კაპეიკი შეიტანონ სახელმწიფო ხაზინაში, გ) უახლოეს ვადაში შეადგინონ შემოსავალ — გასავლის ხარჯთაღრიცხვა, თუ მოსახერხებელი იქმნას მთელი წლის, თუ არა რამდენიმე თვის მაინც, დ) ყოველივე თხოვნა კრედიტებს გახსნის შესახებ უნდა გატარებულ იქმას ფინანსთა კომისარიატის საბიუჯეტო — სახარჯთაღრიცხვო კომისიაში. მხოლოდ ამ კომისიის სანქციის შემდეგ უნდა დატოვოს ნება საქართველოს რევკომმა კრედიტების გახსნაზე. ე) კრედიტების გამოთხოვის დროს უწყებანი უნდა გამოლიონ სახელმწიფოს ნამდვილ და არა ფანტასტიურ რესურსებიდან და სახეში უნდა ჰქონდეთ, რომ პირდაპირ და არა პირდაპირ გადასახადებით შესაძლოა სახელმწიფომ მიიღოს მხოლოდ 100 მილიარდი მან; ეს 100 მილიარდი ყველა უწყების შორის უნდა განაწილდეს მათი მაქსიმალური სარგებლიანობის და მათ საქიროებათა მიხედვით.

12. ყველა ამ ზომის განხორციელებას ხანგრძლივი დრო დასჭირდება. დღეს — კი ფინანსთა კომისარიატი წინადადებით შემოდის განხორციელებულ იქმნას შემდეგი: ა) შესწყდეს ყოველდღიური გაყოფა ექსპედიციის — მიერ გამოშვებულ ფულის ნიშნებისა.

ბ) ნაცვლად ამისა დაწესდეს 10-ული განაწილება მთელი რესურსებისა ყველა კომისარიატებს შორის იმ ვარაუდით, რომ განსაზღვრული თანხა დარჩეს საქართველოს რევკომის განკარგულებაში გაუთვალისწინებელ ხარჯების დასაფარავად. (უნდა აღინიშნოს, რომ ამ პროექტის ეს მუხლი უკვე მიღებულია, მოხდა 10-ული განაწილება და ვერც ერთი კომისარიატი პროცენტი-

ულად, შინაგან საქმეთა კომისარიატზე მეტს ვერ მიიღებს, რადგანაც შინაგან წესრიგის მოუწყობლად ვერავითარი სახელმწიფო ვერ იარსებებს და ამიტომ შინაგან საქმეთა და სახელმწიფო კომისარიატები მაქსიმალურ საშუალებებს მიიღებენ სახელმწიფო რესურსებიდან)

გ) უფლება მიეცეს ფინანსთა სახალხო კომისარს მოუსპოს ყოველდღიური კრედიტი იმ უწყებებს, რომელნიც კასის მთლიანობას დაარღვევენ.

დ) ვალდებულ იქმნას ფინანსთა სახალხო კომისარი, რომ არას გზით არ გაადიდოს გმისიალა

ე) დაევალოს მასვე, რომ სახელმწიფო შემოსავლის მომატების თანაბრად შეამციროს ემისიის რაოდენობა.

ჩვენი იდეალია, რომ სრულიად მოვსპოვებოდა ვიზია და ვიცხ აერთო მხოლოდ სახელმწიფოს შემოსავლით. ასეთი მდგომარეობა კი მაღლა ასწევს ჩვენი მანეთის კუჩს.

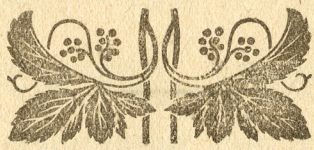
სხვათა შორის სამაზრო რევეკომების ფინანსიურ განყოფილებების არსებობის შესახებ მომხსენებელმა განაცხადა, რომ ფინანსთა კომისარიატი პროექტის განხორციელებისთანავე გაუქმდება მაზრის რევეკომების ფინანსიური განყოფილებანი და დაარსდება საგადასახადო საკრებულოები და სამაზრო ხაზინები, სადაც დღეს არ არსებობენ. რაც შეეხება რევეკომების სხვა და სხვა განყოფილებების მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას ის შეტანილ იქმნება სათანადო კომისარიატის ხარჯთაღრიცხვაში, რომელიც საყოველთაოდ გამოქვეყნდება და ამიტომ საფინანსო განყოფილებებს აღგილობრივი საშუალებები არ ექნებათ და მათ ყოველივე ხარჯის დასაფარავი თანხა ცენტრიდან უნდა მიიღონ.

კამათის დასრულების შემდეგ ყრილობამ მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია: „სამაზრო რევეკომების თავმჯდომარეთა და მათი მოადგილეების ყრილობა საესტბით იზიარებს ამხ. სვანიძის-მიერ წამოყენებულ თეზისებს და რესპუბლიკის ეკონომიური კრიზისის გასაწელებლად სთხოვს საქართველოს რევეკომს დაუყოვნებლივ შეუდგეს, რათა: 1) გაერთიანებული იქმნან ის დაწესებულებები და განყოფილებები, რომელნიც პარალელურ ფუნქციებს ასრულებენ, 2) რესპუბლიკის რესურსების ზედმეტი სიმცირის გამო სრულიად გაუქმებულ იქმნან ზოგაერთი დაწესებულება-განყოფილებანი, რომელთა გაუქმებაც რესპუბლიკის სხვა სრულიად აუცილებელ დაწესებულებების ნორმალურ მუშაობას უზრუნველყოფენ, 3) შემცირებულ იქმნას შტატები მანამდე, სანამ აპარატის რეზოლიუციის თანახმად გადაკეთებას საფუძვლად დაედვას ამხ. სვანიძის თეზისები.

ამასთანავე ყრილობა ამჟამად არსებულ განაწილებას კრედიტებისას არა რაციონალურად სცნობს და სთხოვს საქართველოს რევეკომს გაუდილოს კრედიტები შინაგან საქმეთა და განათლების კომისარიატებს სხვა კომისარიატების ხარჯზე.

შემდეგ ამისა ყრილობამ მიიღო რაჭის მაზრის რევეკომის თავმჯდომარის ამხ. წულუკიძის დაპტება: „ყრილობას საქიროდ მიაჩნია გადასახადების სისტემის შემოღება და ღრმა რწმენას გამოსთქვამს, რომ გადასახადების მთელი სიმძიმე მცხოვრებთა შეძლებულ ჯგუფებს დააწევა, ხოლო მუშები და მშრომელი გლეხობა სრულიად განთავისუფლდებიან გადასახადებისაგან“.

(შემდეგი იქნება).

შინაარსი

გე-XXVI-ე №-ეი მოთავსებულ განსაჯებისა:

- 1) დედგენილება № 116 საქ. სოც. საბჭ. რევ. კომიტეტისა წითელ არმიელთა დამხმარე კომიტეტში რკინის გზის სამმართველოს წარმომადგენელის დანიშნვის შესახებ.
- 2) „ № 117 საქართ. სოც. საბჭ. რესპ. რევ. კომიტეტისა საქართველოს წითელ არმიის სამხედრო მონაწილეთა მიერ ჩადენილ დანაშაულთა ქვეშევრდობის შესახებ.
- 3) „ № 118 საქ. სოც. საბჭ. რესპ. რევ. კომიტეტისა საცხოვრებელი შინიშუმის გადიდების შესახებ. პრეტენსიული საშემოსავლო ხარკისათვის.
- 4) < № 119 საქ. სოც. საბჭ. რესპ. რევ. კომიტეტისა სამხედრო სამსახურში გაწვევის შესახებ.
- 5) შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი ცირკულიარი, სახელმძღვანელოთ აღგილობრივ რეკომენდებს, ევგლა ქალაქების და მარტვილის რეკომენდებს.
- 6) მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარიატი წესები ს. ს. ს. რ. დაწესებულებათა და წარმოებათა საშეუარესო-საფინანსო და

- სამრეწველო მოქმედების წინასწარ და ფაქტიურ რევიზიის წარმოების შესახებ. გვ. 5—8.
- 7) უაღბო ფულის ნიშნები გვ. 8—9.
- არაოფიციალური განყოფილება**
- 8) სარაიონო რეკომენდების გაუქმების შესახებ.
 - 9) საბჭოთა არხვევები საქართველოში. გვ. 10—12.
 - 10) ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკის ფედერაციის და ახალი ეკონომიური პოლიტიკის შესახებ. გვ. 12—16.
 - 11) მეურნეობის აღორძინებასთან დაკავშირებული პარტიის მორტივი საკითხები გვ. 16—19.
 - 12) ლენინის მოხსენება სრულიად რუსეთის საბჭოთა მუ IX-ე ყრილობაზე გვ. 19—22.
 - 13) შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი, საანკეტო ფურცლების შესახებ გვ. 22—23.
 - 14) მარტვის რეკომენდების თავმჯდომარეთა ყრილობის შესახებ გვ. 23—26.
 - 15) ახალი სტარლინო პოლიტიკა. გვ. 25—28.
 - 16) სამარტვი და საქალაქო რევ. თავმჯ. და მათი მოადგილეების ყრილობა. გვ. 28—31.